

Հայաստան Պիտի Շարունակէ Հոգ Տանիլ Հայաստան Գտնուող Սուրիահայերուն

Հայաստանի արտաքին գործոց նախարար Էդուարդ Նալբանդեան 30 Մարտին Ժընեւի մէջ մասնակցած է Սուրիայէն գաղթականներու հարցերուն նուիրուած բարձր մակարդակի հանդիպումին:

Հանդիպումին ներկայ էին շուրջ հինգ տասնեակ երկիրներու նախարարներ, բարձրաստիճան պատուիրակութիւններ եւ բազմաթիւ միջազգային կազմակերպութիւններու ղեկավարներ:

«Տարիներ շարունակ Սուրիոյ մէջ շարունակուող քայքայիչ պատերազմին իբրեւ հետեւանք հարիւր հազարաւոր սուրիացիներ ապաստան կը փնտռեն ամբողջ շրջանին մէջ եւ անոր սահմաններէն դուրս: Հայաստանը առաջին երկիրներէն մէկն էր, որ խստօրէն դատապարտեց ISIS-ի եւ այլ ահաբեկչական խմբաւորումներու կողմէ Սուրիոյ փոքրամասնութիւններուն, անոնց շարքին՝ հայերուն եւ անոնց մշակութային ու կրօնական ժառանգութեան դէմ բարբարոսութիւնները: Վերոյիշեալ փոքրամասնութիւնները դարձան շարունակ այդ շրջանի բազմամշակութային, բազմազգ խճանկարին մաս կազմած են: Նախորդ տարի այստեղ՝ Մարդու իրաւունքներու խորհուրդին մէջ, Հայաստանը այդ գործողութիւնները բնորոշեց իբրեւ «քաղաքակրթութեան դէմ յանցագործութիւններ», իր խօսքին մէջ ըսած է նախարար Նալբանդեան:

Խօսելով Սուրիայէն Հայաստան ապաստանած սուրիահայերուն մասին՝ Նալբանդեան նշած է. «Այսօր Սուրիայէն շուրջ 20 հազար գաղթականներ ապաստանած են Հայաստան՝ մեր երկիրը դարձնելով բնակչութեան թիւի յարաբերակցութեամբ սուրիացի գաղթականներ ընդունած երրորդ պետութիւնը Եւրոպայի մէջ: Ասիկա զգալի թիւ է ընդամենը 3 միլիոն բնակչութիւն ունեցող երկրի մը համար, որ մօտիկ անցեալին արդէն հարիւր հազարաւոր գաղթականներ ընդունած է Ազրայէժա-

Շար. տես էջ 28

Անսխալ ընթաց թիւով Թորոնթոյէր Մասնակցեցան Ս. Զատկուայ Շաբթուան Արարողութիւններուն

Այս տարի Թորոնթոյի հայ Առաքելական, Աւետարանական եւ Կաթողիկէ եկեղեցիներուն Ծաղկազարդի եւ Ս. Զատկուան եկեղեցական արարողութիւններուն մասնակցութեան թիւը աննախընթաց էր:

Ակնյայտ էր, որ Սուրիոյ պատերազմէն փախուստ տուած հայորդիներուն թիւը մնայուն կերպով ուռճացուցած է գաղութը, ինչ որ զգալիօրէն բացայայտ է գաղութային

ձեռնարկներու ընթացքին:

Վերի նկարները կը ներկայացնեն պահեր Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայ Կաթողիկէ եկեղեցոյ, Ս. Աստուածածին Հայց. Առաք. եկեղեցոյ, Հայ Աւետարանական Եկեղեցոյ, եւ Ս. Երրորդութիւն Հայց. Առաք. եկեղեցոյ մէջ արարողութիւններէն:

SHEF KEBAB
www.shefkebab.ca
647 874 1314
3245 Finch Ave. East, Unit 10
Scarborough, ON M1W 4C1

Lebanese style whiting fish

Adana Chee Kufta

Sujuk
Basturma

**Շատ համով
ծորովածների
տեսականի**

for more information
please call 647-704-2866

Your Home will advertise worldwide 24/7 until it's Sold

Hratch & Alex Melconian
Broker & Sales Representative

Call us today for builders pre construction Condo and home packages

office: 416.494.7653
Direct: 416.417.5626
TorontoRealEstateGTA.com
Remax, Hallmark Realty Ltd, Brokerage

Serving our Community over 25 years

POM 101

DON'T TELL ME THE BOY WAS MAD

Silver City Cineplex Fairview Mall
- Theatre #1 - 1800 Sheppard Ave. East

Thursday, April 21 at 8:00pm

Tickets \$15
To buy tickets visit:
www.pomfilmfest.com
or contact:
Hovsep 416.838.4135 or
Jasmin 647-973-2219

Tickets may not be purchased from the Cineplex Odeon box office

I REMEMBER AND DEMAND
Յիշում եմ եւ պահանջում
JE ME SOUVIENS ET J'EXIGE

An Intimate Conversation
Between the Director of the Institute of Armenian Studies

Salpi Ghazarian
And
Maral Boyadjian

Author of Award Winning Novel
As the Poppies Bloomed

Thursday, April 14th, 2016, 7:30 pm

AGBU Alex Manoogian Cultural Centre
930 Progress Avenue, Scarborough

Maral Boyadjian will sign copies of her book.
The Conversation will be in English. Admission is free. Refreshments will be served.

ՀԱՅ ԱՌԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ, ԹՈՐՈՆՏՈ

Հայոց Ցեղասպանության 101-ամեակ
Կազմակերպվում է՝ Եկեղեցու Աշակուղային Ցանձախումբին
Սողոմոն Թեղիբեանի ծննդեան 120 ամեակի առիթով

Նիւթ՝
Ազգային հերոս
Արդարահատույց՝
Սողոմոն Թեղիբեանի
կեանքն ու գործունեությունը

Օրում Բանխոս՝
Յակոբ Ճանապազեան

Շաբաթ, 9 Ապրիլ, 2016 երեկոյեան ժամը 8-ին
Հայ Աւետարանական Եկեղեցու մէջ
2600 14th Avenue, Markham ON, L3R 3X1
Գեղարուեստական յայտագիր
Հանդիսութեան աարտին հիւրասիրութիւն՝ եկեղեցու
«Վեր. Դոկտ. Մովսէս Ճանապազեան» Սրահին մէջ:

Մուտքը ազատ

Hamazkayin Armenian Educational & Cultural Society, Klatzor Chapter
Համազգային Հայ Կրթական և Մշակութային Միության
Գլաձոր Մասնաճիւղ

ՑՈՒՑԱՅԱՆԴԵՍ

Մանկապատանեկան կերպարուեստի դասընթացի
հետեւող աշակերտներու գործերուն

CHILDREN'S ART EXHIBITION

APRIL 08-10, 2016

Բացում և հիւրասիրութիւն | Opening reception
FRIDAY, APR 08, 2016 AT 7:00PM

Մանկական պատմութեան ժամ | Storytelling For Kids
SATURDAY APR 09, 2016 11:00AM-1:00PM

Ցուցահանդէսը բաց պիտի ըլլայ նաեւ
Ուրբաթ, 08 Ապրիլ, կ.ե. ժամը 2:00-10:00
Շաբաթ 09, Ապրիլ ժամը 10:00-2:00
Կիրակի 10, Ապրիլ ժամը 10:00-3:00

Location: 45 Hallcrown Place, Haroutiun Manougian library
Համազգայինի «Յարութիւն Մանուկեան» գրադարան - Հայ Կեդրոն

Համազգային Հայ Կրթական և Մշակութային Միության
«Գլաձոր» Մասնաճիւղի

«Արշիլ Կորբի» ցուցասրահը կը ներկայացնէ

Համազգայինի արուեստանոցի աշակերտներու գործերու

ՑՈՒՑԱՅԱՆԴԵՍ

Բացում և հիւրասիրութիւն՝
Հինգշաբթի, 14 Ապրիլ 2016, երեկոյեան ժամը 8ին

Ցուցահանդէսի ժամեր՝	Վայր՝
Հինգշաբթի, 14 Ապրիլ 2016, 7:00 – 10:00	Համազգայինի
Ուրբաթ, 15 Ապրիլ 2016, 7:00 – 10:00	«Յարութիւն Մանուկեան» գրադարան
Շաբաթ, 16 Ապրիլ 2016, 10:00 – 2:00	Հայ Կեդրոն
Կիրակի, 17 Ապրիլ 2016, 10:00 – 12:00	45 Hallcrown Place

Բարձր Հովանաւորութեամբ Գանատայի Սօս Հայաստանի Հանրապետութեան
Արտակարգ և Լիազոր Դեսպան
Ն.Գ. Արմէն Եգանեանի

AGBU presents
An unprecedented musical evening

AGBU PERFORMING ARTS

A Benefit Concert

Supporting the AGBU Humanitarian Emergency Relief Fund for Syrian Armenians

Բարեգործական Համերգ

Ի Նպաստ Սուրիահայրութեան Հրատապ Օգնութեան ՀԲԸՄԻ Մարդասիրական Հիմնադրամի

Narine Mardoyan
Piano

Ara Arakelyan
Saxophone

Sona Barseghyan
Piano

Krikor Jangeozian
Vocal

Lilit Zakaryan
Violin

Performing the works of
Khatchadurian, Babajanian, Rachmaninov,
Kalandarian, Komitas, Berberyan, Avedisian,
Bedrosyan, Ghuloyan, Sarajev and Piazzolla.

Friday, May 6th 2016
7:30 pm

AGBU Alex Manoogian Cultural Centre
Babayan Auditorium
930 Progress Avenue, Scarborough, Ontario

Admission: \$25

For tickets please contact
416-431-2428
agbutoronto@bellnet.ca

Հայ Կեդրոնի Ամառնային Փառատօն
միասնաբար նշենք փառատօնի 20 ամեակը
Յուլիս 8, 9, 10

A.C.C TORONTO
SUMMER FEST 2016
20th ANNIVERSARY

ACC SUMMERFEST • JULY 8, 9, 10
Are you ready?

Արամ Աճեմեանի «The Call from Armenia, Canada's Response To The Armenian Genocide» Գիրքին Շնորհանդէսը

Արամ Աճեմեան կը մակագրէ իր գիրքը
Մատաթ Բ. Մամուրեան

Նախաձեռնութեամբ Թորոնթոյի Հայոց Ցեղասպանութեան 100-ամեակի մարմնին եւ կազմակերպութեամբ «Sara Corning» Ցեղասպանական Կրթութեան Հիմնարկին, Արամ Աճեմեանի «The Call From Armenia, Canada's Response to The Armenian Genocide» գիրքին շնորհանդէսը տեղի ունեցաւ Փետրուար 21ին, կեսօրէ ետք ժամը 2:00ին, Հայ Կեդրոնի սրահին մէջ, ներկայութեամբ մշակութասէր ու գրասէր ընտրանի հասարակութեան մը:

Հանդիսավար Ռաֆֆի Սարգիսեան կազմակերպիչ մարմնին կողմէ բարի գալուստ մաղթեց ներկաներուն եւ ներկայացուց գիրքին կարեւորութիւնը՝ գանատական վարժարաններէն ներս օգտագոր-

ծելու զայն իբրեւ աղբիւր Հայկական Ցեղասպանութեան նիւթի դասաւանդման:

Սարգիսեան ներկայացուց գիրքին հեղինակ Արամ Աճեմեանը եւ տուաւ անոր կենսագրականը, ապա հրաւիրեց զայն՝ փոխանցելու իր խօսքը: Աճեմեան, հաղորդական ոճով, մանրամասն տեղեկութիւններ տուաւ իր գիրքին մասին, որ ուսումնասիրութիւն մըն է Հայկական Ցեղասպանութեան առնչուած արխիւային փաստաթուղթերու, որոնք կը գտնուին գանատական պատմագրութիւններու, պետական արխիւներու եւ զանազան հրատարակութիւններու մէջ: Գիրքը կը ներկայացնէ Հայոց Ցեղասպանութենէն առաջ, ցեղասպանութեան տարիներուն (1915-1923) եւ յետագային Գանատայի կողմէ կատա-

րուած Մարդասիրական աշխատանքներն ու դերը՝ օգտակար դառնալու ցեղասպանութենէն ծողոյրած բեկորներուն, նաեւ՝ «Ճորձթաունի Տղաքը» եւ անոնց ներգաղթն ու տեղաւորումը Գանատայի մէջ: Սոյն գիրքը հրատարակութիւնն է Հայոց Ցեղասպանութեան հարիւրամեակի Գանատայի մարմնին, մեկենասութեամբ «Բաստրմաճեան» հիմնարկին:

Աճեմեանի գրախօսական ելոյթը ծափողջոյներով գնահատուեցաւ ներկաներուն կողմէ: Փակման խօսքով հանդէս եկաւ ցեղասպանութեան հարիւրամեակի Թորոնթոյի մարմնի ատենապետ՝ Գրիգոր Շիթիլեան, շնորհակալութիւն յայտնեց իւր դասախօսին, ինչպէս նաեւ «Sara Corning» ցեղասպանական կրթութեան հիմնարկին, իրենց գործակցութեան համար, ապա տեղեկութիւններ տուաւ յառաջիկայ Գարնան, Մարքամ քաղաքի «Յիշատակի Պուրակ»ի ծրագրի մասին, ուր 100 ծառեր պիտի տնկուին, որպէս խորհրդանշի Հայոց Ցեղասպանութեան հարիւրամեակին: Ան «Ashton Meadows» զբօսայգիին մէջ կատարուելիք ծառատնկումին ներկայ գտնուելու եւ նիւթապէս եւ բարոյապէս նեցուկ կանգնելու կոչ ըրաւ ներկաներուն:

Աւարտին՝ ներկաները հիւրասիրուեցան սուրճով եւ անուշեղէնով, ապա հեղինակը գիրքէն օրինակներ մակագրեց ներկաներուն: Գիրքի վաճառքէն գոյացած գումարը պիտի յատկացուի գիրքին ֆրանսերէն լեզուով հրատարակութեան:

Օնթարիոյի Համայնքային Անվտանգութեան Փոխ Նախարար Մաթիու Թորիկեան Հանդիպեցաւ Նախարար Յակոբեանի Հետ

Մ. Թորիկեան կը հանդիպի Նախարար Յակոբեանի հետ:

Մարտ 18ին, ՀՀ Սփիւռքի նախարար Հրանտ Յակոբեան Երեւանի մէջ ընդունեց Գանատայի Օնթարիո նահանգի համայնքային անվտանգութեան եւ քրեակատարողական ծառայութիւններու փոխ նախարար Մաթիու Թորիկեանի գլխավորած պատուիրակութիւնը:

Ողջունելով իւրերը՝ Սփիւռքի նախարարը բարձր գնահատեց հայ-գանատական բարեկամական կապերը, որոնք վերջին տարիներուն աւելի ամրապնդուած են: Ան նաեւ կարեւորութեամբ շեշտեց Հայոց ցեղասպանութեան ճանաչման, դատապարտման հարցին մէջ Գանատայի ծիշդ դիրքորոշումը:

Թորիկեան ուրախութեամբ ընդունեց նախարարին հրաւերը՝ յառաջիկայ Սեպտեմբեր 21ին Երեւանի մէջ մասնակցելու Հայաստանի Հանրապետութեան անկախութեան 25ամեակի տօնակատարութիւններուն, մասնաւորապէս՝ տօնական շքերթին:

Ճարի շունչը. զարմանալի չէր ուրեմն, որ ութսունէ աւելի ներկաներուն մեծամասնութիւնը Քեսապէն կամ Մուսա Տաղէն սերած գրասէրներ էին, որոնց մէջ էր այս առիթով Թորոնթօ ժամանած հեղինակին քոյրը՝ Անահիտ Աբէլեան Թորիկեան: Ներկայացնողն էր Թորոնթոյի ծնունդը, ՀՀ Սփիւռքի Վարժարանը յաճախած, ՀԱՄԻ Թորոնթոյի մասնաճիւղի համալսարանի եւ երկարամեայ անդամ Համազգայինի «Էրեբունի» Պարախումբին՝ Ռուպինա Սարգիսեան: Ռուպինա ուսում ստացած է Թորոնթօյի համալսարանին մէջ եւ մօտ ապագային խօսելավարժութեան (speech therapy) պիտի հետեւի. ծնողը կու գան Քեսապէն:

Հաւաքին բացումը կը կատարէ Գրական յանձնախումբի եւ Գրասէրներու խմբակի անդամ Ռուբին Զանապազեան. ապա, գրականին ետեւ կ'անցնի Ռուպինա Սարգիսեան: Ան ժամակազրական կարգով, սահիկներու օգնութեամբ եւ վերլուծական բացատրութիւններով կը սկսի ներկայացնել Գէորգ Աբէլեանի կեանքին ու գրական գործունէութեան մասին, զուգահեռներ գծելով հեղինակին շօշափած նիւթերուն եւ այսօրուայ իրականութեան միջեւ, մանաւանդ երբ հարցը կը վերաբերի Քեսապի իրադարձութիւններուն եւ իսլամացումը հայերու դառն իրավիճակին: Ռուպինա կը սկսի Աբէլեանի ծննդավայր՝ Զեօրքինայէն համայնապատկերով մը ու հանգրուան առ հանգրուան հանդիսատեսը կը փոխադրէ դէպի Աբէլեանի աշխարհը: Կ'անդրադառնայ ուսուցչական ասպարէզին, ՀՀՊ «Կարմիր լեռ» կոմիտէութեան, «Սփիւռք»,

Շար. տես էջ 13

Համազգայինի Գրասէրներու Խմբակի Հաւաք Գէորգ Ճորձ Աբէլեան

Ռուպինա Սարգիսեան կը ներկայացնէ Ճորձ Աբէլեանը:

Թամար Տոնապետեան Գուգուեան

Դժուար է հաւատալ, թէ արդէն չորս տարիներ անցած են այն օրէն, երբ Համազգայինի Գրասէրներու Խմբակի անդամ Ռազմիկ Մնացականեան կը ներկայացնէր Խմբակի առաջին հաւաքին նիւթը՝ Վահան Տէրեան, 19 Փետրուար, 2012ին: Քիչեր համոզուած էին, որ Հաւաքներու շարքը կրնայ գոյատեւել. շատեր դիտել կու տային, որ այսօրուան երիտասարդը գրականութեամբ հետաքրքրուած չէ, լեզուն դժուար կը հասկնայ եւ որ մեր գրականութեան մէջ շօշափուած նիւթերը ընդհանրապէս մատչելի չեն այսօրուան երիտասարդին: Ի հարկէ, այս բոլորը կրնան ճիշդ ըլլալ. սակայն, բնաւ պատճառ պէտք չէ ըլլան

չփորձելու, ջանք չթափելու, երբ նպատակին՝ հայ երիտասարդին եւ հայ գրականութեան միջեւ կամուրջ ստեղծելու կարեւորութեան հաւատացողը կայ: Եւ ահաւասիկ այդ փորձը իր արդիւնքը կը շարունակէ տալ մինչ օրս. Տէրեանէն անցանք դէպի Հ. Սահեան, Ա. Ահարոնեան, Սիւսանթօ, Ա. Ծառուկեան, Գ. Էմին, Պ. Դուրեան, Յ. Թումանեան, Յ. Շիրազ, Վ. Դաւթեան, Գ. Զօհրապ, Յ. Պարոնեան, Զ. Եսայեան, Զ. Ասատուր, Ջիվանի, Վ. Շուշանեան, Դ. Վարուժան, Ռուբին Զարդարեան... շարքը երկար է գրողներուն, որոնց ստեղծագործութիւններն ու գրական յատկանիշները ներկայացուցին գաղութիս գրասէրներ երիտասարդները, անցած երեսունըինգ հաւաքներուն ընդմէջէն, մերթ ընդ մերթ մասնակից

Գրասէր ներկաները

դարձնելով նաեւ մեր խոստմնալից փորձերը: Զրուցեցինք բազմաթիւ նիւթերու շուրջ, ներառեալ՝ հայ լեզուի անցեալը, ներկան ու ապագան եւ այսպէս, Հաւաքները իրենց թելերը լայն բացին, ընդգրկելու համար մեր գրականութեան բոլորը խաւերը՝ արեւմտեան, արեւելեան թէ սփիւռքեան. կարգը հասաւ Գէորգ Ճորձ Աբէլեանի:

Համազգայինի Գլխավոր մասնաճիւղի Գրական յանձնախումբի կազմակերպութեամբ, Կիրակի, 13 Մարտի յետմիջօրէին ծայր առաւ Համազգայինի Գրասէրներու Խմբակի հինգերորդ տարեշրջանի առաջին Հաւաքը, իբր նիւթ ունենալով Գրող եւ ուսուցիչ Գէորգ Ճորձ Աբէլեան (1941-2011): Աբէլեան կու գար Քեսապէն, իր հետ բերելով նաեւ Այն-

«Պօղոս Սնապեան Բագինի Քուրմը» Յիշատակի Հանդիսութիւն

Ռուբէն Ճանապազեան

Փետրուար 28ին Թորոնթոյի Հայ Կեդրոնի սրահէն ներս տեղի ունեցաւ «Պօղոս Սնապեան Բագինի Քուրմը» խորագիրը կրող յիշատակի հանդիսութիւնը, կազմակերպութեամբ՝ Համագ-գայինի «Գլաժոր» մասնաճիւղի գրա-կան յանձնախումբին:

Որպէս ձեռնարկի բացում, ներկայ գտնուող շուրջ 200 հայորդիներ լսեցին Սնապեանի «Պարը» պատմութեան պարը, բայց խորհրդաւոր ընթերցումը՝ հեղինակին կատարողութեամբ, որմէ ետք գրական յանձնախումբի ատենա-պետ Թամար Տոնապետեան-Գուգուեան ստանձնեց հանդիսավարութեան պաշ-տօնը, որ կատարեց ամենայն արիես-տավարութեամբ:

Բացման խօսքին ընդմէջէն, Տոնա-պետեան-Գուգուեան ներկայացուց Մու-սա Լեւոն Պիթիաս գիւղը ծնած, «դաշ-նակցական հերոս Մարկոս Սնապեանի արիւնը իր երակներուն մէջ, ազատա-տենչ հայու անվեհեր ոգիով սնած, Մաշ-տոցի կախարդանքով զօրացած, հայ, հայրենիք, հայութիւն, հայ լեզու իր կեան-քին մեկնակէտն ու վերջակէտը դարձու-ցած, «վարպետ»ին՝ Յակոբ Օշականի շունչով տոգորուած, անվի քան վեց տաս-նամեակներու վրայ կուտակուող գրա-կան, գրաքննադատական խմբագրա-կան ու կրթական տիտանական աշխատանքին բերքը իր շալակին, ազ-գին յոյզերով ու յոյսերով առցուն, ճշմա-րիտին խնկարկու, անաչառ ու անդրո-ւելի» Սնապեանին հակիրճ կենսագրականը ու ակնարկեց հեղինա-կին Թորոնթոյի հայ գաղութի հետ ունե-ցած մտերմութեան: Տոնապետեան-Գու-գուեան ապա հրաւիրեց Հայկաթէն

գաղութի փոխադրուած, Հ.Օ.Մ.ի ամէ-նօրեայ վարժարանի եօթներորդ կար-գի աշակերտուի եւ արտասանական մրցոյթներու դափնեկիր՝ Լուի Արամեա-նը, որ հրաշալիօրէն ասմունքեց Ռոզա Պետրոսեանի «Քարտէս» բանաստեղ-ծութիւնը:

Ընթերցելէ ետք հանձարեղ Կոմի-տասի վարդապետի ծննդեան հարիւ-րամեակին առիթով թուղթին յանձնու-ած՝ Պօղոս Սնապեանի «Վերջին Սուրբը» վերնագիրը կրող գրութիւնը, Տոնապետեան-Գուգուեան բեմ հրաւի-րեց Երեւանի Կոմիտասի անուան ե-րաժշտանոցէն վկայեալ, մասնագիտու-թեամբ թաւ ջութակահար Լուսինէ Ամիրխանեանը, որ հմտօրէն ներկայա-ցուց Կոմիտասի «Քելէ-Քելէ» եւ «Եր-կինքն ամպել ա» կտորները:

Համագգայինի Ժորժ Սարգիսեան թատերախումբի դերակատար, Համագ-գայինի Գրասէրներու խմբակի եւ գրա-կան յանձնախումբի անդամ եւ «Արծի» պարբերաթերթի խմբագիրներէն Վա-րազ Պապեան ընթերցեց Սնապեանի «Առաջին անձրեւը» պատմութեանը, ո-րուն մէջ հեղինակը կը պատմէ իր աշա-կերտներէն Հայաստանաբնակ գրագէտ Դերենիկ Դեմիրճեանի մահուան տխուր լուրը ստանալու մասին:

Դաշնակահար Գարինա Խշուա-ճեան, եւս նորայայտ դէմք մը Թորոնթո-յի գաղութին համար, որ ամարտած է Հայկաթի Համագգայինի «Բարսեղ Կա-նաչեան» երաժշտանոցը, մասնակցած զանազան գեղարուեստական ձեռնարկ-ներու, մենահամերգներ տուած է եւ այժմ կը գործակցի Թորոնթո սիմֆոնիք նո-ւագախումբին հետ, ներկայացուց Առնո Բաբաջանեանի հանրածանօթ «Էլէ-գիա» կտորը:

Յարութիւն Պերպերեան խօսքի պահուն

Խշուաճեանի ներկայացումէն ետք, հանդիսավարը ներկայացուց օրուան պատգամաբերը՝ բանաստեղծ, գրաքն-նադատ եւ ուսուցիչ Յարութիւն Պերպե-րեանը, որ եղած է Սնապեանի սիրելի աշակերտներէն, ու ապա՝ աշխատա-կիցներէն: Պերպերեան, հաղորդական ոճով, հարազատօրէն ներկայացուց իր ուսուցիչը, մանրամասնելով զանազան անձնական դէպքեր ու պատմութիւններ, որոնք ան կիսած է Սնապեանին հետ, ըլլան անոնք իր ուսուցչական ասպարէ-զին, խմբագրական, հրատարակչական լայնածաւալ գործունէութեան, թէ մտեր-միկ հաւաքոյթներու ընթացքին, հանդի-սատեսին առջեւ պարզելով Պօղոս Սնա-պեան մարդուն, գրողին, գրաքննադատին եւ հրապարագիրին յանդուգն ու անկեղծ կերպարը: «Սնա-պեան՝ գրողն ու մարդը» իր շահեկան

բանախօսութիւնը մեծապէս գրաւեց ներ-կան երուն՝ հետաքրքրութիւնը:

Նախքան հանդիսավարի փակման խօսքին, ներկաները վայելեցին Սնա-պեանի նախասիրած երգերէն «Իմ եղէ-գը», կատարողութեամբ Կոմիտասի ա-նուան պետական երաժշտանոցի վկայեալ, գաղութին ծանօթ Մեցցո Սոփ-րանօ Սոնա Յովսէփեանի կատարողու-թիւնը, ընկերակցութեամբ տաղանդա-ւոր դաշնակահարուի Թալին Գըլըպոգեանի, դարձեալ վկայեալ Կո-միտասի անուան երաժշտանոցէն:

Շնորհակալութիւն յայտնելէ ետք ձեռնարկին սատար հանդիսացող բո-լոր ընկերներուն ու մասնակցողներուն, հանդիսավարը բեմ հրաւիրեց Համագ-գայինի «Գլաժոր» մասնաճիւղի ատե-նապետ՝ Մեղեղի Էթիմեմեանը, որ

Շար. տես էջ 13

SELLING OR BUYING HOME ?

RAFFI D. BOGHOSSIAN

B.A., MVA, **Broker**
Market Value Appraiser - Residential
Direct: **416-419-8441**
raffi.db@gmail.com
www.raffirealestate.com

KARINA HANEYAN

SALES REPRESENTATIVE
Residential & Commercial Sales. Buyer and Seller
Direct: **416-419-8441**
karinehaneyan@gmail.com
www.northyorkproperties.ca

Raffi and Karina are a strong real estate team who work together in a partnership to serve our community in a unique and proactive manner. With a combined experience of 37 years, we offer a professional and inclusive service with your best interests in mind. Call us today for a consultation about your real estate needs anywhere in the GTA .

ROYAL LEPAGE
Exceptional Real Estate Services
BROKERAGE INDEPENDENTLY OWNED AND OPERATED

100-200 Consumers Road, Toronto, ON M2J 4R4 Office: 416-497-9794 Fax: 416-497-5949

Սարգիս Զէյթեանի Առեւանգման 30ամեակի Յուշ Երեկոյ

26 Փետրուար 2016ի երեկոյեան, ժամը 8:30ին, կազմակերպութեամբ՝ ԶՅԴ «Արմէն Գարօ» Ուսանողական Միութեան, «Արամ-Դրօ» եւ «Սողոմոն Թէփիրեան» կոմիտէութիւններուն, Թորոնթոյի Զայ Երիտասարդական Կեդրոնի «Համագային» սրահին մէջ տեղի ունեցաւ, գաղափարի մարտիկ Սարգիս Զէյթեանի առեւանգման 30ամեակի յուշ երեկոն:

«Նոր Զայ Զորիգոն» հայկական շաբաթօրեայ յայտագիրին խօսնակ՝ Օրոնայ հանդիսավար խաժակ Գուլաճեան ձեռնարկի բացումը կատարեց Սարգիս Զէյթեանի «Հին ու ծանօթ խօսք»էն՝ «Ամէն ծամբայ Զոռմ կը տանի: Մեզի համար ալ միակ պայմանադրական տուեալը այս է ահա, ամէն ուղի, ամէն միջոց պէտք է մեզ առաջնորդէ Զայ Դատի լուծման: Եւ նուիրական են այն բոլոր ուղիները, որ մեզ կ'առաջնորդեն դէպի մեր Զոռմը: Իսկ այս ծանապարհին վրայ աջ կամ ահեակ ամէն խոտորում մերժելի է պարզապէս» խօսքով:

Ապա ան բարի գալուստ մաղթեց բոլոր ներկաներուն, որոնց մէջ կը գտնուէին նաեւ Զէյթեանի հարազատները եւ գործակցիները: Գուլաճեան ըսաւ, որ երեկոն սգահանդէս չէ, ո՛չ ալ տարելիցի յիշատակում, այլ առիթ մըն է՝ վերանորոգուելու դաշնակցակցական գաղափարական մարտունակութեամբ, որուն եզակի եւ լիիրա թարգմանը եղաւ ինքը՝ Սարգիս Զէյթեանը: Ապա ազգային-յեղափոխական երգերու մեկնաբան Զարեհ Զենտիրճեանի հմտութեամբ մեկնաբանեց «Սարգիս Զէյթեան» եւ «Կարօտել եմ տուն իմ Զայրենի» երգերը: Արհեստավարժ դաշնակահար Վրէժ Ղազարեան տեղւոյն վրայ վերամշակեց եւ նուագեց «Հեռացած ընկերներ» եւ

Զեռնարկի պատգամաբեր Վաչէ Բրուտեան:

«Զայոց Մարտիկներ» երգերուն եղանակները: Թորոնթոյի ԶՕՄի ամենօրեայ վարժարաններու հայերէնի ուսուցիչ եւ Համագայինի մէջ իր աշխոյժ մասնակցութիւնը բերող Մուշեղ Գարագաշեան ազդեցիկօրէն արտասանեց Սիլվա Կապուտիկեանի «Մեր Սէրը» քերթումը: Երգահան, նուագահար Զամօ Արզումանեան ներկաներուն հիացմունքին արժանացաւ «Ախպերս ու ես» եւ «Հերոսներին» երգերուն իւրայատուկ մենակատարումով:

Գեղարուեստական յայտագրի աւարտին Գուլաճեան օրուայ պատգամաբեր՝ Վաչէ Բրուտեանի կենսագրական գիծերը ներկաներուն ներկայացնելէ ետք, զայն բեմ հրաւիրեց: Բրուտեան Զայկազեան համալսարանէն վկայուած է Զայագիտութեան Պսակաւոր Արուեստից տիտղոսով, ուսուցչութեան զուգահեռ, մտած է՝ հրապարակագրութեան ասպարէզ, ԶՅԴ Բիւրոյի Մամլոյ դիւ-

Զարեհ Զենտիրճեան կը մեկնաբանէ ազգային երգեր:

նէն ներս, եղած է «Վանայ Ձայն» ծայնասփիւռի տնօրէն, «Զայրենքի» օրաթերթի խմբագիր: «Ասպարէզ» օրաթերթի քաղաքական բաժինի պատասխանատու, փոխ խմբագիր ապա՝ խմբագիր: Նշանակուած է ԶՅԴ Արխիւներու նորակազմի հիմնարկի տնօրէն:

Բրուտեան հրապարակագրի իր փայլուն եւ հասկնալի ոճով իր պատգամի ամբողջ տեղողութեան յաջողեցաւ մեզի՝ ունկնդիրներու, ուշադրութիւնը կեդրոնացած պահել: Ան շատ լաւ ձեռով կապեց պատմական իրադարձութիւնները, յստակօրէն ընդգծեց Զէյթեանի վաստակը եւ անոր տարած բազմակողմանի աշխատանքները: Աւարտելէ առաջ իր պատգամը, ան անհատական կարգով, ԶՀԻ կրթութեան եւ գիտութեան նախարարութեան յայտնեց իր ջերմ փափաքը եւ առաջարկը, որ Զայաստանի համալսարաններէն ներս արդի հայ քաղաքական մտքի պատմութեան դա-

սածրագիրներուն մէջ անպայման ներառնուի, «Ազգակ Շաբաթաթերթ» -Դրօշակ»ին մէջ Սարգիս Զէյթեանի կողմէ գրուած բոլոր առաջնորդող յօդուածները եւ խմբագրականները պարփակող հատորը, որ լոյս տեսած է «Սարգիս Զէյթեան» խորագրով, եւ այս՝ ոչ միայն իբրեւ յարգանք Սարգիս Զէյթեանի հսկայական վաստակին, այլ իբրեւ անհրաժեշտութիւն հայ երիտասարդ համալսարանական սերունդին ազգային դաստիարակութեան համար:

Գուլաճեան փակեց երեկոն առաջարկելով երիտասարդներուն ներշնչուելու Զէյթեանի օրինակէն:

Նշենք, թէ Սարգիս Զէյթեան եղած է այն քիչերէն, որոնք վարչական ամենէն ծանր պատասխանատուութիւնները ստանձնած ըլլալով հանդերձ յաջողած են իրենց մտաւորական բոլոր կարողութիւնները ի սպաս դնել Դաշնակցական մամուլին:

Ծանօթացման Երեկոյ Զայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ Նորընտիր Զովի՝ Վեր. Սերոբ Մկրտիչեանի հետ

Մատաթ Բ. Մամուրեան

Թորոնթոյի Զայ Աւետարանական եկեղեցին վերջերս օծնուեցաւ երիտասարդ ու կորովի հոգեւոր հովիւով մը՝ յանձին Վեր. Սերոբ Մկրտիչեանի: Առաջ, եկեղեցւոյ վարչութիւնը ծանօթացման երեկոյ մը կազմակերպած էր եկեղեցւոյ մէջ Փետրուար 27ի երեկոյեան ժամը 8:00ին, հրաւիրելով ԶՀ պատուակալ հիւպատոս Տիար Պերժ Սվազլեանը, ԶՀ Սփիւռքի նախարարութեան ներկայացուցիչ Տիար Խորէն Մարտոյեանը, հոգեւոր հայրեր եւ գաղութի մէջ գործող եկեղեցական ու մշակութային կազմակերպութիւններ:

Բացման խօսքը կատարեց եկեղեցւոյ հոգաբարձութեան ատենապետ Միհրան Զիգմէճեան, որ բարի գալուստ մաղթելէ ետք ըսաւ. «Աստուծոյ շնորհքով, մենք 2016 տարին սկսանք առաջնորդութեամբ երիտասարդ, խանդավառ, տեսիլք ունեցող, ազգասէր, քրիստոսակեդրոն եւ բառին իսկական առումով հոգեւոր հայ աւետարանական հովիւի մը:

«Մեր աղօթքն ու մաղթանքն է, որ բոլորովին իր շուրջ եւ որպէս միասնական հայ գաղութ, շարունակենք մեր միջարանումանական սերտ գործակցութիւնը»:

Իր խօսքին աւարտին ան ընթերցեց Զայ Աւետարանական Համաշխարհային Խորհուրդի գործադիր տնօրէն Վեր. Դոկտ. Վահան Թութիկեանի 8ը կէտերէ բաղկացած «Ես կը հաւատամ» գրութիւնը, որ անխտիր ամէն հայու ազգա-

յին հաւատամքը ըլլալու է, ըլլայ ան հայ առաքելական, հայ կաթողիկէ եւ կամ հայ աւետարանական:

Գործադրուեցաւ գեղարուեստական կոկիկ յայտագիր մը. յաջորդաբար ելոյթ ունեցան Լիլիթ Սմայաթեան, որ դաշնամուրի վրայ նուագեց Առնօ Բաբաջանեանի «Էլեգիա»ն, Լեւոն Գալեմբերեան, դաշնակի ընկերակցութեամբ Լիլիթ Սմայաթեանի, մեներգեց «Որքան քաղցր է ծառայել քեզ» երգը, խօսք՝ Վեր. Սամուէլ Պազայեանի, երժու.՝ Պերժ Զ. Փանոսեանի, Ռէմի Կիրկիզ, որ ասմունքեց ժազ Յակոբեանի «Մէկ ենք մենք» քերթումը, Սօնա Յովսէփեան, դաշնակի ընկերակցութեամբ Լիլիթ Սմայաթեանի, մեներգեց Ֆրանց Շուպերթի «Փրկչիս հզօր բազումներուն մէջ» երգը:

Զայաստանի դեսպան Արմէն Եգանեանի ողջոյնի խօսքը փոխանցեց հիւպատոս Պերժ Սվազլեան, որ ինքն ալ իր կարգին բարի գալուստ մաղթեց Վեր. Մկրտիչեանին: Սրտի խօսքերով ելոյթ ունեցան Ս. Աստուածածին Զայց. Առաք. եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ՝ Կոմիտաս Աւագ Զինյ. Փանոսեան եւ Զայ Կաթողիկէ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ հովիւ՝ Զայր Եղիա Ծ. Վրդ. Գիրէշեան:

Միջարանումանական Մարմնի ատենապետ Յակոբ Զանապազեան բարի գալուստ մաղթեց Վեր. Մկրտիչեանին եւ տուաւ անոր ամփոփ կենսագրական գիծերը: Վեր. Սերոբ Մկրտիչեան ծնած է Քեսապ, Սուրիա, 19 Մարտ 1964ին, Զործ եւ Վարսէնիկ Մկրտիչեաններու յարկին տակ. իր նախակրթութիւնը

Վեր. Սերոբ Մկրտիչեան Զայ Աւետարանական եկեղեցւոյ մէջ քարոզի պահուն:

ստացած է Քեսապի Զայ Աւետարանական Նահատակաց վարժարանին մէջ, միջնակարգ ուսումը՝ գիւղի պետական վարժարանին, իսկ երկրորդական ուսումը՝ Լաթաքիոյ «Զաքի էլ-Արսուզի» վարժարանին մէջ: Անգլերէն գրականութեան Պսակաւոր Արուեստից վկայականը ստացած է Լաթաքիոյ «Թըշ-րին» համալսարանէն: Ան 1997էն մինչեւ 31 Դեկտեմբեր 2015 թուականը նուիրումով եւ երբեմն պատերազմական դժուարին պայմաններու տակ իբրեւ հոգեւոր հովիւ ծառայած է Զալէյի Զայ Աւետ. Էմմանուէլ եկեղեցւոյ: 1999 թուականին կը ձեռնադրուի իբրեւ լիիրա հովիւ՝ ստանալով վերապատուելի հանգամանքը: Ան ամուսնացած է Տըքթ. Ալինա Մինասեանի հետ եւ բախտաւորուած երկու զաւակներով՝ Զործ-Ժո-

զէֆ եւ Վարս-Վարդ:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ Նորընտիր հովիւ, որ իր կարգին շնորհակալութիւն յայտնեց իրեն ուղղուած բարեմաղթութիւններուն համար, եւ ըսաւ թէ Զայ Աւետարանական համայնքը պատրաստ է գործակցելու գաղութ քաղաքացոնող հայկական բոլոր քոյր եկեղեցիներու եւ կազմակերպութեանց հետ: Վեր. Մկրտիչեանի օրհնութեամբ եւ Տէրունական Աղօթքի երգեցողութեամբ ձեռնարկը իր աւարտին հասաւ: Ապա եկեղեցւոյ «Վեր. Դոկտ. Մովսէս Զանապազեան» սրահին մէջ տիկնանց միութեան կողմէ տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն մը, ուր ներկաները առիթ ունեցան մօտէն ծանօթանալու եւ մտերմիկ խօսակցութիւններ ունենալու վերապատուելիին հետ:

«Ձմեռնային» Բանակում՝ Առանց Ձիւնի...

Ամէն տարուայ նման, ՀԱՄԼԹ Թորոնթոյի սկաուտները կազմակերպեցին իրենց տարեկան «Ձմեռնային» բանակումը, Փետրուար 26-28, Camp Samac բանակավայրէն ներս:

Յայտագիրները պատրաստ, ճաշացուցակը պատրաստ, մնացած էր միայն բանակումի պայուսակը շտկել: Հինգշաբթի երեկոյան, երբ պայուսակս կը շտկէի, նշմարեցի «Գոյքերու ցանկ»ին վրայ ջրադիմացկուն (waterproof) մոյլ եւ տափատ կայ: Բայց...ինչ օգուտ. Ո՛չ ձիւն կար, ո՛չ ալ ցուրտ էր: Իմ յիշած Արծուիկութեան «ձմեռնային» բանակումը այլեւս «ձմեռնային» չէր նկարագիր չուներ:

Ափսոս, որ կլիմայի փոփոխութեան պատճառով, ձիւնին մէջ ճալիներու սահնակով խաղալը այլեւս կարելի չէր: Զրկութեանք խաղաղ բնութեան մէջ միասնաբար Գանատայի ձմեռը վայելելու առիթէն: Սակայն, սկաուտները «Միշտ պատրաստ» են փոփոխութեան ընդունելու, եւ շուտով խմբապետները բարեփոխեցին յայտագիրները. տարեկան մեր «Ձմեռնային բանակում»ը վերածուեցաւ պարզ՝ «բանակում»ի:

190 քոյր-եղբայրներով ծամբայ ելանք Ուրբաթ երեկոյան:

ՀԱՄԼԹ Թորոնթոյի պատմութեան մէջ, մրցանիշը կտրեցինք այս մասնակցութեան թիով: Գնահատելի է աշխատանքը խմբապետական կազմին, որ կարողացած էր գրաւել Թորոնթոյի բանակներուն ու երիտասարդութեան հետաքրքրութիւնը:

Նպատակն է ո՛չ միայն հայապահպանութիւն փոխանցել, այլ պատրաստել բարեկիրթ, ուշիմ, պատասխանատու, ինքնավստահ քաղաքացիներ, եւ այս բոլորը՝ սկաուտական եւ ՀԱՄԼԹի ծրագիրներու միջոցաւ: Իսկ մեր քաղցր բանակումը, այս ատոր հասնելու ամենէն ազդեցիկ միջոցն է:

Բանակավայր հասնելէն ետք, բանակումի բացման արարողութիւն կատարեցինք «Ով Հայ Արի» սկաուտական քայլերգով: Բանակավայրի օրէնքները եւ գործելակերպը հաստատելէ ետք, տաքուկ ընթրիք մը ըրինք, ապա իւրաքանչիւր խումբ ամփոփուեցաւ իր փոքր տնակին մէջ:

Շաբաթ օրուայ արշալոյսին, բոլոր խումբերը աշխոյժացան մարզանքով: Նախաճաշէն ետք, բանակումի աշխատանքները սկսան: Արծուիկներու երամը սորվեցաւ հերոսութիւններու եւ քեցաւորներու մասին: Գայիկներու վոհմակը սորվեցաւ Հայկական պար: Արեւոյշներու խումբը կազմակերպեց հայերէն բառերու ուղղագրութեան մրցում: Արիներու խումբը արշալի ելաւ: Պարմանուիներու փաղանգը հանելուկներով ռալի խաղաց, իսկ Երէցներու փաղանգը մոմեր շինեց կնքելով ՀԱՄԼԹի վահանը վրան:

Թէեւ ձիւն չկար, սկաուտներուն աշխատանքը զանազան նիւթերու շուրջ հարուստ էր: Միշտ օգտակար դարձող Սկաուտ Խորհուրդը պատրաստեց համեղ ճաշեր բանակումի ընթացքին:

ՀԱՄԼԹ Թորոնթոյի 2016 «ձմեռնային» բանակումի մասնակիցները

Գիշերը շուտով կը մօտենար. կը նշանակէր, թէ սկաուտներուն սպասած խարոյկահանդէսն ալ կը մօտենար:

Խարոյկահանդէսը բանակումի ամենահաճելի բաժինն է՝ ամենափոքր Արծուիկէն մինչեւ մեր մասնաճիւղի խմբապետին համար:

Ընթրիքէն ետք, խումբերը պատրաստութիւն տեսան: Իւրաքանչիւր խումբ պատրաստեց երգ, զանազան կամ կանչ մը: Երէցներու փաղանգը կրակը բոցավառեց, իսկ Պարմանուիներու փաղանգը խարոյկահանդէսը վարեց: Խանդավառ մթնոլորտ մըն էր: Մրցում կար խումբերու միջեւ, թէ ով ամենաբարձր կրնայ երգել: Կատակները շատ, թմբուկի զարկը բարձր եւ անշուշտ օդը մեղմ:

Թեւեղ իրարու հիստուած «Բաժանման Երգ»ով փակե-

Դրօշակի արարողութեան ընթացքին

ցինք խարոյկահանդէսը: Իսկ գիշերուայ ընթացքին...«յարձակում, յարձակում»...

Կիրակի կէսօրէ ետք, ՀԱՄԼԹ Թորոնթոյի 2016 «Ձմեռնային» Բանակումը փակեցինք գեղե-

ցիկ տեսարանի մը դիմաց: Կանաչ խոտին վրայ, առանց վերարկուի, խմբային նկար մը նկարուեցանք ու ծամբայ ելանք: Զերմաստիճանը +10 էր ...

Հայ Օգնութեան Միութեան Թորոնթոյի Ռուբինա Մասնաճիւղի Ամանօրեայ Տիկնաց Երեկոյ

Անի ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ

Յունուար 15ի երեկոյեան տեղի ունեցաւ տիկնաց ամանօրեայ ձեռնարկը: Հայ Կեդրոնի սրահի մուտքին յանձնախումբի անդամները սիրալիւր ընդունեցին հրաւիրեալները գոնիակով եւ շոքոլայով:

Երկու հարիւր յիսուն ընկերուհիներ եւ համակիրներ բոլորուեցան ճաշակով յարդարուած սեղաններուն շուրջը, իւրաքանչիւրը նուիրի ծրար մը ունենալով իր աթոռին վրայ:

Ներկաները ողջագործեցին զիրար շնորհատրական մաղթանքներով:

Բացման խօսքը կատարեց Անի ՏԵՄԻՐՃԵԱՆը: Ան բարի գալուստ մաղթեց եւ շնորհատրեց բոլոր ընկերուհիներուն Ամանօրը, ինչպէս նաեւ շնորհակալութիւն յայտնեց ներկաներուն, որոնք միշտ

քաջալերած են եւ կը քաջալերեն ՀՕՄի ձեռնարկները եւ աշխատանքները եւ բարեմաղթութիւնները փոխանցեց ընթացիք տարուան առթիւ:

Ապա բեմ հրաւիրեցաւ գաղութի քահանան՝ Կոմիտաս Փանոսեանը, որ իր սրտի խօսքը տալէ ետք օրհնեց սեղանները:

Ձեռնարկին սկիզբը նուագածու (D.J.) Սեւակ Յարութիւնեան իր ընտրած մեղեդիներով հմայեց ներկաները, ապա ընթացքին ձոխացուց մթնոլորտը: Ներկաները ըմբոշխնեցին կեդրոնի խոհանոցէն մատուցուած համադամ ճաշերն ու ընկերուհիներուն կողմէ պատրաստուած աղանդերները:

Տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւն, որուն բախտատուները արժանացան գեղեցիկ նուիրներու:

Համագգային
Հայ Կրթական եւ
Մշակութային Միութեան
«Գլաճոր» Մասնաճիւղ

Գրասէրներու խմբակի հաւաքներու շարք

**Քնարերգութիւնը
հայ բանաստեղծութեան մէջ**

Կը ներկայացնեն

Գրասէրներու Խմբակի անդամները

Կիրակի, 1 Մայիս 2016

Յետմիջօրէի ժամը 2:00-ին

Համագգայինի «Յ. Մանուկեան» գրադարանին մէջ
Հայ Կեդրոն, Թորոնթօ

Սիրով հրաւիրուած էք

MAPLE HEALTH CENTRE
New Optical and Medical Store

Special
Frame + Lenses
(single or progressive)

Contact Lens
\$120 CASH BACK

USE YOUR BENEFITS
Direct Billing

1808 Pharmacy Ave. Toronto (Sheppard/Pharmacy) 416.497.2525

VALUE \$99
DESIGER \$199

We also offer

- Massage
- Acupuncture
- Osteopathy
- Physiotherapy
- Orthopaedic Shoes & Devices
- Medical Supply

Քեսապ. Երրորդ Տեղահանության Երկրորդ Տարեկից

Կարո Վ. Մանհիկեան

Մարտ 21ը թուականագետներու բնորոշումով գարնան առաջին օրն է: Չքնաղ ու դալար գարնան սկիզբը, երբ ծաղկած կ'ըլլան ծիրանները, սալորենիները, դեղձենիները եւ այլն, ճերմակ, վարդագոյն, կարմրաւուն ծաղիկներ, կանաչ սարերուն դիմաց, նորամշակ պարտէզներու հողին վրայ:

Այդ օրը մարդկային ընկերութեան ամենայնիշատակեցի օրերէն մէկն է՝ նաեւ, երբ կը յիշենք մեր մայրերը՝ ողջ թէ ննջած:

Մայրերու տօն:

Սակայն Սուրիոյ հնգամեայ տագնապի երրորդ տարեդարձի (Մարտ 14) յաջորդող՝ 7րդ օրը, քեսապահայութեան համար օրհասական օր մը, թուական մը եղաւ, երբ քեսապցիք թրքաբոյր բարբարոսներու, (նոյնիսկ թուրքիոյ կողմէ առաքուած) հռթիրներու եւ կրակոցներու ճնշումին տակ հարկադրուած կը լքէին տուն ու տեղ, շէն ու գիւղ՝ գաղթի ծամբան բռնելով, հանգրուանելով Լաթաքիա (փոքր մաս մը անելի հեռուն՝ Լիբանան, Յայաստան...), պարտադիր եւ ռամսեայ տեղահանեալի, տարագիրի կեանք մը անցընելու համար:

Մեծ էր ցաւը: Մեծ էին բարոյական թէ նիւթական կորուստները:

Պատմութիւն մը, աշխարհագրական հարազատ հող մը, փոքրիկ Յայաստան մը...

Հարկ չկայ վերքը փորփրել, գրգռել... Թող չարայուց սպի մը դառնայ ու մէյ մըն ալ չնորոգուի վերքը:

Քեսապի Յոր տեղահանութիւնը մէկ դարու ընթացքին:

Փոխանակ վերքը լալու՝ հպանցիկ ակնարկ մը պիտի նետենք ներկայ իրավիճակին վրայ՝ որպէս երախտապարտութիւն Արաբիչին, որ կամեցաւ, որ քեսապին տունդարձ ունենայ ամենապարճ ժամանակին, նուազագոյն վնասներով, 2014ի Յունիս 14ին:

Նախ հպարտութեամբ արձանագրենք, որ հակառակ 5ամեայ տագնապին, հակառակ հայութեան համար լարուած որոգայթներուն՝ քեսապը իր հայութենէն պարպելու, այսօր, հակառակ շարունակուող դառնութեան, անպահովութեան, դռնամերձ (Թուրքիա) սպառնալիքներուն, համեցող տնտեսական տագնապին, քեսապահայութեան 85 առ հարիւրը վերադարձած է տուն ու կառնած՝ գիւղին:

Նախապէս ալ նշած էինք, որ համեստ թիւ մը կը բնակի Լաթաքիա, Լիբանան եւ Յայաստան, սակայն ափսոսանքով կ'արձանագրենք, որ փոքր թիւ մը (երկու տասնեակի շուրջ) լքելով գիւղը՝ մեկնած է հիւսիս, յատկապէս՝ Գաւատա... Ինչ փնտռելու (Այ գիժ հայեր, ինչ էք փնտռում հիւսիսում):

Խումբ մը երիտասարդներ ուսումնական, զինուորական թէ այլ պատճառներով մեկնած են: Ոմանք՝ կարծես անվերադարձ:

Տնտեսական երկամեակը բաւական դժուար էր:

Վերադարձի ամիսներուն, մինչեւ 2015ի Ամանորը, ժողովուրդին տրուած բարոյական, կենցաղային եւ այլ նպաստները ազդակ դարձան, որ յուսահատութիւնը թոյն չընէ սրտերուն մէջ:

Գնուեցան սակաւաթիւ երկրագործական գործիքներ, որոնք ցարդ կը գործածուին համագործակցականներու նման, փոխն ի փոխ:

Այդ ամառ վարակներէն վնասուած բերքը որոշ չափով առատ էր, ինչ որ նեցուկ հանդիսացաւ, որ կամքով ի մնայ ժողովուրդը եւ գիւղը չլքէ, այլ աշխատեցաւ զայն վերականգնելու:

Սակայն այդպէս չեղաւ 2015ի բերքը, որ սակաւ ըլլալով՝ ենթարկուեցաւ բնութեան քմայքին (կարկուտ):

Սակայն այսօր, գարնան շմին, ծառերուն, պարտէզներուն պատկերը յուսատու է, որ կամօքն Աստուծոյ, բերքը

Քեսապի տեղահանութեանց նուիրուած յուշարձանի բացում գիւղին կաթողիկէ եկեղեցու շրջափակին մէջ:

բաւարար ըլլալու է:

Դպրոցները՝ 4 նախակրթարան եւ 2 միջնակարգ-երկրորդական, կը գործեն անխափան:

Հաւատքի եւ լոյսի օժախները, որոնք փառքն են այս գիւղին, կը շողան հոգիի եւ մտքի լոյսերով:

Շուկան, որ բազկերակն է գիւղին, վերադարձի առաջին ամիսներուն կը հաշուէր քանի մը վաճառատուն: Այսօր անելի քան տասնեակ մը (անցեալի հարիւրին դիմաց), վաճառատուներ կը գործեն:

Նախկին արհեստանոցներուն հագի մէկ չորրորդն է, որ կը գործէ: Քանդուած բնակարաններուն մեծամասնութիւնը վերանորոգուած է: Նոյն ատեն նշենք, որ քեսապցիք տակաւին շատ հեռու են իրենց կորսնցուցած վերագտնելէն:

Քեսապի ժողովուրդային սառնարանի ընկերութիւնը, ժողովուրդին եւ մեր հեռաբնակ եղբայրներուն նեցուկով, առաջին իսկ ամառը բանեցաւ կողոպտուած գործիքները համալրելէ ետք, թէկուզ՝ իր ծաւալին մէկ հինգերորդ համեմատութեամբ:

Երկրիս վատթար տնտեսութեան բերումով, Քեսապի գիւղատնտեսական կարգ մը արտադրանքներուն գինները մեծ անկում կրած են, մինչ հակավարկային դեղերը եւ պարարտանիւթերը տարապայման սղած են: Սուղ գինը կ'արձանագրեն նաեւ կարգ մը այլ մթերքներ՝ ընդեղէն, հացահատիկներ, յատկապէս՝ նա հ ա ն գ է ն ա հ ա ն գ փոխադրութեան գրեթէ անհնարութեան պատճառով:

Անշուշտ սուրիական դրամանիշին՝ թղթոսկիի գնողական արժեքի անկումը կ'անդրադառնայ Սուրիոյ ամբողջ բնակչութեան գնողական կարողութեան վրայ:

Անցեալին, Քեսապ, գիւղատնտեսութեան կողքին, յենած էր զբօսաշրջութեան վրայ: Վարձու տրուած տուններուն ապահոված եկամուտը յաւելեալ նեցուկ մըն էր գիւղացիին:

Այժմ այդ կառոյցները պարապ կը մնան ամառ ու ձմեռ:

Նոյնպէս մայիս եւ հիւրանոցները, պանդոկները, իսկ ծաշարանները՝ փակ: Կը գործեն 1 հիւրանոց եւ երկու ծաշարան:

Վառելանիւթի եւ ներածուած ապրանքներու առասպելական գինները, կը մաշեցնեն բնակչութեան քսակները:

Միայն՝ մէկ օրինակ. խոտ հնձելու՝ նայլընէ շինուած թելի կծիկը 600 ս.ո.էն բարձրացած է 3000 ս.ո.ի, մինչ խնձորին (Քեսապի արտադրութեան 65%-ը) արժեքը անկում արձանագրուած է (միջին 125 ս.ոսկիէն՝ 85-90 ս.ոսկիի, արտածումի անհնարութեան պատճառով):

Հրաշքի համագործ է, որ տակաւին սուրիական թղթոսկին կը տոկայ, եւ պետութիւնը խաղաղ կամ նոր խաղաղած շրջաններուն մէջ կը պահէ, ընկերակրական բնոյթ ունեցող տնտեսական ենթակառոյցները՝ քանդուած վերաշինելով, իր նեցուկը տալով հացի, շաքարի, բրինձի, վառելանիւթի եւ կարգ մը այլ կենցաղային նիւթերու գիններուն եւ նոյնիսկ՝ երբեմն տնտեսական նոր հաստատութիւններ հիմնելով:

Քեսապի միխթարական միա երեսը միութենական կեանքի պատկերն է:

Սկսած են անխափան գործել յարանուանական կիրակնօրեայ վարժարաններն ու միութիւնները:

Կը գործեն ՍՕ Խաչի «Մեղրի» եւ «Գետաշէն» մասնաձիւղերը:

Կը գործէ Համագգայինի «Համօ Օ-հանջանեան» մասնաձիւղը, որ շուտով իր թատերախումբով բեմ պիտի բարձրացնէ թատերական կտոր մը:

Կը գործէ ՀՄԸՄի Քեսապի մասնաձիւղը: Կը գործեն ՍԵՄի երիտասարդական թէ պատանեկան մասնաձիւղերը: Կը գործէ ՀԲԸՄի Քեսապի մասնաձիւղը:

Մտաւոր, դաստիարակչական եւ հոգեկան կեանքի աշխուժութիւնը միայն կրնայ հոգին երը խայտացնել:

Քեսապ կայք հաստատած զօրքը, որքան որ հպարտութիւն է ժողովուրդին, իր զինուորագրուած զաւակներուն ի տես, սակայն նոյն ժամանակ մտահոգութիւն կ'առթէ՝ հաստատելով, որ տագնապը ցարդ չէ աւարտած, հակառակ այն իրողութեան, որ նահանգը համարեալ վնասագերծուած է ահաբեկչական խումբերէն:

Վառելանիւթի գիններուն մագլցումին ի տես, գիւղացիք եւ զօրքը այս տարուան գաղջ եւ անցեալ տարուայ ցուրտ ձմեռը տաքցուցին, տագնապի առաջին 3 տարիներուն նենգաբար հրկիզուած անտառներու խանձումած փայտի օգտագործումով: Թէեւ գտնուեցան մարդիկ, որոնք իրենց «քիթերուն չորին» դիւրավառ ու խանձուած մայրիի անտառի փայտը եւ տղոցեցին կաղնի կամ փշկաղնի, երկարամեայ դալար ծառեր, բնութեան բաժին հանելով «սուրիական տագնապի» ալեկոծած պատուհասներէն:

Քեսապցիք անցնող երկու տարուան ընթացքին արձանագրած են 10 ծնունդ, որուն դիմաց՝ մօտ 30 մահ, նաեւ՝ 15 պսակ-ամուսնութիւն:

Սակայն այս ամէնուն չափ եւ անելի կարեւոր է ապահովութեան իրավիճակը:

Կրկնելու գնով կ'ընդգծենք. Թուրքիոյ հարեանութիւնը անապահովութեան իրողութեան փաստն է:

Հայութեան համար դարաւոր եւ դաւադիր թշնամի է ան, որքան որ հայութիւնը, իմա՝ քեսապահայութիւնը՝ խաղաղասէր ըլլայ:

Վկայ Ատանայի կոտորածը եւ քեսապցիներու անելի քան 160 կորուստները, տեղահանութիւնը, թալանը եւ տուներուն հրկիզումը (1909ին):

Վկայ Մեծ եղեռնի կոտորածը 1915ին, որ կու տուաւ քեսապահայութեան 3/4ը (8500 միայն 2300ը վերապրեցաւ):

Վկայ 21 Մարտ 2014ի տեղահանութիւնը՝ նիւթական կորուստներ եւ մահեր:

Քեսապ ժողովուրդի վերադարձն ի վեր քանիցս ենթարկուեցաւ զինեալ հրոսակային ջարդարար խումբերու արձակած հրթիռներու տարափին, որուն վերջինը՝ Յունուար 20ին, երկուրքը պայթեցան գիւղին մէջ, իսկ մին՝ բնակարանէս 30 մեթր անդին՝ ջարդելով

մեր դռներուն ու պատուհաններուն ապակիները:

Բարեբախտաբար հրթիռներուն մեծ մասը պայթեցաւ լեռներուն վրայ՝ առանց նիւթական եւ կեանքի վնասներ պատճառելու:

Շուրջ երկու տարի, գրեթէ ամէնօրեայ հերթականութեամբ ականջալոր եղանք գիւղիս բարձունքներուն տեղակայուած թնդանօթներու եւ հրասայլերու արձակած ռումբերու ձայներուն:

Մեր խողական բնագործ «գարգացում» արձանագրելով՝ սկսանք կռահել, թէ ո՞ր շրջանին վրայ կը տեղային այդ արկերը (րոպէները եւ ակնթարթները հաշուելով):

Վերադարձն մինչեւ այսօր ապրեցանք եւ կ'ապրինք ջղապիլկ պահեր, թէ արդէ՞ օք այդ զինեալ վարձականներուն մէյ մը եւս թոյլ պիտի տա՞ր թուրք դաւադիր պետութիւնը Քեսապ տեղահանութեան ու քանդումի ենթարկելու:

Սուրիական պետութիւնը եւ անոր դաշնակցող պետութիւններն ու ուժերը վճռական են արմատախիլ ընելու միջազգային ահաբեկչութիւնը, որոնց նեցուկ կանգնած են Թուրքիան, Սէուտական Արաբիան եւ շարք մը խամաճիկ, վարձկան պետութիւններ:

Այսօր, արդէն քանի մը օրէ ի վեր իբր թէ հրադադար է, սակայն՝ ո՞չ ահաբեկչական խմբաւորումներուն հետ, որոնց զանգուածը դուրսէն եկած բազմացել ու մարդակերպ վարձկաններ են:

Սուրիոյ ազգային բանակը Քեսապի եւ Լաթաքիոյ նահանգի սահմաններէն բաւական անդին շարտեց այդ զինեալ խմբաւորումները:

Քանի մը փոքր եւ Թուրքիոյ սահմանամերձ բնակավայրեր մնացած են, որոնք պէտք է վնասագերծել:

Այժմ թնդանօթը, հրասայլը մեր ականջին տակէն չէ, որոնք կը գոռան, այլ՝ անելի անդինն, հեռուէն, ռազմագիտական բարձունքներու կամ հովիտներու վրայ բազմած, կը հրակոծեն թշնամիին դիրքերը:

Վերը արդէն յիշեցինք, որ Լաթաքիոյ նահանգը գրեթէ ամբողջութեամբ վնասագերծուած է զինեալ ահաբեկչական խումբերէն:

Բայց մեր հոգիներուն մէջ փոթորիկ կայ, մեր հոգիները ցնցուած են եւ վիճարար:

Թնդանօթը գոռաց (մօտ թէ հեռու)՝ կը մտահոգուինք: Ո՞ր կը հարուածէ: Որքան ծանր է մարտը...

Թնդանօթը լռեց... Ինչո՞ւ... Ի՞նչ պատահած է, արդէ՞ օք... արդէ՞ օք... Ինչո՞ւ լռած է:

Կ'ըսուի, թէ քանի մը օրեր ետք, միջազգային գերպետութիւններու հսկողութեան ներքեւ վեհաժողով տեղի պիտի ունենայ սուրիացիներու, իշխանամէտ եւ իշխանամերձ հոսանքներու մասնակցութեամբ, քաղաքական պայքարով, ելք փնտռելու այս տագնապէն:

Սակայն տակաւին 10 օրեր առաջ թրքական եւ Սէուտական խաւարային պետութիւնները սպառնալիք կը տեղացնէին Սուրիոյ գլխուն, թէ՛ ռազմական, ցամաքային միջամտութիւն պիտի կատարեն առանց նոյնիսկ դոյզն ուշադրութիւն դարձնելու մեծ տէրութիւններու յորդորներուն եւ սպառնալիքներուն:

Ո՞վ կրնայ երաշխաւորել սատանային դատերուն ամարտը:

Սակայն ըլլայ Սուրիան, ըլլայ Քեսապը, ըլլայ սուրիացին, սուրիահայը եւ մանաւանդ քեսապահայը՝ պարտաւոր են լաւատես ըլլալու:

Այդ լաւատեսութիւնն էր, որ «ազատագրեց» Քեսապը:

Այդ լաւատեսութիւնն էր, որ տուն դարձուց բնակչութեան մեծամասնութիւնը:

Եւ այդ լաւատեսութիւնն է, որ կը կերտէ ու կը պահէ հայրենիքը՝ Սուրիան ու Քեսապը:

7-3-2016
(Յապատումով)

Հալէպի Կամաւորները...

Լուսին Ապաճեան-Զիլմընշեան

Հալէպի պատերազմական թէժ պայմաններուն մէջ իգական սեռը իր դրական ներդրումը կ'ունենայ տարբեր մակարդակներու վրայ:

Հալէպահայ Թալին Մինասեան կը շեշտէ կնոջ դերակատարութեան կարեւորութիւնը, յատկապէս բարեսիրական աշխատանքներու մասնակցութեամբ, յոյս ու կորով ներշնչելու Հալէպի տագնապահար ժողովուրդին: Թալին եւ իր ընտանիքը կը բնակին, Հալէպի աղէտեալ գօտի յայտարարուած, Նոր Գիւղ շրջանի «Կիլիկիա» շէնքը: Անոնք երբեք չեն լքած իրենց բնակարանը եւ կը շարունակեն իրենց բնակիչ՝ հակառակ բազում դժուարութիւններուն եւ իրենց գլխուն վերեւ Դամոկլեան սուրի մը պէս կախուած վտանգին:

Անոնք բազմիցս յայտնուած են վտանգի մէջ. «Երբ կազմի պայթուցիկ տակաւներ մեր բնակարանին ուղղութեամբ արձակուեցան, մենք ընտանեօք տունն էինք, թռնիկս քնացած էր իր ննջասենեակին մէջ: Պայթիւնը տեղի ունեցաւ դրացիին տան մէջ, սարսափով կը տեսնէի դրացիներու տան իրերուն օդին մէջ տարտղնումը: Այդ պահուն միայն թռնիկս անունը կու տայի: Երբ ծայները դադարեցան, քարերուն տակէն հրաշքով ազատեցաւ փոքրիկ ձագուկս, թէւ աչքը փոշիներէն բորբոքեցաւ, սակայն, փառք Աստուծոյ, անցողակի էր», կը պատմէ Թալին: Ան կառչած կը մնայ կեանքին, տան, հայաբոյր միջավայրին եւ կը հաւատայ, որ պատերազմի ասարտէն ետք, Հալէպը պիտի վերականգնի:

Թալին կը յայտնէ, թէ այսպիսի պայմաններու մէջ կարելի չէ ձեռնածալ մնալ: Ան մասնակցութիւն կը բերէ բարեսիրական զանազան աշխատանքներու, ինչպէս օրինակ Նոր Գիւղի մէջ Գաղթականներու Օժանդակութեան Յիսուսեան Խորհուրդին կողմէ, երկուքուկէ տարիէ ի վեր, ամէնօրեայ դրութեամբ կիրարկուող ծառի բաշխման աշխատանքին, որուն ընթացքին օրական 1600 անձերու (անոնցմէ 1300ը տեղացի, իսկ 300ը հայ) ծառ կը մատակարարուի: Թալին, իր կողքին ունենալով

Հալէպի մէջ կամաւոր երիտասարդներ կը մաքրեն հայկական թաղամասերը:

բազմաթիւ նուիրեալ ընկերուհիներ, ամէն կէսօր ժամը 12.00էն 3:30 առանց բացակայութեան, կը հսկէ այս աշխատանքներու ընթացքին: Ան կը մասնակցի նաեւ հանդերձահաւաքի եւ հանդերձաբաշխման աշխատանքներուն:

Թալին իր ապրած առաջին վտանգէն եւ բնակարանի վերաշինման աշխատանքէն երկու ամիս վերջ երկրորդ ցնցում մը կ'ապրի, երբ Նոր Գիւղ կրկին թիրախ կը դառնայ ահաբեկչութեան: Անոր բնակարանը կրկին կը վնասուի. «Այդ ժամանակ երկու օր բնակարանս պարտադրաբար լքեցի, սակայն համոզուած էի, որ պիտի վերադառնամ ու շարունակեմ ապրիլ իմ միջավայրիս, իմ հոգեհարազատ շրջանակիս մէջ: Ես եւ ինծի նման շատեր վերադարձանք մեր բնակարանները՝ շարունակելու մեր կեանքն ու ծառայողական աշխատանքը», կը հաստատէ Թալին:

ՍՕ Խաչի մեծ ընտանիքին անդամ ըլլալով, Թալին կը մասնակցի նաեւ միութեան բարեսիրական աշխատանքներուն: Նոր Գիւղի մէջ, ՍՕԽի Խնամատարական Յանձնախումբը 300 նպաստընկալներու հերթական դրութեամբ օժանդակութիւն կը յատկացնէ, իսկ «Պնակ մը տաք ծառ» ծրագիրով մօտաւորապէս 230 անձի սնունդ կը հայթայթուի: Ազգային Պատասպարանի փոքրիկները

եւս կ'արժանանան ՍՕԽի մշտական խնամքին:

«Հալէպը իմ կեանքս է, մայր գաղութ է, չեմ կրնար կեանքս պատկերացնել Հալէպէն դուրս: Երբ գիշերը գլուխս բարձիս դնեմ միշտ հարց կու տամ ինքզինքիս, թէ արդե՞օք յաջողեցայ անհատի մը դէմքին գէթ ժպիտ ուրուագծել: Ծառայասէր բազմաթիւ հայ կանանց կողքին, հոգեկան մեծ բաւարարութիւն կ'ապրիմ մասնակցութիւն բերելով բարեսիրական կամաւոր աշխատանքներուն: Մենք իրարմով կը զօրանանք ու ծառայութեամբ մեր միջավայրը աւելի ջերմ կը դարձնենք, մանաւանդ այս ծանր օրերուն» կ'եզրափակէ Թալին:

Տեղին է յիշել, որ Թալինին եղբայրը մօտ երկուքուկէ տարի է առեւանգուած է եւ ընտանիքը անտեղեակ է անոր վիճակէն:

Հալէպահայ Սիլվա Մանուկեան եւս կը բնակի Նոր Գիւղի «Կիլիկիա» շէնքը: Ան բազմաթիւ ընտանիքներու նման դիպուկահարի փամփուշտներու տարափին տակ պարտադրաբար լքած է իր բնակավայրը: Նոր Գիւղի բնակիչները, ինչպէս Հալէպի հայահոծ այլ շրջաններու, շատ անգամ տագնապահար կացութիւններու մատնուած են: Կամաւոր ծառայողներ փութացած են օգնութեան: Սիլվա Մանուկեան ՍՕ Խաչի Դարամա-

նատան մէջ կը գործէ որպէս բուժքոյր: ՍՕ Խաչի դարմանատունը յաճախ առաւելեան իր դռները կը բանար, հարկ եղած պարագային կէսօրէ ետք ալ կը գործէր: Մանուկեան ականատես եղած է Դարմանատան շէնքին հետզհետէ վատթարացող վիճակին: «Պատերազմի սկզբնական շրջանին, եղան պարագաներ, որոնց տունները կը գտնուէին աղէտեալ գօտիի վրայ, մենք՝ Շտապ Օգնութեան Յանձնախումբս, դժուարին վիճակի մէջ, նոյնիսկ շէնքերու երդիքներէն սողալով հասած ենք մեզի դիմող պարագաներուն» կ'ըսէ ան: Այդ օրերուն կազմուած Շտապ Օգնութեան Յանձնախումբին կողմէ կը կատարուէր վիրաւորներու նախնական դարմանումը:

Բժշկական ծառայութեան կողքին, Սիլվա Մանուկեան ջորիի սուր տագնապի օրերուն մաս կազմած է Նոր Գիւղի ակումբի Զուրի Մատակարարման Յանձնախումբին: Ան ամէն օր, առանց բացակայութեան, կը ներկայանար կեդրոն եւ կը պատասխանէր հարիւրաւոր հեռաձայններու՝ արձանագրելու ջորի կարիք ունեցող բնակիչներու անուանացանկը. «Նոր Գիւղի մէջ Զուրի Մատակարարման Յանձնախումբը հերթական դրութեամբ, որոշակի ժամերուն կ'ընդունէր բազմաթիւ դիմումներ, ապա կարելիութեան սահմաններուն մէջ կը համարէր բաշխումը: Սկիզբը մէկ, ապա վերջերս երեք ջրատար մեքենաներով լծուեցանք այս գործին: Իւրաքանչիւր ջրատար մեքենայ 12-15 տան ջուր կը հասցնէ, այսինքն մօտաւորապէս 50-60 տուն, այս մէկը օրական 50000 լիթր ջուր կը նշանակէ»:

Տագնապահար Հալէպի մէջ, Սիլվա Մանուկեան ահաւոր դէպքերու ականատեսը ըլլալով հանդերձ կը պահէ իր լաւատեսութիւնը գալիք օրերու նկատմամբ: Ան իր ծնողքի դաստիարակութեան եւ մարդ արարածի բնածին խիղճին մղումով կ'ուզէ մշտապէս ծառայել հայկական մեր կեանքին, ինչպէս Մայր գաղութի վերականգնումին հաւատք ընծայող բազմաթիւ ծառայասէր հալէպահայեր:

«Գանձասար»

Ինչպէ՞ս Սուրիահայերը Կը Վերագտնեն Իրենք-զիրենք Հայրենիքի Մէջ

Սուրիահայ Սարգիս Ղորղսայեանը 450 տեսակի օժանելիք պատրաստած է, բայց միայն մէկ մասը կրցած է տեղաւորել Երեւանի պետական համալսարանին մէջ բացուած «Սուրիահայ մշակոյթի շունչը Երեւանի մէջ» ցուցահանդէս-տօնավաճառի տաղաւարին մէջ, միւս մասը Վաղարշապատի մէջ բացած փոքրիկ խանութին մէջ մնացած է: Հպարտութեամբ կը թուարկէ ստացած բոլոր օժանելիքներուն անուններն ու կը վստահեցնէ՝ ամենաքմահաճ յաճախորդն ալ գոհ կը մնայ:

«Սա «Շանել» է, փորձէ, խենթացնող հոտ է: Տուն չես հասնիր՝ կը փայցնեն», - վստահ կ'առաջարկէ Սարգիսը:

Հալէպի մէջ Սարգիսը ինքնաշարժներու նորոգութեան խանութ ունէր: Պատերազմը մէկ օրան մէջ, շատ սուրիահայերու նման, Սարգիսին ապրելու վայրն ու աշխատանքի բնոյթն ալ փոխեց:

Սկիզբը սկսաւ Հալէպէն բերած օժանելիքները վաճառել՝ ապրելու համար գումար պէտք էր, յետոյ որոշեց գործը շարունակել:

Հումքը Սուրիայէն եւ Ֆրան-

սայէն կը բերէ: Պատրաստման արեւստագիտութիւնը Հալէպ սորված է: Այս աշխատանքը երեւակայութիւն կը սիրէ՝ վստահ է Սարգիսը:

Երբեմն քանի մը տեսակ կը խառնէ, նոր բոյր կը ստանայ:

Սարգիսը չի դժգոհիր, աշխատանք ունի, բայց վաստակած գումարով ձեռով մը կը կարենայ ֆինանսական խնդիրները լուծել:

Կարապետ Աւագեանն ալ պըտուտակներ կը յղկէ, իրարու կը միացնէ ու արդիւնքով կը զարմացնէ բոլորը: Սկիզբը Աւագեանին համար սա նախասիրութիւն էր, յետոյ արդէն ապրելու միջոց դարձաւ: Նոր սկսած է աշխատելու, յոյս ունի՝ գոնէ ցուցահանդէսներու շնորհիւ կարենայ պատրաստած աշխատանքները վաճառել:

Մինչեւ Հայաստանի մէջ աշխատանքի անցնիլը արժաթագործ Յակոբ Նաքքաշեանը հայկական շուկան ուսումնասիրած է: Կ'ըսէ՝ այստեղի եւ Հալէպի յաճախորդներուն ճաշակը շատ տարբեր է: Կը փորձէ, կը սորվի, կը յարմարի. ապրելու համար պէտք է աշխատիլ:

Աւելի քան 13 հազար սուրիահայ հիմա կ'ապրի հայրենիքի մէջ:

Հայաստան Աւելի Կու տայ Սուրիահայերուն, Քան Գանատան. Կ'ըսէ Լ. Հալաճեան

Հայաստան Հազարապատիկ Անգամ Աւելի Կու տայ Սուրիահայերուն, Քան Գանատան. Լ. Հալաճեան Այժմ շուրջ 17 հազար սուրիահայ կայ Հայաստանի մէջ: Այսօր լրագրողներու հետ հանդիպման ժամանակ ըսած է Սփիւքի նախարարութեան Մերձավոր եւ Միջին Արեւելքի հայ համայնքներու վարչութեան պետ Լեւոն Անտոնեան՝ նշելով, որ այդ թիւը ընթացքին կը փոփոխուի՝ հոսքերու եւ ելքերու հետեւանքով: «Կառավարութիւնն ի սկզբանէ որդեգրեց ջերմ եւ հիւրընկալ մօտեցում սիրիահայերի նկատմամբ», շեշտած է Անտոնեան:

Ան տեղեկացուցած է, որ այս տարիներուն Հայաստանի մէջ 250 սուրիահայ երեխաներ ծնած են, մահացած՝ շուրջ 110 սուրիահայ, որոնց թաղման ծախսերը եւ գերեզմանատեղի տրամադրաման հարցերը լուծած է պետութիւնը:

«1200ից աւելի սիրիահայ ապահովուել են աշխատանքով՝ չնայած աշխատանքի տեղաւորման ոլորտն ամենաթիրախայինն է: 80 սիրիահայ բժիշկներ են ընդունուել աշխատանքի՝ առողջապահոյթան նախարարութեան օգնութեամբ: Այստեղ էլ քմահաճութեան խնդիր կայ, շատ յաճախ նրանք չեն յարմարուում պայմաններին, չեն ցանկանում աշխատել

Շար. տես էջ 13

Թէ Ինչո՞ւ Սուրիահայութեան Գաղթը Տարերային Բնոյթ Ստացաւ, Կամ՝ Ո՞վ Է Մեղաւոր

Սուրիական պատերազմի ծանր պայմաններուն բերումով, սուրիահայութեան, մանաւանդ հալէպահայութեան, գաղթի երեւոյթը տարերային բնոյթ ստացաւ, իսկ վերջին շրջանին Գանատա գաղթը այնպէս մը ընկալուեցաւ, որ կարծէք այս էր փնտռուած յարմարագոյն ելքը:

Իրականութեան մէջ գոյութիւն ունէին այս ընկալումին տուն տուող զանազան պատճառներ, որոնք անհրաժեշտ է հրապարակային սրտբաց քննարկման ենթարկել՝ գէթ ղեկավար մարմիններէն առաւել ծրագրուած ռազմավարութեան մը որդեգրումին ակնկալութեամբ:

Ա) Սուրիահայութեան տագնապի սկզբնական հանգրուանին իսկ մեր ժողովուրդը արդարօրէն կ'ակնկալէր, որ գաղութի ղեկավարութիւնը բան մը ընէ, նուազագոյնը բան մը ըսէ, ուղղութիւն մը ցոյց տայ, անելէն դուրս գալու միջոց մը մատնանշէ, յոյս ներշնչէ: Գաղութի ղեկավար կողմերը, սակայն, յստակ ուղղութիւններ չտուին, «գաղութը պիտի պահենք, մի՛ գաղթէք» չըսին, կամ գաղթը կանխարգիլող գործնական միջոցներու չդիմեցին, ինչպէս օրինակ՝ աշխատանքի առաջարկելու, ինչպէս զանազան հնարաւորութիւններու ստեղծում, անապահով գօտիներու մէջ ապրողներուն համար այլընտրանքներու որոնում եւ այլն: Իսկ անոնք, որոնք ըսին, որ սուրիահայ գաղութը ամէն գնով պիտի պահենք ու զօրավիճ կանգնինք անոր, լոգումգի սահմաններէն դուրս չելան ու սահմանափակուեցան նիւթական օժանդակութիւններու յատկացումով կամ ազգային-միութենական կեանքի պահպանումով:

Բ) Անցնող 3-4 տարիներուն մամուլի եւ ժողովրդային հաւաքներու ընթացքին շարունակ խօսուեցաւ Ռայաստան ներգաղթի մասին, սակայն մեր ժողովուրդի գաւակները երբեմն նախընտրեցին արեւմտեան երկիրները՝ յանձն առնելով այնտեղ տիրող դժուարութիւններուն կուրծք տալը, սակայն, կայուն կեանք մը ապահովելու տարբերակը փոխարէնը՝ հայրենիքի մէջ ապրելու, տոկայլութիւն եւ հայեցի սերունդներու պահպանման ի խնդիր արմատ նետելու գիտակցութիւնը տեղի տուաւ:

Բարեբախտաբար ոմանք վճռական էին հայրենիք հաստատուելու իրենց որոշումին մէջ, եւ այսօր Ռայաստանի մէջ շուրջ 10-15 հազար սուրիահայեր կ'ապրին եւ կը փորձեն համարկուիլ հայաստանեան միջավայրին: Այսուհանդերձ, դէպի Ռայաստան ներգաղթը ակնկալուած տարողութիւնը չստացաւ, որովհետեւ սուրիահայութեան ներգրաւման ուղղուած Ռայաստանի պետութեան քաղաքականութիւնը անելի լոգումգային

էր, քան խորքային: Սուրիահայերուն հայրենիքի մէջ հաստատուելու ուղղուած հեռանկարային ծրագիրներու չգոյութիւնը, աշխատանքի սակաւ առիթներն ու սահմանափակ վարձատրութիւնը, բնակարանային դժուարութիւնները պատճառ դարձան, որ սուրիահայեր չկարենան ապահովել հայրենիքի մէջ գոյատեւելու եւ արժանապատիւ կեանք մը ապրելու իրենց կարիքները:

Ճիշդ է, որ հայրենիքի մէջ պետութեան, սփիւռքի նախարարութեան կամ զանազան կազմակերպութիւններու, միութիւններու ծամբով օժանդակութիւններ տրամադրուեցան սուրիահայութեան, բայց սուրիահայութիւնը Ռայաստանի մէջ պահելու եւ ամրապնդելու երկարաժամկէտ ծրագիրներ չորդեգրուեցան՝ ո՛չ աշխատանքային եւ ո՛չ ալ բնակարանային հարցերու լուծման ուղղուած: Այս ծիրէն ներս խօսքը գործէն շատ անելի մեծ ծաւալ ստացաւ, իսկ սուրիահայութեան ներգրաւման աշխատանքը այնքան թոյլ էր, որ արեւմտեան պետութեան մը փոքր մէկ որոշումը սուրիահայերուն գաղթը ուղղեց դէպի Գանատա:

Գ) Մեր ժողովուրդի գաւակները եւ ակնկալուած կապուածութեամբ ու հեռանկարով չկառնեցան հայրենիք հաստատուելու գաղափարին: Ոմանց համար հայրենի անցագիրը այլ երկիր անցնելու միջոց մը դարձաւ միայն: Խոտոր երետոյթ էր յատկապէս Ռայաստան հաստատուող կարգ մը անհատներու հոգեբանութիւնը, երբ անոնք պատրաստակամութիւն չայտնեցին իրենց գաւակներուն եւ քաղաքացիութիւն ապահովելու, հայրենիքի մէջ գիտութեամբ ծառայութենէն զանոնք զերծ պահելու համար՝ հայրենիքէն միայն օգուտ քաղելու, առանց հայրենիքին մէջ արմատ նետելով անոր ծառայելու պատրաստակամութեան:

Ուրիշներ Ռայաստանի մէջ զբօսաշրջիկի մտայնութեամբ ապրեցան՝ մերթ քմերթ բնակարաններ վարձելով, մերթ փորձելով նոյնութեամբ շարունակել Սուրիոյ մէջ նախապատերազմեան իրենց կենցաղը, երբեմն դժուարանալով ընդունուիլ հայաստանեան միջավայրին մէջ, իսկ վերջաւորութեան նախընտրեցին արեւմտեան երկիրներու դժնդակ պայմաններուն ու այլասերիչ բարքերուն մէջ տոկալ՝ յանուն այսպէս կոչուած ԱՊԱԳՍԻ:

Դէպի արեւմտեան երկիրներ գաղթողներէն շատեր իրազեկ անգամ չէին գաղթի օրէնքներուն, կամ թէ՛ ինչ են տունեւ երկրի քաղաքացիական օրէնքները, ինչպիսի՛ պարտաւորութիւններ կամ իրաւունքներ պիտի ունենան որպէս գաղթական, ինչ հարցաթերթիկներ ստիպուած պիտի ըլլան ստորագրելու:

Թորոնթո ժամանած հալէպահայերու առաջին հանդիպման վայրը՝ Ս. Աստուածածին եկեղեցի:

րելու եւ այլն: Երբեմն պարզապէս զիրար ընդօրինակելու հիւանդագին սովորութիւնը բանեցաւ, եւ առաջին իսկ դժուարութեան դէմ ոմանք հայրենիքը լքելով՝ ուղղուեցան Արեւմուտք:

Այս հոգեբանութիւնը ունեցողներ իրենց գաւակներուն ապագան կը տեսնէին արեւմտեան երկիրներու մէջ: Այստեղ հարց կը յառաջանայ, թէ մենք՝ սուրիահայերս, ինչպէ՛ս կ'ըմբռնենք «ապագայ» հասկացողութիւնը: Մեր գաւակները կ'ուզենք կերտել լոկ որպէս մարդ, թէ՛ որպէս Ռայ Մարդ: Օտարութեան մէջ ձուլումը անխուսափելի է եւ կարճատեւութիւն է ենթադրել, որ օտարափերու մէջ մեր սերունդներուն սպիտակ ջարդ չի սպառնար: Այսօր Ցեղասպանութենէն ծողոպրած 2րդ եւ 3րդ սերունդներու շառաւիղները որքանո՞վ հայրենի կը խօսին, իսկ անոնց յաջորդող սերունդները ինչպէ՛ս պիտի կարենան դէմ դնել ուժացման, մանաւանդ որ Արեւմուտքի մէջ կը զարգանայ որպէս աշխարհաքաղաքացի կայանալու իրավիճակը... Երետոյթ մը, որ մեզ՝ հայերս աստիճանաբար կը պարպէ ազգայնականութենէն: Փաստօրէն արեւմտեան երկիրներուն մէջ, վաղ թէ ուշ, ձուլումը անխուսափելի երետոյթ է:

Միւս կողմէ, ստեղծուած թո՛ւ ու բոհին մէջ վիրաւորական էր կարգ մը սուրիահայերու ազգայնական ծեւանալու երետութեան խոցելի արարքները, երբ անոնք հայրենիքէն հեռու, օտարափեր հաստատուած առաջին իսկ օրերէն բեմերու վրայ ազգայնաշունչ ելոյթներով հանդէս կու գային՝ վիրաւորելով շատերու հայրենասիրական զգացումները: Անելին. անոնցմէ ոմանք օտարութեան մէջ իրենց առած քայլին հետեւորդներ ապահովելու համար, կամ՝ առանձին մնալու մտավախութենէն մղուած, կը սկսէին քաջալերել Սուրիա ապրող հա-

յերը, որ իրենց օրինակին հետեւին եւ իրենք իսկ օտար միջավայրին մէջ տակաւին չկայացած, Գանատա գաղթելու քաջալերական մթնոլորտ մը կը ստեղծէին՝ առանց ըմբռնելու իրաքանչիւրին ընտանեկան պարագան կամ դժուարութիւնները:

Այս բոլորին լոյսին տակ, եկէք, պահ մը խորհինք, թէ մեզի ի՞նչն էր, որ կը պակսէր սուրիահայութեան տագնապի անցնող տարիներուն ժողովուրդի տարերային գաղթը կանխարգիլելու, գաղութը պահելու կամ գաղթողները ուղղորդելու ռազմավարական ծրագիր մը սերտելու, Միջին Արեւելքի հայ գաղթօժաններու պահպանման համար միջոցներ որոնելու, համոզելու մեր ժողովուրդի գաւակները, որ պատերազմը ժամանակաւոր երետոյթ է եւ վերջ մը պիտի ունենայ անպայման:

Դժբախտաբար չունեցանք ազգային ղեկավարութիւն մը կամ հեղինակութիւն մը, որ ուղղութիւն տար ժողովուրդին, գաղթի երետոյթը կանխող կարգախօս մը ձգէր: Ուստի բնական էր, որ ժողովուրդին ծակատագիրը պիտի ձգուէր անհատական որոշումներու, իսկ գաղութէն հեռանալու եղանակը պիտի ստանար տարերային բնոյթ:

Սուրիահայութիւնը փրկելու մարտահրաւերը առկա է: Համահայկական առումով ռազմավարական յառաջխաղաց մը արձանագրելու համար ո՛չ մասնագէտներու, ո՛չ ալ միջոցներու պակասը ունինք: Ուստի, ի մի բերելով մեր ազգի հիմնահարցերով տագնապող լաւագոյն ուժերը, Ռայաստանի մէջ թէ սփիւռքի, հնարաւոր է ստեղծել համախոհութիւն՝ ազգային ռազմավարութեան մը ի խնդիր եւ ոտքի հանել համայն հայութիւնը՝ տէ՛ր կանգնելու սուրիահայութեան:

Կոչնակ

Քրիստոնեաներուն Երկու Երրորդը Հեռացած Է Սուրիայէն

«Նոր Յառաջ».- Հալէպի Քաղղէացիներու Եպիսկոպոսը՝ Անթուան Օտո, Մարտ 16ին, ՄԱԿի Ժընեւի կեդրոնատեղիին մէջ մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին յայտարարած է, թէ Սուրիոյ քրիստոնեաներուն երկու երրորդը հեռացած է երկրէն:

Ըստ քաղղէացի Եպիսկոպոսին, քրիստոնեաներու շուրջ 1,5 միլիոնի թիւէն հազիւ թէ 500 հազարը մնացած է Սուրիոյ մէջ: Իսկ Հալէպի մէջ, որ անոնց ընդհանուր թիւը կը կազմէր 160.000, այսօր իջած է 40.000ի: Օտո Եպիսկոպոսին համաձայն՝ կառավարութիւնը մնացեալ քրիստոնեաներն ալ կը փորձէ համախմբել իր վերահսկողութեան տակ

գտնուող ապահով գօտիներու մէջ:

Ան անցուցած է նաեւ որ Սուրիացիներուն մեծամասնութիւնը զօրավիճ է նախագահ Պաշարի, «որ արժանի է յարգանքի»: Ինք համոզուած է, որ արտաքին միջամտութեամբ պարտադրուած որեւէ լուծում դատապարտուած է ձախողութեան: Ըստ իրեն, նոր ընտրութեան մը պարագային, Սուրիոյ քրիստոնեաներուն 80%ը կը կը քուէարկէ նախագահ Ասադի վերընտրութեան ի նպաստ: «Նոյնիսկ սիւնիները կը քուէարկեն իրեն ի նպաստ», նշած է ան, անցնելով, որ «քրիստոնեաները չեն հալածուիր»:

Լրագրողներուն առջեւ Օտո Եպիսկ.

քննադատած է Ասադի դէմ «արեւմտեան քարոզչութիւնը», այդուհանդերձ զայն զերծ չկացուցանելով բոլոր պատասխանատւութիւններէն: «Յամենայն դէպս, զինեալ խմբաւորումները ժողովուրդին նեցուկը չեն վայելեր», անցուցած է ան:

«Ասատին հետ կամ առանց անոր, Սուրիան պէտք է շարունակէ գոյատեւել», ըսած է քաղղէացի Եպիսկոպոսը, անցնելով որ Հալէպի երեք տաճարները գրեթէ բոլորովին քանդուած են: Քաղղէական գիւղերու մէջ, հարիւրաւոր անձեր առեւանգուած, բայց յետոյ ազատ արձակուած են:

Ըստ Օտո Եպիսկոպոսին, Փետրո-

ւար 27ին հաստատուած հրադադարը որոշ խաղաղութիւն բերած է երկրին, թոյլ տուած է, որ Հալէպի մէջ վերահաստատուի ջուրի եւ ելեկտրականութեան մատակարարումը, որոնցմէ քաղաքին բնակիչները զրկուած էին շուրջ վեց ամիս ի վեր:

Հալէպի Քաղղէացիներու Եպիսկոպոսը Ժընեւ գացած է Գարիթասի կողմէ նախաձեռնուած խաղաղութեան արշափ մը համար. ինք Սուրիոյ Գարիթասի նախագահն է: Ան հանդիպում պիտի ունենար ՄԱԿի Սուրիոյ գծով հետաքննութեան յանձնաժողովի նախագահ Փաօլօ-Սերճիօ Փիներոյի հետ:

Յայտարարուեցան «Օրորա» Մրցանակի Չորս Թեկնածուները

Մարտ 15ին, «Ավրորա» (Օրորա) մրցանակի ընտրող յանձնաժողովը յայտարարեց մրցանակի դափնեկիր դառնալու չորս թեկնածուներուն անունները: Մարկարիթ Պարանքիցէ՝ Պուրոնտիէն, Տոքթոր Թոմ Զաթինա՝ Սուտանէն, Սայիտա Ղուլամ Ֆաթիմա՝ Փաքիստանէն եւ Յայր Պերնարտ Զինվի՝ Կեդրոնական Ափրիկէի Հանրապետութենէն:

«Ավրորա» մարդասիրական, համաշխարհային մրցանակը ամէն տարի պիտի շնորհուի անձնատուութեան մը, որ անձնուիրաբար կ'օգնէ մարդոց: Դափնեկիրները պիտի գնահատուին իրենց արարքներուն բացառիկ ազդեցութեան ու նշանակութեան համար: Դափնեկիրը պիտի ստանայ 100,000 ամերիկեան տոլարի պարգէ եւ նուիրատուութեան շղթան շարունակելու հնարատուութիւն՝ իր ստանալիք 1,000,000 ամերիկեան տոլարի դրամաշնորհը փոխանցելով զինք զոհեցած մարդասիրական կազմակերպութիւններուն:

«Ավրորա» մրցանակը հիմնուած է 100 LIVES նախաձեռնութեան հիմնադրներուն կողմէ՝ առ ի երախտագիտութիւն Յայոց Տեղասպանութեան տարիներուն հայերուն փրկութեան ձեռք մեկնած անձանց: Այս տարեկան մրցանակը ստեղծուած է մարդկութեան ուշադրութիւնը աշխարհի վրայ այսօր տեղի ունեցող աղէտներուն եւ ոճրագործութիւններուն վրայ անգամ մը եւս ուղղելու համար եւ խրախուսելու այն հերոսներուն ջանքերը, որոնք մարդկային կեանքեր կը փրկեն:

«Չորս թեկնածուներն ալ իրենց մէջ անարդարութեան եւ բռնութեան դէմ պայքարելու ոյժ գտած են: Մենք «Ավրորա» մրցանակով ո'չ միայն կը խրախուսենք, այլեւ կը սատարենք այն հերոսներուն, որոնք՝ յանուն մարդասիրութեան, հալածանքներու եւ անարդարութիւններու դէմ կը պայքարին: 100 տարի առաջ մարդիկ օգնու-

թեան ձեռք մեկնեցին մեր նախնիներուն: Այսօր, մենք շնորհակալութիւն կը յայտնենք անոնց՝ փառաբանելով մեր օրերուն նոյն ոգիով պայքարող հերոսները», ըսաւ ընտրող յանձնաժողովի անդամ եւ 100 LIVES նախաձեռնութեան համահիմնադիր Վարդան Գրիգորեան:

«Ավրորա» մրցանակի թեկնածուները Մարկարիթ Պարանքիցէ կ'աշխատի Պուրոնտիի Խաղաղութեան Տուն (Maison Shalom) խնամատար հաստատութեան եւ REMA հիւանդանոցին մէջ: Պուրոնտիի քաղաքացիական պատերազմի տարիներուն ան փրկած է հազարաւոր կեանքեր՝ խնամելով որբերն ու փախստականները: Ազգութեամբ թուրքի Պարանքիցէն պատերազմի սկիզբը՝ հետապնդումէ փրկելու նպատակով, թաքստոց հայթայթած է իր ազգութեամբ հուլի, 72 ամեանմօտ հարեւաններուն, սակայն՝ երբ գտնուէր գտած են, եւ բոլորն ալ անմիջապէս սպաննուած, Պարանքիցէն եւս այս բռնարարքին հարկադրեալ ականատեսը եղած է: Այս դաժան միջադէպէն ետք, Մարկարիթ իր կեանքը նուիրած է փախստականներ եւ երեխաներ խնամելու գործին: Ան փրկած է շուրջ 30,000 երեխայ եւ 2008 թուականին հիմնած է հիւանդանոց մը, որ մինչեւ օրս 80,000 հոգի բժշկական օգնութիւն ստացած է:

Տոքթոր Թոմ Զաթինայէն զատ բժիշկ չկայ Սուտանի Նուպա լեռներու «Գթութեան Մայր» հիւանդանոցին մէջ: Ամերիկացի այս մասնագէտը Հարաւային Սուտանին սահմանամերձ այս գօտիին մէջ մշտական ներկայութիւն ունեցող միակ բժիշկն է, հետեւաբար՝ անձամբ պատասխանատու է տարածաշրջանի 500,000 բնակիչներուն բժշկական սպասարկման համար: Հակառակ Սուտանի կառավարութեան կողմէ տարածքի բազմակի ռմբակոծումներուն, Տոքթոր Զաթինան՝ օրու-գիշեր մարդկանց հասանելի ը-

Մարկարիթ Պարանքիցէ, Տոքթոր Թոմ Զաթինա, Սայիտա Ղուլամ Ֆաթիմա եւ Յայր Պերնարտ Զինվի:

լալու համար, մշտապէս կ'ապրի հիւանդանոցին մէջ: Բազմաթիւ լրատուամիջոցներ ու մարդասիրական օգնութիւն տրամադրող կազմակերպութիւններ լուսաբանած ան անոր անձնուիր գործունէութիւնը: TIME պարբերականը 2015ին զինք ընտրած է որպէս տարուան ամենաազդեցիկ անհատներէն մէկը: Սայիտա Ղուլամ Ֆաթիմա իր կեանքը նուիրած է պարտքի դիմաց մարմնական շահագործման ենթարկուողները փրկելու գործին՝ այսպիսով փորձելով վերջ տալ մերօրեայ ստրկութեան վերջին ձեւերէն մէկուն: Ֆաթիմա Փաքիստանի «Կախեալ Շահագործողներու Ազատագրութեան Ճակատ»-ի (BLLF) ընդհանուր քարտուղարն է: Այս կազմակերպութեան ջանքերով ազատագրուած են աղիւսի թրծման գործարաններուն մէջ պարտքի դիմաց հարկադրաբար աշխատող հազարաւոր մարդիկ, որոնց շարքին՝ 21,000 երեխայ: Անոնց ունեցած պարտքի տոկոսները այնքան բարձր են, որ այդ մարդիկ, ըստ էութեան, իրենց կեանքի ամբողջ տեւողութեան հարկադրուած են աշխատելու ծայրայեղ աղքատութեան եւ յաճախ նաեւ՝ դաժան պայմաններու ներքոյ: Ֆաթիմա ենթարկուած է բազմաթիւ մահափորձերու:

Ան իր գործունէութեան ընթացքին բազմիցս ֆիզիքական բռնութեան ենթարկուած է: Յայր Պերնարտ Զինվի 19 տարեկանին հոգեւորական դարձած է՝ երբ արդէն կորսնցուցած է իր հայրն ու չորս քոյրերը՝ երկարատեւ բռնութիւններու ու հիւանդութեան հետեւանքով: Հեռանալով իր հայրենի Թուրքիոյ Լոմէ քաղաքէն՝ Յայր Զինվի տեղափոխուած է Կեդրոնական Ափրիկէի Հանրապետութիւն: Սահմանամերձ, փոքրիկ Պոսէմբէլէ քաղաքին մէջ ան գլխաւորած է տեղի կաթոլիկ միսիոնարական դպրոցը, եկեղեցին եւ Ս. Յովհաննէս Պօղոս Բ. պապին անունը կրող հիւանդանոցը: Սակայն, 2012 թուականին Կեդրոնական Ափրիկէի Հանրապետութեան մահմետական Սէլէքա դաշինքի ապստամբներուն եւ Հակա-հրաձիգաւորներու քրիստոնեայ աշխարհագործին (Anti-balaka) միջեւ քաղաքացիական պատերազմ կը բռնկի: Տեղի ունեցող բռնութիւններուն ընթացքին, Յայր Զինվի միսիոնարութիւնը ապաստարան ու բժշկական օգնութիւն տրամադրած է հակամարտութեան երկու կողմերէն տուժածներուն՝ հետապնդումէ եւ մահէ փրկելով հարիւրաւոր մարդիկ:

«Ավրորա» մրցանակի թեկ-

նածուներուն դիմումները ընդունուեցան 2015 թուականի Յուլիս-Յուլիտեմբեր ամիսներուն՝ նոյն մրցանակին համացանցային կայքին միջոցով: Թեկնածուները առաջադրուած են իրենց անձնագոյի աշխատանքին համար՝ սկսելով բռնութիւններու դէմ պայքարէն մինչեւ հակամարտութեան գօտիներուն մէջ մարդկանց բժշկական օգնութիւն ցուցաբերելը:

Այս թեկնածուներէն մէկը «Ավրորա» համաշխարհային մարդասիրական մրցանակին առաջին դափնեկիրը պիտի դառնայ: Մրցանակը անոր պիտի շնորհէ ընտրող յանձնաժողովի համանախագահ Ճորժ Զլունի՝ Երեւանի մէջ, Ապրիլ 24ին: «Ավրորա» մրցանակին թեկնածուները գնահատման պիտի արժանան երկօրեայ միջոցառումներու ընթացքին եւ անոնք միաժամանակ աշխարհի մարդասիրական կարեւորագոյն հիմնախնդիրներու շուրջ քննարկումներու պիտի մասնակցին: Նոյն քննարկումներուն մաս պիտի դառնան նաեւ International Center for Journalists, Not On Our Watch, International Rescue Committee եւ այլ միջազգային կազմակերպութիւններ:

100 LIVES Նախաձեռնութեան Մասին

Յայոց Տեղասպանութենէն մէկ դար անց, 100 LIVES նախաձեռնութիւնը երախտագիտութեամբ կը ներկայացնէ ցեղասպանութենէն փրկուածներուն եւ անոնց փրկարարներուն պատմութիւնները՝ այսպիսով մեծարելով մարդկային ոգիի տոկունութիւնը եւ փառաբանելով մարդասիրութիւնը:

100 LIVESը «Հայաստանի Զարգացման Նախաձեռնութիւններ» (IDEA) հիմնադրամի նախաձեռնութիւնն է:

IDEA հիմնադրամը կը խրախուսէ Հայաստանի մէջ ընկերային ձեռներեցութեան զարգացումը՝ ոչ-առեւտրային երկարաժամկէտ ծրագրերու մէջ ներդրումներ կատարելով եւ անոնց յետագայ, կայուն գործունէութիւնը ապահովելով:

The Aurora Prize for Awakening Humanity «Ավրորա» մրցանակի մասին

Դափնեկիրները պիտի գնահատուին իրենց արարքներու բացառիկ ազդեցութեան եւ նշանակութեան համար: «Ավրորա» մրցանակը պիտի շնորհուի յանուն Յայոց Տեղասպանութենէն վերապրողներուն եւ առ ի երախտագիտութիւն անոնց, որ հայ ժողովուրդին փրկութեան ձեռք մեկնեցին: Մրցանակին պիտի արժանանայ այն հերոսը, որ մարդկութեան կ'օգնէ՝ անձնուիրաբար եւ բացառիկ ջանքերով:

Դափնեկիրը պիտի ստանայ 100,000 ամերիկեան տոլարի պարգէ եւ նուիրատուութեան շղթան շարունակելու հնարատուութիւն՝ 1,000,000 ամերիկեան տոլարի դրամաշնորհ փոխանցելով զինք զոհեցած մարդասիրական կազմակերպութիւններուն:

«Ավրորա» մրցանակի ընտրող յանձնաժողովի անդամներն են նուպէեան դափնեկիրներ Էլի Վիզել, Օսքար Արիաս, Շիրին Էպատի եւ Լէյմա Կպովէ, Իրլանտայի նախկին նախագահ Մէյրի Ռոպինսոն, մարդու իրաւունքներու պաշտպան Հինա Ճիլանի, Աւստրալիոյ արտաքին գործերու նախկին նախարար եւ Միջազգային Ճգնաժամային Խումբի (International Crisis Group) պատուաւոր նախագահ Կարէթ Էվընգ,

Նիւ Եորքի Զարնեկի ընկերութեան նախագահ Վարդան Գրիգորեան եւ օսքարակիր դերասան ու բարերար Ճորժ Զլունի:

«Ավրորա» մրցանակը պիտի շնորհուի ամէն տարի՝ Երեւանի մէջ, Ապրիլ 24ին:

Նոյն Սպառնալիքը՝ 101 Տարի Անց

Սեւան Տեյիբմենճեան

Թուրքիոյ վարչապետ Ա. Տաւրթօղ-լու անպատասխանատու, միաժամանակ անբախտ յայտարարութիւն մը կատարեց Պինկէօլի մէջ: Ակնարկելով ԶՏՓին՝ ըսաւ հետեւեալը. «Հայկական հրոսախումբերու նման կը գործակցին ռուսերուն հետ»:

Խօսքի ազատութեան եւ մամուլի սեղմումները, քաղաքացիներու նոյնիսկ ապրելու տարրական իրաւունքին դէմ իրականացուող բռնարարները, հետզհետէ միահեծան, անսանձ տիրապետութիւն մը հաստատելու փորձերը արդէն իսկ բաւարար հիմքեր կը ստեղծէին ԱԶՓ համեմատելի դարձնելու համար Իթթիհատ եւ Թերաքքիի հետ: Տաւրթօղլուի այս յայտարարութիւնն ալ կու գայ ահա պատկերելու այդ բոլորը եւ ալ անելի համարձակութիւն տալու անոնց, որոնք արդարօրէն ձախաւեր Իթթիհատ մը կը տեսնեն ԱԶՓի մէջ:

Պետութիւնը, հակառակ 101 տարի անցած ըլլալուն, կ'ուրանայ 1915ին հայերուն դէմ իրագործած ցեղասպանութեան յանցանքը: Ո՛չ միայն կ'ուրանայ, այլ 101 տարի անց, 2016ին, քիւրտ ժողովուրդին «կը ներկայանայ» նոյն ոճիւրը կրկնելու սպառնալիքով:

Պետական-պաշտօնական պատմագրութիւնն ու քաղաքականութիւնը 1915ի Հայոց ցեղասպանութիւնը ուրանալու համար ստեղծած է մեծ սուտ մը՝ «հայկական հրոսախումբերուն ռուսերուն հետ համագործակցած» ըլլալու պարագան (ինչ որ «միամտաբար» կը կարծեն, թէ կրնայ չքմեղանք մը դառնալ): Եւ նոյն այդ սուտը, 101 տարի անց, որպէս ճշմարտութիւն կը դնեն հասարակութեան իրենց հաւատացող զանգուածին առջեւ, ԶՏՓի պարագային եւ:

Արդեօք ունի՞ն պատասխանները հետեւեալ հարցումներուն:

Հայկական ո՞ր մէկ հրոսախումբն էր, որ համագործակցեցաւ ռուսերուն հետ: Աւելին՝ հայկական հրոսախումբ մը առհասարակ գոյութիւն ունէ՞ր արդեօք այդ թուականներուն: Պահ մը ընդունինք, որ, այո՛, հայկական հրոսակախումբեր կային եւ անոնք ռուսերուն հետ կը համագործակցէին, ուրեմն ինչպէ՞ս կարելի եղաւ միայն քանի մը ժամտարմաներու ուղեկցութեամբ տեղահանել եւ դէպի մահ ուղարկել մարդկային կարաւանները, հայրենագրկել ու սպաննել անելի քան միլիոն հաշուող ժողովուրդ մը: Հարցումներու այս շարքը կարելի է երկարել անշուշտ, ինչ որ չի փոխեր իրականութիւնը, դժբախտաբար:

Եւ այսօր, ըսէք խնդրեմ, ԶՏՓ ի՞նչ միջոցներով կը համագործակցի ռուսերուն հետ: Ռուսական ընկերութիւններուն հետ համագործակցաբար աթոմակայան կը կառուցէ Աքքոյուի մէջ: Թէ ռուսական կազմէ կախեալ վիճակի մը մէջ դրած է երկիրը:

Ինչպէս պիտի յիշուի, ԱԶՓ երբ նոր իշխանութեան գլուխ եկած էր, կը նկատուէր իթթիհատական ասանդութեան հակոտնեայ քաղաքական ուժ մը: Սակայն պատկերը բոլորովին այլ է այսօր: Վարչապետի մը իսկ բերնով կրկնուող մեծ սուտը՝ սպառնալիք մըն է այսօր դժբախտաբար: Ցեղասպանութեան սպառնալիք մը կ'ուղղէ վարչապետը արդեօք: 2016ին:

ԶՏՓի համանախագահ Սելահաթթին Տէմիրթաշ վարչապետին յայտարարութիւնը քննադատեց անշուշտ՝ մեկ-

Տաւրթօղլու

նաբանելով անոր խօսքերուն տակ պահուող սպառնալիքը: «Կ'ուզեն ըսել, որ ինչ որ հայերուն ըրինք՝ նոյնը պիտի ընենք ձեզի: Իրենց մտայնութիւնը այս է ահաւասիկ: Ահաբեկել ցեղասպանութեամբ: Ոչինչ կրնան դնել մեր առջեւ՝ բացի կոտորածէ, ոճիրի քաղաքականութենէ»:

Կառավարողները վերջին քանի մը ամիսներուն (տարիներուն պէտք է ըսէի արդեօք) վաղուց արդէն հեռացած են խաղաղարար ըլլալէ: Իրենց քաղաքականութիւնը, բանն ու խօսքը պատերազմ, բռնութիւն, սեղմում ու ճնշում է միայն: Նման մթնոլորտի մը մէջ յաճախ կը հոլովուի նաեւ Հայոց անունը:

Սեպտեմբերին չէ՞ր, երբ Ճիզրէի մէջ ոստիկանները մէկ կողմէ կը կրակէին փողոցներուն մէջ եւ միւս կողմէ բարձրախօսով մը կը պոռային տեղւոյն բնակչութեան երեսին, մութին մէջ. «Հայերը

հպարտ են ձեզմով: Բոլորդ ալ հայ էք»:

Այս յայտարարութիւնը սպառնալիք մըն էր խորքին մէջ եւ ըսել կ'ուզէր թէ «բոլորդ հայ էք եւ հայերու նման ալ պիտի մեռնիք»: Այդ ժամանակ ոմն ոստիկանի մը բերնէն ելած այդ խօսքերը պատահական ու մասնակի պարագայ մը նկատուեցաւ թերեւս, սակայն ի՞նչ ըսել, երբ նման խօսքերով, Պինկէօլի մէջ հանրութեան կը դիմէ նաեւ ուրիշ մէկը, որ վարչապետին պաշտօն ալ կը վարէ:

Քանի դեռ կը շարունակուի ուրացումը, քանի դեռ առերեսումը կ'ուշանայ՝ տակաւին շատ պիտի լսենք նման խօսքեր, դեռ շատ վկայ պիտի դառնանք սպառնալիքներու եւ երբեմն նաեւ այդ սպառնալիքներու ի կատար ածման:

Հոգ չէ թէ պետական յանցագործ վարչակարգին ստեղծած թշնամին հայուն փոխարէն քիւրտ ժողովուրդը ըլլայ այսօր ալ:

Թուրքիոյ Սահմանադրական Դատարանը Սիսի Կաթողիկոսարանին Հարցով Կրնայ Վճիռ Արձակել Մինչեւ Աշուն

դատարանին մէջ բացուած իւրաքանչիւր դատ կը նկատուի պետութեան դէմ բացուած դատ, հետեւեալ բարձրագոյն դատարանն ալ պետութեան տեսակէտին վերահասու դառնալու համար հարցը կը փոխանցէ արդարադատութեան նախարարութեան: Փաստաբանին նախատեսութիւններով՝ հինգ ամսուան ընթացքին դատը կրնայ հասնիլ ամարտին: Արդարադատութեան նախարարութեան եզրակացութիւնը ունենալէ ետք, Սահմանադրական դատարանը զայն պիտի փոխանցէ Ճեմ Սոֆուօղլուին: Վերջինս երկու շաբթուան ընթացքին պէտք է ներկայացնէ իր մօտեցումն ու արդէն պէտք է հասնի վճիռի հանգրուան:

Սոֆուօղլուի կարծիքով՝ վճիռը կրնայ արձակուիլ կամ այս ամառ՝ արդարադատութեան համակարգի տարեկան արձակուրդէն անմիջապէս առաջ, կամ այդ արձակուրդին յաջորդող շրջանին՝ սեպտեմբերին: Փաստաբանը կարծիք յայտնած է, որ Սահմանադրական դատարանին կողմէ նիւթը արդարադատութեան նախարարութիւնն ուղարկելը շատ կարեւոր է, որովհետեւ «ատիկա կը նշանակէ, որ պետութիւնը լոյրջ վերաբերմունք ցոյց կու տայ գործին եւ մանրամասն քննարկումներ կը կատարէ»:

«Պէտք է ընդունիլ, որ շատ դժուար է այսպիսի դատ շահիլը: Շատ աշխատած ենք: Բայց եւ այնպէս՝ իբրեւ փաստաբան, ես այս դատը բացած եմ շահելու համար», ըսած է Սոֆուօղլու:

«Արմէնփրես» կը հաղորդէ, որ Թուրքիոյ մէջ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան դատական հայցով զբաղող յայտնի փաստաբան Ճեմ Սոֆուօղլու Պոլսոյ «Ժամանակ» օրաթերթի գլխաւոր խմբագիր Արա Գոչունեանի հետ հարցազրոյցի մը ընթացքին յայտնած է, որ Թուրքիոյ Սահմանադրական դատարանը հարցը ուսումնասիրութեան համար յանձնած է արդարադատութեան նախարարութեան:

Սոֆուօղլու յայտնած է, որ Սահմանադրական դատարանը հարցին կապակցութեամբ կը սպասէ արդարադատութեան նախարարութեան տեսակէտին: Որովհետեւ Սահմանադրական

Թուրքիոյ Կառավարութիւնը Կը Պետականացնէ Տիգրանակերտի Սուրբ Կիրակոս Եկեղեցին

Թուրքիոյ կառավարութիւնը, 25 Մարտին տուած մէկ որոշումով, պետականացուցած է Տիգրանակերտի Սուր թաղամասին մէջ գտնուող 6300 կառույցներ եւ տարածքներ, որոնց շարքին նաեւ՝ Ս. Կիրակոս Եկեղեցին:

Պետականացուած կալուածներու շարքին են նաեւ ասորական, քաղդէական եւ բողոքական եկեղեցիներ:

Ս. Կիրակոս Եկեղեցին տարիներ շարունակ ձգուած էր բախտի քմահաճոյքին: Վերջին տարիներուն, մեծ ջանքերու շնորհիւ վերանորոգուած ու վերաբացուած էր հայկական այս սրբատեղին:

«Ակօս»-ի թղթակիցը կապ հաստատած է Տիգրանակերտի քաղաքապետարանի Մշակութային ժառանգութեան գրասենեակի նախագահ Նելին Սոյլուքայանի հետ, որ յայտնած է, թէ Սուրի մէջ գտնուող բոլոր եկեղեցիներուն եւ հիմնադրամներուն պատկանող

տարածքներուն պետականացման որոշումը տրուած է արդէն: Այդ կալուածներու ցանկին մէջ կը գտնուին քաղաքապետարանին պատկանող ունեցուածքներ, որոնց համար քաղաքապետարանը որոշած է դատի տալ կառավարութիւնը:

Սոյլուքայան նաեւ յայտնած է, թէ անհրաժեշտ է, որ սեփականատէրերը նոյնպէս դատական գործընթացի սկսին:

Թուրքիոյ մէջ հիմնադրամներուն առնչուող օրէնսդրական փոփոխութիւններէն ետք, Պոլիս բնակող տիգրանակերտցիները վերստեղծած էին Ս. Կիրակոս Եկեղեցւոյ հիմնադրամը եւ սկսած վերականգնումի աշխատանքներուն: Եկեղեցին վերականգնած էր տարբեր երկիրներէ ստացուած օգնութեանց շնորհիւ: Վերականգնումի աշխատանքներուն համար շուրջ 2 միլիոն թրքական լիրա ծախսուած է:

Աստծոյ (Խողա Աֆարին) Զրամբարը. Արցախ-Իրան Զամատեղ Մեծ Ծրագիրը

Թաթուլ Յակոբեան

Աւելի քան 15 տարի առաջ էր. Պաքուի մամուլը գրեց ագրայեմանա-իրանական հերթական գայթակղութեան մասին: Զայտար Ալիեւը կիսատ էր թողել Իրանի նախարարներից Պիժան Զանկանեհի հետ հանդիպումը եւ հեռացել այն բանից յետոյ, երբ հիւրը խօսք էր բացել Արաքս գետի վրայ՝ Զորադի-գի հատուածում, կիսատ մնացած ջրաէլեկտրակայանի կառուցումը շարունակելու մասին:

Ալիեւը զարմացած հարցնում է. ինչպէ՞ս շարունակել, երբ գիտէք, որ այդ տարածքները հայերը գրաւել են: Իրանցի նախարարը սառնասրտօրէն պատասխանում է. կը կառուցենք հայերի հետ:

Այդպէս էլ եղաւ: Զնայած պաշտօնական Պաքուի բողոքի գիրերին՝ Իրանը աւարտին հասցրեց Արաքս գետի վրայ ամբարտակի կառուցումը, որի շինարարութիւնը սկսուել էր 1988ին: Այն ժամանակ շինարարութեան պայմանագիր էր կնքուել Խորհրդային Միութեան եւ Իրանի միջեւ: Շինարարութեան ընթացքում փուլովեց մոլորակի տարածքով ամենամեծ պետութիւնը: Տրամաբանօրէն, Խողա Աֆարինի ջրամբարի շինարարութիւնը պէտք էր աւարտին հասցնէին Ագրայեմանն ու Իրանը, սակայն ոչ թէ տրամաբանութիւնը աշխատեց, այլ՝ հայկական ուժը:

1993-1994 թուականին հայկական զօրքերը դուրս եկան Արաքսի ափ եւ տէրը դարձան նաեւ միջնադարեան պատմական այն կամրջի՝ Խողա Աֆարինի՝ պարսկերէնից թարգմանաբար՝ Աստծոյ տուն, որը դարձրեց միմեանց կապել էր Արցախի մելիքներին ու Իրանի շահերին:

90ական թթ. վերջերից մեր աչքի առաջ ընթանում էր կամրջի մօտ գտնուող ջրամբարի շինարարութիւնը, բայց

մենք՝ լրագրողներս այդ մասին չէինք գրում հասկանալի պատճառներով:

Զրամբարը կառուցուեց, կառուցեցին իրանցիները՝ Արաքսի ձախ ափին կատարելով հսկայական աշխատանքներ, այդ թում՝ ճանապարհաշինական: Մի քանի հայկական գիւղեր մնացին ջրի տակ: Տեղանքն այնպիսին է, որ ջրամբարը հիմնականում հայկական՝ արցախեան տարածքի վրայ է, իսկ ջրապատնէշը եւ ջրաէլեկտրակայանը՝ իրանական հատուածում:

Յետոյից, բաւական հեռուից, երեւում է ջրային այն աւազանը, որ գոյութիւն չունէր 90ականների կէսերին:

Զրամբարը եւ ջրաէլեկտրակայանը կառուցուեցին լրատուութեան գրեթէ բացակայութեան պայմաններում: Այսօր էլ, մենք չգիտենք, արդէն գործո՞ւմ է այն, ելեկտրական հոսանք արտադրո՞ւմ է՞. եթէ այո, ապա միայն իրանական կո՛ղմնէ՞ օգտուում դրանից:

Մեզ յայտնի է նաեւ, որ 1990ական թթ. վերջերին Արցախի եւ Իրանի միջեւ ստորագրուել է համապատասխան համաձայնագիր, թէ ո՞վ պէտք է ֆինանսատրի շինարարութիւնը, եւ ինչպէ՞ս պէտք է բաշխուի ելեկտրական հոսանքը:

Հիմա կը հարցնէք՝ ինչո՞ւ ենք այս մասին այսօր գրում: Շատ պարզ պատճառով: Ռուսական խոշոր տնտեսական կառույցներից մէկի՝ «Ռուս-Հիտրո»-ի կայքում հրապարակուել է յօդուած՝ համապատասխան լուսանկարներով: Յօդուածում, որը կրում է «Խողա Աֆարինի ԴԵԿ. Արաքսի վրայ գաղտնի ջրամբար» խորագիրը, ներկայացւում են որոշ մանրամասներ:

Իրանը այն պետութիւններից է, որ պաշտպանում է Ագրայեմանի տարածքային ամբողջականութիւնը, Արցախը համարում է Ագրայեմանի մաս, միջազգային կազմակերպութիւններում, երբ քուէարկութեան է դրում Լեռնային Ղարաբաղի հետ կապուած հարց, քուէար-

կում է յօգուտ Ագրայեմանի:

Միա կողմից, սակայն, Իրանը այն քիչ, գուցէ եզակի պետութիւնն է, որ Արցախի հետ համատեղ ծրագիր է իրականացրել, ընդ որում՝ խոշոր ծրագիր, նախկին ԼՂԻՄի Լեռնային Ղարաբաղի ինքնավար մարզի սահմաններից դուրս՝ վարչականօրէն Խորհրդային Ագրայեմանի մաս համարուած տարածքներում:

Աւելացնենք, որ Արաքս գետի վրայ առաջին ջրամբարը եւ ջրաէլեկտրակայանը կառուցուել է Նախիջեւանի հատուածում, 1970ական թթ.: Այն համատեղ կառուցել են Խորհրդային Միութիւնն ու Իրանը: Խորհրդային Միութեան փլուզումից յետոյ այն համատեղ շահագործում են Ագրայեմանն ու Իրանը: 1990ական թթ. ագրայեմանցիները մեծ քանակութեամբ ջուր էին բաց թողնում, որի պատճառով Արաքսը վարարում էր եւ քշում-տանում Զայաստան-Իրան սահմանի շարժական, փոքր կամուրջը: Այսպէս, արցախեան պատերազմի շրջա-

նում Զայաստանը մի քանի օրով զրկւում էր Իրանի հետ կապից, մինչեւ պատրաստուում էր շարժական նոր կամուրջ: 1995ին հարցը լուծուեց, երբ «Զայաստան» համահայկական հիմնադրամի միջոցներով Արաքսի վրայ կառուցուեց Զայաստան-Իրան մեծ կամուրջը, որը դիմանում է Արաքսի վարարումներին՝ բնական, թէ ագրայեմանցիների կողմից արուող:

Արաքս գետը՝ Մայր Արաքսը, սկիզբ է առնում Պինկէօլ (Բիւրակնեան, Ա.) լեռների աղբիւրներից, այսօրուայ Զայաստանի Զանրապետութեան սահմանում միանում Ախուրեանին, ապա ընթացքը շարունակում Զայաստան-Թուրքիա, Նախիջեւան-Թուրքիա, Նախիջեւան-Իրան, ապա Զայաստան-Իրան, Արցախ-Իրան, Ագրայեման-Իրան սահմանագծով եւ Ագրայեմանի խորքում միանալով Կուր գետին՝ թափւում է Կասպից ծով:

Զայակական ուսումնասիրութիւնների ԱՆԻ կենտրոն

Զամազգայինի Գրասէրներու ...

Շար. 4րդ էջէն

«Բագին», «Ագրակ» եւ այլ հրատարակութիւններու մէջ ունեցած իր երկարամեայ վաստակին: Ռուպինա կը նշէ Աբէլեանի գիրքերը, իւրաքանչիւրին մասին հակիրճ բացատրական մը տալով, ինչպէս՝ «Աննա Զարսը», «Մաքարոնի թիւէլ թիւէլ», «Ցկեանս նահատակութիւն», «Քոյրիկս մի ծախսեր, մա՛մ», «Նետենք բռնենք», «Պէյրույ», «Աղբարիկ ափիկ մը ջուր», «Հելէ, հելէ, հելէ Զեսապ»: Պարբերութիւններ ընթերցելով, օրինակներ կու տայ իր պարզ ու հաղորդական լեզուին, երգիծախառն գրելաոճին, բարբառներու գործածութեան եւ կեանքի կոչած իր հերոսներուն, որոնք վերապրող հայու յամառութեամբ կառչած կը մնային հողին, ընտանեկան սրբութիւններուն: Ռուպինա՝ Աբէլեանը կը ներկայացնէ նաեւ իբր վաւերագիր, նշելով թէ ինչպէս Սուրիոյ զանազան շրջանները պտղտելով ան գրի առած է իսլամացուած հայերու պատմութիւններ: Առաւել՝ կ'անդրադառնայ իր հեքիաթներուն, մեր առջեւ պարզելով բազմակողմանի գրողի մը կերպարը, գրող՝ որուն գրիչը սակայն անժամանակ ընդհատուեցաւ, նախքան հասնիլը Զայոց Ցեղասպանութեան 100ամեակին առիթով մտադրած իր նպատակակէտին՝ իր պատմութեանը ներուն թիւը հարիւրի հասցնելու, ի յարգանքս մեր նահատակներուն:

Զանդիսավարը կը հրաւիրէ ներկաներէն՝ Սիրվարդ Միքայէլեան. ան կ'ընթերցէ յատուկ շնորհակալական նամակ մը, որը դրկուած էր հեղինակին տիկնոջ եւ զաւակներուն կողմէ, Այնճարէն, ուղ-

ղուած՝ Զամազգայինի Գլաճոր մասնաճիւղի գրական յանձնախումբին: Վերապատուելի Սերոբ Մկրտիչեանի գնահատական խօսքին կը յաջորդէ Տոքթ. Մնի Զասըրճեան. ան ներկաներուն հետ բաժնեց իր յուշերը, իր քիմիագիտութեան եւ հայերէնի ուսուցիչ՝ Գէորգ Աբէլեանի մասին: Ապա, Յակոբ Զանպագեանն ու Մուշեղ Գարազաշեանը, իրենց յիշատակները կը բաժնեն ներկաներուն հետ: Մեղեդի Էթիեմեզեան գրական յանձնախումբին կողմէ Նիկողոս Սարաֆեանի «Վէսէնի անտառը» հատորէն օրինակ մը կը նուիրէ Ռուպինային, առ ի գնահատանք իր տարած բժախնդիր աշխատանքին:

Զամազգայինի «Էրեբունի» պարախումբի անդամակցութենէն ի վեր, Ռուպինայի մէջ հայ մշակոյթին հանդէպ սէրն ու հետաքրքրութիւնը սկսած է աճիլ. ան շատ խանդավառ է Գրասէրներու խմբակին մաս կազմելով եւ ներկայ գտնուող երիտասարդներուն ուղղելով իր խօսքը կ'ըսէ թէ իր ներկայացումով ան կը յուսայ ներշնչել գիրենք, որ հայերէն կարդան եւ մաս կազմեն խմբակին: Գնահատական խօսքերով վերջ կը գտնէ Զաւաքը. անգամ մը եւս կեանքի կը կոչուի Գէորգ Աբէլեանի գործերը, այս պարագային Գրասէրներու խմբակի նորագոյն անդամ՝ Ռուպինա Սարգիսեանի կողմէ: Գրատարած յանձնախումբի կողմէ գիրքերու վաճառքը կը շարունակուի, մինչ ոմանք սուրճի շուրջ կը շարունակեն Աբէլեանի մասին իրենց գրոյցը:

«Պօղոս Սնապեան ...

Շար. 5րդ էջէն

մասնաճիւղի եւ գրական յանձնախումբի անունով օրուան բանախօսին փոխանցեց յուշանուէր մը:

Փակման խօսքին մէջ, Տօնապետեան-Գուգուեան ըսաւ. «Մեծերը չեն մեռնիր. մեծերը կը ստեղծագործեն, մեծերը կը ներշնչեն, մեծերը սերմնացան են, մեծերը յաւերժ են: Պօղոս Սնապեան իր անզուգական, միտքեր հրահրող, անխափան գրիչով եւ մտաւորական պարկեշտութեամբ շողշողուն աստղ մ'ալ աւելցուց մեր գրականութեան երկնակամարին վրայ, որուն լոյսով առաջնորդեց ու պիտի առաջնորդէ տակաին իր թրծած սերունդը, ընթերցողը, մեզ:» Ապա, հեղինակին հետեւեալ խօսքերով հրաժեշտ տուաւ ներկաներուն.

«Աստուածաբաւ սուրբին օրէն ի վեր գիտենք, աստուածաբաւ սուրբը ինք սորվեցուցած է մեզի, որ «երբ ժողովուրդի շուրթերում մեռնում է լեզուն, մեռնում է եւ ժողովուրդը», ու չմեռնելու համար եւ մանաւանդ ապրելու ու սրբութիւնները ապրեցնելու համար, մեր ժողովուրդը բոլոր ժամանակներուն, հաւատարիմ մնաց այդ կենարար ամանին: Այսօր եւս կ'ապրինք նոյն հրամայականը, դարձեալ մեծ է լեզուին կապուած յոյսը, միայն թէ՝ կարենայինք ընդգգալ անոր ամբողջական խորհուրդը, կարենայինք վերծանել թաքուն պատգամները ու թափ տալ արարչական իր նկարագիրին...»

Զայաստան Աւելի ...

Շար. 9րդ էջէն

մարգերում», ըսած է ան:

Իսկ փաստաթղթային, կրթական գործընթացներու ծառայութիւնները կատարուած են անվճար՝ ԶԶ պիտոէէն:

Ինչ կը վերաբերի սուրիահայերու ընդելուզման գործընթացին՝ Լեւոն Անոնեան նշած է, որ արդէն աւանդոյթ դարձած են սուրիահայերու կողմէ կազմակերպուող ցուցահանդէս-վաճառքները, որոնք պարբերական բնոյթ կը կրեն:

Սուրիահայերու հիմնախնդիրները համակարգող կեդրոնի նախագահ Լեւոն Զալաքեան ալ հարց բարձրացուցած է. «Միա երկիրները, ուր տեղափոխուած են սուրիահայերը, ինչ տրամադրած են անոնց, որ հայրենիքը չէ տրամադրած: Եթէ համամատենք, յատկապէս Գանատայի հետ, ուր վերջին շրջանին աւելի շատ կ'երթան սուրիահայերը, Զայաստանը հազարապատիկ աւելին կու տայ, քան այնտեղ»:

Նոր յառաջացած «Սուրահայերու միութիւն» կազմակերպութեան նախագահ Ներսէս Կիւրն յայտնած է, որ իրենց կազմակերպութիւնը կը հետեւի սուրիահայերու խնդիրներուն, իրաւական, հարկային եւ մաքսային խորհրդատուութիւններ տրամադրել գործի հետ կապուած:

ՀՕՄԻ Վարժարանի Գոլուեան Նախակրթարանի աշակերտության Մարտ ամսուան բանաստեղծությունները՝ տարբեր խորագրերով.

Ապրիլ 24

Ապրիլ 24, 1915 թուականին՝
Մենք տեսանք շատ դժբախտություն:
Ջարդ, կոտորած ու անք,
Ունեցանք մեզ ցեղասպանություն:
Մեր հայրերն ու մայրերը
Նահատակուեցան,
Շատ մը մանուկներ մնացին որք ու
մինակ,
Տէր Զօրի անապատէն քաջութեամբ
անցան,
Դիմացան թուրքին, տարին մեծ
յաղթանակ:
Յիշելով մեր զոհուած ժողովուրդի,
Կը մնանք մենք հայ զաւակներ:
Խօսելով, գրելով ու կարդալով հայերէն՝
Կը յարգենք մեր նահատակներուն
յիշատակներն:

Սօլէյ Ապտալեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Իմ մայրիկս թանկագին,
Դուն ես ամենասիրելին,
Չեմ թաքցնէր ես ոչինչ,
Մայրիկս գիտէ ամէն ինչ:

Իմ մայրիկիս սիրտնէ քնքուշ,
Թաթիկներն մեղրէն անուշ,
Աշխարհի մէջ ինծի համար սիրելի,
Մայրս կ'արժէ 1000 գոհար:

Բարի ժպտուն իմ մայրիկ,
Գիտեմ զիս շատ կը սիրես,
Երբ չար ըլլամ կը ներես,
Քեզի նման ո՞ր գտնեմ:

Ճանօ Տոնոյեան
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

Մեր զինուորները կռուեցան,
Որ մենք հայ մնանք,
Որ մեր լեզուն պահպանենք,
Եւ հայ ազգը բազմացնենք:

Մեր զինուորները կռուեցան,
Թշնամիին դէմ ելան,
Անոր համար մենք դեռ կանք,
Պիտիլ ըլլանք միշտ յափտեան:

Լիլիթ Արթինեան
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

Մենք տէրն ենք մեր հողերուն,
Ու չենք վախնար թշնամիէն,
Մեր հողերը հետ տուէք,
Ու ձեր ոտքերով հեռացէք:

Մենք կամք ունինք դիմանալու,
Ու պատրաստ ենք կռուելու,
Յիշողութիւն ունինք չմոռնալու,
Ու մեր մէկ ու կէս միլիոնին
Իրաւունքը պահանջելու:

Սյուզի Գյունաշյան
Գ. Դասարան

Սուրբ Զատիկ

Իմ նախասիրած տօներէս մէկն է Ս.
Զատնիկայ տօնը:
Ս. Զատնիկայ օրը, իմ ընտանիքիս հետ
Եկեղեցի կ'երթամ ուր ուրախութեամբ
մտիկ կ'ընեմ Յիսուսի յարութեան
պատմութիւնը եւ կ'աղօթեմ:
Ապա կը վերադառնամ տուն
զուարճանալու, համեղ ուտելիքներ
ուտելու եւ մանաւանդ հաւկթախաղ

խաղալու: Յոյսով եմ, որ այս տարի կը
յաղթեմ եւ կը շահիմ մօրս պատրաստած
տոբմերով լեցուն կողովը:

Արամ Ասիլեան

Ս. Զատիկ

Զատիկը օրն է Յիսուսի,
Մենք կը տօնենք երջանիկ,
Կ'երթանք, կ'երթանք տունէ տուն,
Քրիստոս Յարեալ ըսելու:

Պերժ-Արմէն Պարգարեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Մայրիկ, Մայրիկ, դուն գիտէի՞ր,
Որ աշխարհի թագուհին ես,
Շատ բարի, համեստ ու օգնող ես,
Եւ իմ կեանքի արեւն ու լոյսն ես:

Լեւոն Ալեքսանեան
Գ. Դասարան

Մայրիկիս

Ես իմ մայրիկս շատ կը սիրեմ,
Ան շատ բարի, անուշիկ է,
Զիս միշտ կ'օգնէ, որ գիրք կարդամ,
Որ ինք ինձմով հպարտանայ:

Լիա Միրզայեան
Գ. Դասարան

Ս. Զատիկ

Ամէն տարի Սուրբ Զատիկին,
Եկեղեցի մենք կ'երթանք,
Մոմ կը վառենք ու կ'աղօթենք,
Եւ Աստուծմէ առողջութիւն կը խնդրենք:
Ջէսիքա Բոշեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Մայրիկ, Մայրիկ իմ սիրելի,
Դուն քաջ գիտես, թէ քեզ որքա՞ն կը
սիրեմ,
Գիշեր-ցերեկ դուն կ'աշխատիս ու կը
յոգնիս,
Որ միշտ մեզ ուրախ պահես:

Կը խոստանամ, որ երբ մեծնամ,
Ես ալ նոյնը պիտի ընեմ,
Որ դուն դիտես իմ աշխատանքս,
Եւ ինձմով միշտ հպարտ ըլլաս:

Իզապէլլա Չոլաքեան
Գ. Դասարան

Իմ Մայրիկ

Դուն այդ մայրիկն ես, որ կը սպասէի,
Սիրող ազնիւ, բարի եւ անգին,
Ես միայն մէկ հատ մայրիկ ունիմ,
Որ դուն ես եւ իմ ծաղիկս ես ինծի
համար:

Դուն օրինակելի մայրիկ մըն ես,
Սիրող ազնիւ ու բարի,
Դուն ինծի միշտ հոգ կը տանիս,
Ես երբ մեծնամ պիտի ընեմ նոյնը քեզի:
Նարինէ Թորոսեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Սիրելի մայրիկ իմ,
Քեզի պէս անկեղծ,
Չկայ մէկը աշխարհի վրայ,
Ինծի համար, որ սէր կու տայ:

Աստղի մը պէս դուն,
Փայլուն ու վառվռուն,
Լոյսն ես մեր տան,
Մայրիկ իմ յափտեան:
Ծաղիկ մըն ես գարնանային,
Անոյշ բոյրով երազային,
Քաղցրիկ իմ աննման,
Սէրս է քեզի անսահման:

Տիգրան Շիշոյեան
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

100 տարիներ անցան տակաւին կրակը
անմառ է մեր սրտերուն մէջ: 100
տարիներ ես եթէ անցնին պիտի
պաշտպանենք մեր դատը այս օտար
ափերուն մէջ:
1.5 միլիոն ժողովուրդին տառապանքը
սարսափելի էր: 1.5 միլիոն ժողովուրդին
մահը անընդունելի էր: Դարեր անցնին
թուրքին անաստուածութիւնը պիտի
չմոռնանք: Դարեր անցին մեր
նահատակները պիտի չմոռնանք:

Սէրլի Կէրէքմէզեան
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

Ցեղասպանութեան օրը՝ Ապրիլ 24ը,
Հայութեան ամենացաւալի օրը,
Կը յիշենք մենք մեր պապերը,
Որ նահատակուեցան պահելով իրենց
հաւատքը:

Մենք նոր սերունդ ենք հիմա,
Կ'ուզենք ապրիլ ազատ ու ուրախ,
Սորվելով եւ պարելով մեր երգն ու Պար,
Հայերէն խօսիլ, գրել ու կարդալ:

Մեծ Եղեռնը ճանչցուեցաւ արդէն
բոլորէն,
Եկէք բոլորս աշխարհի չորս կողմերէն,
Ձեռք-ձեռքի տալով միասնաբար
բարձրաձայն,
Մաղթենք ու աղօթենք մեր հայրենիքի
խաղաղութեան:

Սարին Արթինեան
Գ. Դասարան

Մայրիկիս

Իմ մայրիկս գեղեցիկ,
Միշտ հոգ կը տանի ինծի,
Երբ որ տխրիմ կամ նեղուիմ,
Կը զրուցէ ան ինձ հետ:

Երբ ուրախ եմ իմ խինդը,
Ես կը կիսեմ իրեն հետ,
Կ'երգեմ միշտ իրեն համար,
Կը նուագենք միասնաբար:

Իմ անուշիկ մայրիկիս,
Կ'ուզեմ կողքս միշտ մնայ,
Խորհուրդներով իր բարի,
Ինծի գրկէ ամէն օր:

Լուսինէ Գալթակեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Մայրս բարի ժպիտով,
Ինձ կը համբուրէ փաթուկով,
Ան միշտ ինձ կը գուրգուրայ,
Եւ ինձմով կը հպարտանայ:

Մօրս կու տամ ծաղիկներ,
Եւ ինք կու տայ ինձ համբոյրներ,
Ինձմէ չի նեղանար,
Երբէք ան չի բարկանար:

Շատ սիրելի մայրիկս,
Դուն միշտ սրտիս մէջ ես,
Ուրիս տօնդ է այսօր,
Շնորհաւոր «Մայրերու Օր»:

Լարա Գրուգ
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

Ապրիլ 24ին չենք մոռնար մեր հայ
քաջերը,
Անոնք զոհուեցան մեզ համար:
Երբէք չենք մոռնար թուրքերուն ըրածը,
Մէկ ու կէս միլիոն հայերը:

Ահաասիկ եղաւ 101 տարի,
Եւ տակաւին պիտի պայքարինք:
Մինչեւ որ թուրքերը ընդունին իրենց
ըրածը,
Մենք միշտ պիտի յիշենք Ապրիլ 24ը:

Արարատը մերն է,
Օր մը պիտի ըլլայ ազատ ու անկախ,
Մենք կանք, պիտի լինենք ու դեռ
շատանանք:

Ռազմիկ Կիլիսէրեան
Գ. Դասարան

Մայրիկ, Մայրիկ

Մայրիկ, Մայրիկ, անուշ Մայրիկ,
Ոսկի սիրտով սիրուն Մայրիկ,
Ուր որ դառնամ քեզ նման չկայ:

Ինծի համար զոհուող Մայրիկ,
Տարիներ կ'անցնին չեմ մոռնար,
Դուն ես իմ հրեշտակը Մայրիկ:

Իմ Մայրիկին տուած խրատը,
Իմ կեանքի շիտակ ծամբան է,
Իմ անուշ Մայրիկս, սիրուն Մայրիկս:
Տարօն Մանուկեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Բարի ժպտուն մայր մը ունիմ,
Երբ որ տխրիմ քովը կը վազեմ,
Եւ ինք ինծի ուրախ կը պահէ,
Ինչպէս որ միշտ կ'ընէ:

Մայրերու տօնին առիթով,
Գեղեցիկ ծաղիկներ պիտի տամ մօրս,
Ինչ որ ընեմ, դեռ շատ քիչ է,
Իմ բարի մօրս:

Նաթալի Արթինեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Մայրերու Օրը,
Օրն է յարգելու,
Օրն է սիրելու,
Ու խոստանալու,
Բարի զաւակ ըլլալու:

Սեւան Սազի
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Մայրերու Օր, Մայրերու Օր,
Ի՞նչ ուրախ տօն է այսօր,
Ես իմ մայրս շատ կը սիրեմ,
Չեմ ուզեր, որ բան մը ըլլայ իրեն:
Սօֆի Յակոբեան
Գ. Դասարան

Արմեն Ճենտերճեան

Երաժշտութիւնը շփման համամարդկային լեզու է: Դժուար է պատկերացնել մարդու կեանքն առանց երաժշտութեան, քանի որ այն արտայայտում է մարդկային ամենավեհ զգացումներն ու ամենանորբ ապրումները: Այն ձեւաւորում է մարդու ներաշխարհը, ձաշակը, օգնում՝ ճիշդ գնահատելու իրարարծուքները:

Մարդու հոգեվիճակի, ինչպէս նաեւ առողջութեան եւ երաժշտութեան փոխներգործման հարցերը փիլիսոփաների ուշադրութեան են արժանացել քաղաքակրթութեան հնագոյն այնպիսի կենտրոններում, ինչպիսիք էին՝ Զին Յունաստանը, Եգիպտոսը, Զոմը, Չինաստանը եւ այլն: Դեռեւ Ե. դարու մ.թ.ա. Կոնֆուցիոսը իր կանոնական ուսումնասիրութիւններից մէկում գրում է. «Ցանկանում էք կատարելագործուել: Մանրակրկիտ ուսումնասիրեցէք երաժշտութիւնը: Երաժշտութիւնը մեզ նկարագրում է եւ պատկերում երկնքի ու երկրի միութիւնը»:

Ըստ հին յունական մի առասպելի, Օրփէոսի երգը հրաշքներ էր գործում այնտեղ, ուր չէին օգնում նետն ու սուրը, ուժն ու արիութիւնը:

Ինչպէս գրում է Մոսկուայի Ամանդական բժշկութեան եւ երաժշտաթերապիայի հիմնարկի տնօրէն, Ռուսաստանի Բժշկական գիտութիւնների ակադեմիայի ակադեմիկոս, Ամանդական բժշկութեան միջազգային միութեան նախագահ Սերգեյ Շուշարեանը, յոյն փիլիսոփաներ Պիթագորասի, Արիստոտելի եւ Պլատոնի կարծիքով, երաժշտութիւնը հաւասարակշռում է ամբողջ տիեզերքի համամասնութիւնն ու ներդաշնակութիւնը: Արիստոտելը երաժշտութիւնը համարում էր ինչպէս հիւանդութիւնների բուժման, այնպէս էլ հոգու սրբապարծման՝ քաթարսիսի լաւագոյն միջոց:

Մարդ-երաժշտութիւն յարաբերութիւնը իր մշտական արտայայտութիւնն է գտել նաեւ հայ գիտնական փիլիսոփաների աշխատութիւններում: Դեռեւ ԺԳ. դարում հայ խոշորագոյն մտածող Յովհաննէս Երզնկացին (Պլուզ) իր «Մեկնութիւն քերականին» աշխատութեան մէջ գրում է, որ երաժշտական արուեստն իր մէջ միացնում է հոգեւորը եւ նիւթականը: Զետաքրքրական է այն փաստը, որ ինչպէս Յովհաննէս Երզնկացին, այնպէս էլ միջնադարեան մի շարք հայ գիտնականներ, փորձնական ծանաղարհով յանգել են այն եզրակացութեանը, որ երաժշտութիւնը մարդու ֆիզիքականի եւ հոգեւոր-իմացականի վրայ ունի ներգործման հսկայական հնարաւորութիւններ:

ԺԵ. դարի ֆլամանտացի հռչակաւոր երաժիշտ, արուեստի տեսաբան եւ փիլիսոփայ Իոհան Տինկտորիսն իր «Երաժշտութեան ներգործութեան ընդհանրացումներ» աշխատութեան մէջ գրում է մարդու հոգեւոր աշխարհի եւ ֆիզիքականի վրայ երաժշտութեան ունեցած 20 ազդեցութիւնների մասին: Դրանցից են՝ ա) հաճելի է աստծուն, բ) զարդարում է աստծոյ փառաբանութիւնը, գ) ցրում է տխրութիւնը, դ) մեղմում է դաժանութիւնը, է) քշում է սատանային, զ) բուժում է հիւանդներին, է) ծնում է մեծ սէր, ը) երջանկացնում է մարդկանց եւ այլն: Մարդու հոգեյուզական վիճակի վրայ երաժշտութեան ազդեցութեան մասին բաւականին պատկերաւոր է ասել ռուս

Մարդն Ու Երաժշտութիւնը

հանձարեղ բանաստեղծ Ա. Ս. Պուշկինը իր «Քարէ հիւրը» ստեղծագործութեան մէջ. «Կեանքի հաճոյքներից թերեւս երաժշտութիւնը զիջում է միայն սիրուն. սակայն սէրն էլ մեղեդի է»:

Երաժշտութիւնը որպէս բուժման միջոց գալիս է հարիւրամեակների խորքից՝ սկսած դեռեւս հին եւ չինական բժշկութիւնից: Ինչպէս վկայում է Զին Կտակարանը «Երբ չար ոգին իջնում էր Սաուդի վրայ, Դաւիթը առնում էր քնաբլուսիկներ եւ նուագում իր ձեռքով, հանգստացնում էր Սաուդին: Սաուդը հանգստանում էր, եւ չար ոգին նրանից հեռանում էր»:

Պատահական չէ, որ հին յոյների արուեստների հովանաւորող Ապոլլոնի որդին՝ Էսկուլապը հովանաւորում էր բժշկութեանը, իսկ հին հռոմէացիների աստուածուհի Միներուան հաւասարապէս հովանաւորում էր եւ երաժիշտներին եւ բժիշկներին:

ԺԲ. դարի նշանաւոր բժշկապետ Միխայիլ Զերաքին գրում է. «Չուարձացրու հիւանդին խաղերով եւ կատակներով, ամէն կերպ ուրախութիւն պատճառի նրան: Թող հնարաւորին չափ շատ լսի գուսաններին, լարերի ձայնը եւ դուբեկան մեղեդիներ»:

Համարում է, որ եկեղեցու զանգերը հեշտութեամբ քշում են դիւային ուժերին եւ խորհրդաւոր կապ են ստեղծում սրբազան ուժերի ու մարդկային հոգիների միջեւ: Յենուելով երաժշտութեան միջոցով հիւանդութիւնների բուժման ականդական մեթոտների վրայ, ներկայումս բժշկագիտութեան մէջ իր ուրոյն տեղն է գտել երաժշտադարմանումը, որը հոգեդարմանական միջոց է՝ պայմանաւորում երաժշտութեան բուժիչ ներգործութեամբ մարդու հոգեբանական վիճակի վրայ:

Երաժշտական դարմանումի գիտականօրէն հիմնաւորում առաջին ուսումնական ծրագրերը իրականացուել են Լոնտոնում, 1961 թուին, իսկ տասնհինգ տարի անց այստեղ հիմնադրուել է երաժշտական դարմանումի մեծ կենտրոն: Գերմանացի երաժշտադարմանումի իրենց նոյնատիպ աշխատանքները սկսեցին 1978 թուին՝ Աախենի երաժշ-

տական քոլեճում: Աւելի ուշ՝ ելնելով գրանցուած հիւանալի արդիւնքներից, համալսարանի բժշկական բաժանմունքում հիմնադրուեց երաժշտական դարմանումի հիմնարկ: Զետագայում Եւրոպայի մի շարք այլ երկրներում իրականացուեցին երաժշտական դարմանումի ուսումնական նմանատիպ ծրագրեր, որոնք բաւականին յաջողութեամբ կիրառում են առ այսօր:

Երաժշտական դարմանումի կիրառումը մեծ տարածում է գտել նաեւ Միացեալ Նահանգներում, Աւստրալիայում, Զափոնում, Նոր Զելանտիայում, Զարաւային Ամերիկայում եւ մի շարք այլ երկրներում:

Զայրենական եւ արտասահմանեան երաժշտադարմանողների կողմից կատարուած են բազմապիսի հետազոտութիւններ, որոնք փաստում են այն մասին, որ երաժշտութիւնը կարող է ազդել մեր էութեան վրայ, ինչպէս դրական, կենարար, ոգեւորող եւ վեհացնող, այնպէս էլ՝ բացասական, մեր հոգեվիճակը քայքայող եւ նոյնիսկ՝ մահուան հասցնող: Ապացուցուած է երաժշտութեան բարերար ազդեցութիւնը նէյրոէնդոկրին համակարգի գործառոյթների վրայ, եւ յատկապէս արեան մէջ գտնուող՝ յուզական բոլոր հակազդեցութիւնները կարգաւորող հորմոնների վրայ: Երաժշտութեան նկատմամբ եղած վերաբերմունքով բնորոշում է նաեւ մարդու ներքին բարոյական արժեհամակարգը: Այս առումով շատ կարեւոր է ունկնդրուող երաժշտութեան ճիշդ ընտրութիւնը:

Մարդկային օրկանիզմի վրայ երաժշտութեան ազդեցութեան երկարատեւ ուսումնասիրութիւնների արդիւնքում գիտնականները կողմից հաստատուել է.

1.- «Ծանր մետալ» (հեւի մեթըլ) երաժշտութեան հնչիւններից դադարում են աճել բոյսերը:

2.- Սուր, ճչացող, բարձր յաճախականութեամբ հնչող ձայները ընդունակ են մակարդել օրկանական սպիտակուցները: Զամերգի ընթացքում հում հաւկիթը երեք ժամ հզօր բարձրախօսի մօտ պահելուց յետոյ պարզուեց, որ այն ամբողջապէս մակարդուել է՝ «եփուել» է:

3.- Չուկը սատկում է լուսային վառ ազդեցութիւններով ուղեկցուող ռոք երաժշտութեան ազդեցութեամբ:

4.- Մի քանի ժամ տիւքթեթում լինելուց յետոյ դեռահասը յայտնում է ամենատիպիկ հիփոնսի վիճակում: Իսկ սա նշանակում է, որ այս վիճակում

գտնուող մարդուն դիւրութեամբ կարելի է ուղղորդել որոշակի գործողութիւնների:

Զիմա խօսեմք մարդու ֆիզիքական եւ հոգեմտաւոր վիճակների վրայ դասական երաժշտութեան ներգործութեան մասին: Երբ գիտնականները անցեալ դարի կէսերից սկսեցին լրջօրէն ուսումնասիրել դասական երաժշտութեան ազդեցութիւնը մարդու ներաշխարհի վրայ, գարմանալի արդիւնքներ գրանցեցին: Փաստուեց, որ գրեթէ առանց բացառութեան, հիւանդ մարդիկ լսելով դասական երաժշտութիւն սովորականից շատ աւելի արագ են ապաքինում: Ընդհանուր առմամբ կարելի է ասել, որ դասական երաժշտութիւնը խիստ դրական ներգործութիւն է ունենում մարդկային օրկանիզմի կենսագործունէութեան վրայ՝ բարելաւելով ուղեղի աշխատանքը, նպաստելով նիւթափոխանակութեանը, զարգացնելով յիշողութիւնը, կարգաւորելով սրտանօթային համակարգի աշխատանքը, ազատելով գլխացաւից եւ այլն: Ապացուցուած է, որ Մցարթի երաժշտութիւնը արագացնում է տեղեկատուութեան իւրացումն ու մշակումը, էականօրէն աշխուժացնում ուղեղի աշխատանքը: Պեթոկվենի, Լիսթի, Կրիկի ստեղծագործութիւնները հեշտութեամբ բուժում են գլխացաւերը, կարգաւորում շնչառական համակարգը, արագացնում նիւթափոխանակութիւնը: Զայտնի, Վիվալտի, Քորելլի գործերը կարգաւորում են արեան շրջանառութիւնը, նպաստում սրտի կշռաւթաւոր աշխատանքին, պարզեւում երջանկութեան զգացողութիւն՝ դուրս բերելով ընկճուածութեան վիճակներից:

Զարկ է նշել, որ մարդու ֆիզիքական եւ հոգեկան վիճակների վրայ բացի դասական երաժշտութիւնից, խիստ դրական ազդեցութիւն ունի նաեւ ազգային զուլալ աղբիւրներից եկող ժողովրդական երաժշտութիւնը, որն իր մէջ ամբողջացնում է ազգային, ժառանգական, ցեղային, մենթալ եւ կարեւորագոյն մի շարք այլ յատկանիշներ:

Ի հարկէ, խօսելով դասական կամ ազգային-ժողովրդական երաժշտութեան մասին, որպէս բուժիչ խիստ ներգործուն միջոց, պէտք է նկատի ունենալ, որ այն խիստ անհատական է եւ կախուած է մարդու հոգեմտաւոր առանձնալատկութիւններից, հետեւաբար նոյն երաժշտական ստեղծագործութեան ազդեցութիւնը տարբեր մարդկանց վրայ լինում է տարբեր:

ՀՕՄԻ Վարժարանի Գոյություն ...

Շաբ. 14րդ էջին

Մայրերու Օր

Մայրերու օրն է,
Ու մեր մայրը մեզի շատ կը սիրէ,
Եւ մենք ալ շատ պէտք է ուրախ ըլլանք,
Որ մեր մայրը մեր համար շատ բաներ
կ'ընէ,
Որ մեզի ուրախացնէ:

Այն օրերուն պէտք է շատ յարգել մեր
ընտանիքին,
Եւ ամէնէն շատ մեր մայրին,
Եւ չնեղացնենք, որովհետեւ մեր մայրը՝
Շատ բաներ ըրած է մեզի համար:

Այս Մայրերու Օրը,
Մենք պիտի լաւ նուիրենք բերենք,
Որ ցոյց տանք, որ մեն մեր մայրին շատ
կը սիրենք,
Եւ օր մը պիտի չնեղացնենք:

Էմմա Ազատեան
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

Ապրիլ 24ին 1.5 միլիոն հայեր
նահատակուեցան,
Բազմաթիւ զինուորներ...:
Մենք չենք մոռնար այդ օրը:

Ամէն տարի Ապրիլ 24ին,
Եկեղեցի կ'երթան ու կ'աղօթեն,
Իրենց հոգիներուն համար,
Որոնք եղան ազգանուէր հայորդիներ:
Արեւի Արամեան
Գ. Դասարան

Սօս

Իմ մօրս ես շատ կը սիրեմ,
Ինծի համար ամէնէն լաւն է,
Ան միշտ ներող ու համբերող,
Ինծի համար թանկագին է:

Սօֆի Պետրոսեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Մայրերու Օրը, որ կու գայ,
Հայրեր իրենց նուէր կու տան,
Եւ տղաքը, վարդ ծաղիկներ,
Որ այդ օրը ուրախ ըլլան:

Երջան Սարգիսեան
Գ. Դասարան

Սուրբ Զատիկ

Զատիկ է, գարուն է,
Ինչ գեղեցիկ, ուրախ օր է,
Եկեղեցի կ'երթանք,
Ընկերներս կը տեսնենք,
Թագաթոքէ կը խաղանք,
Նապիկին հետ կը պարենք,
Ուրախ ժամեր կ'անցընենք:

Թալին Շահինեան
Գ. Դասարան

Ապրիլ 24

Ապրիլ 24ն է,
Միաւոր օրն է,
Անմոռանալի ու դաժան,
Հայերը եղան ցիր ու ցան:

Հարիւր տարիները անցան,
Ու վերապրողները մահացան,
Սակայն մենք կանք ու պիտ լինենք,
Կը յիշենք ու միշտ պիտ պահանջենք:

Թող համայն աշխարհն իմանայ,
Որ հայը կայ ու պիտ մնայ,
Մեր ջարդը շարժապատկերի պիտ
վերածենք,
Ու ամբողջ աշխարհին պիտ տարածենք:
Լորի Սաղոմեան
Գ. Դասարան

Մայրերու Օր

Ով սիրուն Մայրիկ,
Քու ճատուն երեսդ սիրուն,
Իմ սիրտս կը բացուի,
Երբ իմ ծաշերս դուն կ'ընես:

Ես կը սիրեմ քեզի,
Ինչպէ՛ս կ'ըսեմ ոչ քեզի,
Այս ամէնը դուն կ'ընես ինծի,
Իմ Մայրիկ, դուն իմ սիրտն ես:

Շատ կը սիրեմ քեզ,
Ամէն ինչ ես դուն ինծի համար,
Դուն իմ սիրտն ես,
Կը խոստանամ երբ մեծնամ,
Ես նոյնը պիտի ընեմ:

Վարանդ Պետրոսեան
Գ. Դասարան

Մայրիկս

Իմ սիրելի Մայրիկս,
Զիս միշտ ուրախ կը պահէ,
Համով-համով ծաշեր կ'եփէ,
Ու միշտ դասերուս կ'օգնէ:

Սեակ Գահուժեան
Գ. Դասարան

LAWRENCE-WARDEN DENTAL CLINIC
DR. SAMI GARABETIAN, D.D.S.
FAMILY & COSMETIC DENTISTRY

Emergency & New Patients Always Welcome

Advance Zoom Teeth Whitening!
See the Results Within 1 Hour. Right in the Chair!

- Dentures
- Crowns/Bridges & Veneers
- Orthodontics & Invisalign
- Seniors Discounts
- University Student Discount
- New Patients Welcome
- Complimentary Oral Hygiene Kit with Every Cleaning Appointment
- Velscope Oral Cancer Screening Test
- Implants & Mini Implants (Denture)

2080B Lawrence Avenue East • 416.701.0600
www.DrSamiGarabetian.com, email: lawrencewardendental@rogers.com

LAWRENCE-WARDEN DENTAL CLINIC
DR. SAMI GARABETIAN, D.D.S.
FAMILY & COSMETIC DENTISTRY

Mini Implant

- Dentures
- Crowns/Bridges & Veneers
- Seniors Discounts
- University Student Discount
- New Patients Welcome
- Complimentary Oral Hygiene Kit with Every Cleaning Appointment
- Velscope Oral Cancer Screening Test
- Orthodontics and Invisalign
- Mini Implants & Implants

Pharmacy Bld. Warden Ave. Birchmount Bld.

OFFICE HOURS:
Monday: 9:00am - 5:00pm
Tuesday - Friday: 9:00am - 7:00pm
Saturday: 9:00am - 4:00pm • Sunday: Closed

2080B Lawrence Avenue East • 416.701.0600
www.DrSamiGarabetian.com, email: lawrencewardendental@rogers.com

DEVRY SMITH FRANK LLP
LAWYERS & MEDIATORS

Real Estate
Wills and Powers of Attorney
Estate Administration and Corporate Law

Robert P. Adourian
416-446-3303
robert.adourian@devrylaw.ca

Alleen Sakarian
416-446-3307
alleen.sakarian@devrylaw.ca

DSF
95 Barber Greene Road, Suite 100
Toronto, ON M3C 3E9
416-449-1400
www.devrylaw.ca

Գիտէ՛իք թէ

Թաղման ծախսերը գրեթէ նոյնն են
եւ կախեալ՝ ընտանիքի
կատարած ընտրութենէն

R.S.KANE
FUNERAL HOME

Բարեւ « Ես ճոն Զէյնս եմ՝ R.S.Kane Funeral Home-ի նախագահը:
Եթէ յաւելեալ օգնութեան պէտք ունիք « խնդրեմ կապուեցէք մեզի հետ
Հեռ. 416-221-1159 Կամ e-mail: info@rskane.ca

HomeLife/Vision
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member
*Independently Owned and Operated

Seda Bakhshian
Sales Representative

Cell: (647) 779-3660
Bus: (416) 383-1828
sedabakhshian@gmail.com
www.propertyca.ca

HomeLife/Vision
Realty Inc.-Brokerage* - Realtor Member
*Independently Owned and Operated

Allen Der Minassian
Sales Representative

Call 416-939-1851 for a
FREE Market evaluation of your home.

allendm@gmail.com
www.derminhomes.com

DA TOURS
DISCOVER ARMENIA TOURS
AMAZING & AFFORDABLE INDIVIDUAL & GROUP
TOURS TO ARMENIA & SOUTH CAUCASUS

- Cultural/Biblical
- Pilgrimage
- Adventure
- Dental (new!)
- Relaxation packages to spas and resorts

Discover Armenia for Your own

Canada: +1 416 832 6336
Armenia: +374 91 407 211

www.da-tours.com
info@da-tours.com

HomeLife / Vision
Realty Inc.-Realtor Member

Rimound Babaian
A.Argiti
Sales Representative

Cell: 416-897-8261
Office: 416-383-1828
Independently owned and operated

LEBANESE CUISINE مطعم دنيا مأكولات عربية و لبنانية

DOUNIA RESTAURANT

Now open

Armenian establishment
Great variety of appetizers & Meat dishes

**Ճաշակեցեք
հայկական այս
հաստատութեան
համեղ
ճաշատեսակները**

1331 Warden ave. Unit 1,
scarborough Ont. M1R 5A8
Warden & Ellesmere (near Costco)

we cater & deliver
647-342-9271 / 647.402.3003

**Եռօրեայ Պատկյա
իէայ Quebec City
էԼ
Sainte Anne-de-Beaupré**

Օգոստոս 6-7-8, 2016

Մանրամասնութեանց համար դիմել՝
Բեննա Թարգիին
Հեռ. 416-494-4067
office 416-496-0606

**ԱՆՄՈՌԱՆԱԼԻ
ՇՐՋԱԴՏՈՅՏ**

**Montenegro
Croatia
Italy**

Օգոստոս 25-ին Սեպտեմբեր 8

Տեղերը սահմանափակ են
Մանրամասնութեանց համար դիմել՝
Բեննա Թարգիին
416-494-4067 կամ 416-496-0606

ARMENIAN HERITAGE CRUISE® XX 2017

The Armenian Cultural Association of America Presents its 20th Anniversary Cruise
Featuring live entertainment by Kev Orkian, Kevork Artinian, Harout Khatchoyan, Joseph Krikorian, and more . . .

INSIDE CABIN	\$949
PROMENADE INSIDE	\$1019
OCEAN VIEW	\$1079
DELUXE BALCONY	\$1419
SUPERIOR BALCONY	\$1479
3rd or 4th person or child OVER 11 sharing same cabin	\$749
3rd or 4th child UNDER 11 sharing same cabin	\$549

Book by April 30, 2016 before price increase

Government Taxes of \$94.84 are in addition. All rates are per person based on double occupancy and include all Port Charges and ACAA registration fees. Rates and information subject to change at any time without notice.

You must book with
TravelGroup in order to attend
all private Armenian Events

For Reservations Contact:

TRAVELGROUP
INTERNATIONAL

125 SE Mizner Blvd
SUITE 14
Boca Raton, FL 33432
Local **561-447-0750**
Toll Free **1-866-447-0750**
Ext 108 or 102
AHC@travelgroupint.com

ՀԱՅ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻ, ԹՈՐՈՆՏՈ
Կազմակերպութեամբ՝
Եկեղեցւոյ Մշակութային Ցանձնախումբին

Աշուղական երգերու երեկոյ

Ելոյթ կունենայ
Հալեպահայ սիրուած երգիչ
Մհեր Մինասեան

Շաբաթ, 30 Ապրիլ, 2016
Երեկոյեան ժամը 8-ին
Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ մէջ
2600 14th Avenue, Markham ON, L3R 3X1

Հանդիսութեան աւարտին հիւրասիրութիւն՝ եկեղեցւոյ
«Վեր. Դոկտ. Մովսէս Ճանպազեան» Սրահին մէջ:

Մուտքի նուէր \$20

CAMP ARARAT 2016

*Experience a week of outdoor activities,
fun times and building friendships
while exploring your Armenian heritage!*

WHEN:

Sunday, August 14th-
Saturday, August 20th

WHERE:

Camp Ignite,
Ameliasburg, Ontario

CIT PROGRAM!

CAMP ARARAT CHALLENGE!

PRICE: \$495 per child

Applications at www.campararat.ca with a firm due date of May 15, 2016

Դիմումագրերը յանձնել Մայիսի 15-էն առաջ E-MAIL: campararat@gmail.com

*The mission of Camp Ararat is to provide an environment where Canadian youth
can experience Christian faith and Armenian heritage in a fun, safe and educational setting
while developing skills in fellowship and service to the church and community.*

ՈՒԽՏԱԳՆԱՅՈՒԹԻՒՆ ԴԷՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ, ԱՐՑԱԽ ԵՒ ԹԻՖԼԻՍ 18 Սեպտեմբեր – 2 Հոկտեմբեր 2016

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԵԱՄԲ
Ս. ՆՇԱՆ ՀԱՅՑ. ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ
ՀՈԳԱԲԱՐՁՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ՝
Գերաշնորհ Ս. Խաժակ Արք. Յակոբեանի եւ
Հոգեշնորհ Ս. Գեղարդ Վրդ. Քիւսպէկեանի

Մասնակցութեան սակ՝ \$4,250
Ներառեալ օդանաւ (Air France) պանդոկ եւ սնունդ

Մանրամասնութիւններու համար հեռաձայնել
Տիկին Արփի Աշքարեանին 519-574-2544 թիւին
կամ գրել arpi@bostgroup.ca

Արձանագրութեան ժամկէտ 5 Մարտ 2016

CASSANDRA HEALTH CENTRE

**ARMENIAN
MEDICAL CENTRE & PHARMACY**

Vartan (PharmD, RPh), **Sarkis** (BScPhm, RPh) & **Maral Balian** (PharmD, RPh)

Dr. Rupert Abdalian

Gastroenterology

Dr. Mari Marinosyan

Family Physician

Dr. Omayma Fouda

Family Physician

Dr. I. Manhas

Family Physician

Dr. H. Kavazandjian

Family Physician

Physioworx Physiotherapy

**DR. MARI
MARINOSYAN**

Family Doctor

Accepting New Patients

Located at Cassandra Health Centre

2030 Victoria Park Ave.

Please call 416-331-9111

to arrange an appointment

Դեղագիրներու պատրաստութիւն՝ շաբաթական
յատուկ տուիներու մէջ:

Արեան ճնշման քննութիւն եւ հետետողականութիւն՝
անվճար:

Շաքարախտի քննութիւն:

Դեղերը իրենց հասցէներուն առաքելու անվճար
սպասարկութիւն:

Տարեցներու 10% զեղչ:

Կը յարգենք եւ սիրով կը կատարենք բոլոր
ապահովագրական ընկերութիւններու պայմանները:

Walk - in Clinic բաց է շաբաթը 6 օր: Կրնաք բժիշկները
տեսնել առանց ժամադրութեան:

**WALK-IN CLINIC
ONSITE**

416-331-9111

**Դիմեցէք մեզի
եւ պիտի դառնաք մեր
մնայուն յաճախորդը**

2030 Victoria Park Ave. (south of Ellesmere)

North York, ON M1R 1V2

Tel: 416-449-2040

Fax: 416-449-2048

ARS School Volleyball Wins First Championship Banner

By Sam Manougian

March 3rd 2016 was a very special day in the history of the ARS Armenian School. It was the first time that the ARS school was selected to host the SSAF High School Girls Volleyball Championship Tournament.

The ARS school is a member of SSAF (Small Schools Athletic Federation), an organized league that runs many different sports throughout the year. Three years ago athletic director Alex Movel set out to develop an athletic program that would add athletic achievement to academic excellence of ARS Day school. He recruited volunteer coaches Sam Manougian and Jack Hagop Kakousian and started a training program for the girls' volleyball team at the elementary and high school levels. For the first few years the teams struggled as they faced more experienced teams. However, the players never gave up, continued to work hard and started to develop their skills and teamwork. Every year their results slowly improved.

This year the ARS high school girls volleyball team finished their regular season in first place and at the top of a very strong North Division. As a result, they were invited to participate in the SSAF championship tournament on March 3, which this year was held in their home court at the ARS school. The top four teams in each division came together for an all day tournament. The tournament draw was made up of two pools of four teams each. Each team would play a round-robin match with each of the other three teams in their pool. The ARS team, which finished in first place in the North Division, was in the same pool with Bond Academy and Linden College who finished second and third in the South Division as well as Pace which finished fourth in the North Division. The games got

underway and the ARS gym was full of spectators and students.

The ARS team finished their three round-robin games in first place with a perfect undefeated record. When all the round-robin games were finished, the semi-finals would match the school team in first place in pool A with the school team in second place in pool B and subsequently, the first place in pool B with the second place in pool A. In the semi-final game ARS faced a very strong Peoples Church Academy team; PCA had narrowly beaten ARS in the regular season. It was a very close and hard fought game but ARS was eager to avenge their loss to PCA in the regular season and came out on top winning two back-to-back games.

The ARS team advance to the championship game to face a very strong team from Town Centre Montessori. The gym was packed with students and supporters. It was a very close game and the lead changed several times. With each point that ARS scored there would be a tremendous roar and cheering from the crowd. The championship game was at the end of a long day of volleyball and you could tell that many of the players were getting very tired. But each player pushed on to their limits. The ARS team fought hard point after point. They continued to set up team captain and power hitter Liza Babaoglu who smashed the ball repeatedly and buried it into the opposition court to the roar of the crowd. As the final whistle blew, the ARS team was victorious and it was sheer pandemonium. The packed gymnasium exploded with cheers. The ARS team finished the tournament with a perfect, undefeated record.

Marina Avanezi and Alique Barsamian are two of the senior members of the ARS high school girls' volleyball team and are both graduating this year. When they

ARS high school girls' volleyball team.

were asked how they felt after the game, they were a little emotional and replied with "We are so proud of our teammates. Everyone worked so hard this year and our goal was to win a championship banner for the school before we graduated. We have been working towards this championship for the past 3 years. We will always remember this day."

After the game athletic director Alex Movel was smiling from ear to ear. When asked for his thoughts of the championship he replied with "We planted the seeds 3 years ago and this year we are finally reaping the rewards. With the help of our volunteer coaches, we have put together a solid girls' volleyball program that will continue to grow for the next several years. The ARS school can now proudly say that we offer a balanced education with both academic excellence and athletic achievement".

Coach Jack Hagop Kakousian

said "Although two of our senior players are graduating this year, we have an excellent group of young Grade 9 students that will carry on the tradition. Our girls' volleyball program is built on a solid foundation."

Captain Liza Babaoglu provided the leadership the team needed on and off the court. She said "All the players supported each other. It was a team victory. We were focused on our goal but also had lots of fun playing volleyball this year. Thank you to all our coaches".

The route to the championship was not an easy one as all the girls attended morning practices diligently and worked together towards their common goal. From their experience, the players learned that hard work, dedication and teamwork are the corner-stones of success; when they put their mind to it they can accomplish anything. They also learned that there are no short cuts to success – if you want something

bad enough, you have to be willing to work for it. These are important and valuable lessons that they learned from their experience in volleyball this year. They will carry these tools with them, which will help them to be successful not only with their current school work and also with their future careers.

This championship victory was important for many reasons. Of course it brought the first volleyball championship to the school but more importantly it placed the ARS school on the map as all the other schools are now talking about the successful volleyball program at ARS school.

The championship banner now hangs proudly in the ARS gymnasium – every time students look at the banner, they are reminded of what can be accomplished if you have a goal and are willing to work for it.

It was an incredible journey this year but it is only the beginning.

Ghazarian Twins Are Top Runners in Canada

By Sam Manougian

Madeleine and Sevanne Ghazarian are 16-year old twin sisters from Cambridge Ontario. They started running competitively three years ago and have already achieved amazing results. Both Madeleine and Sevanne are ranked in the top 10 for Under 19 girls in Canada.

Madeleine has won every cross country high school race she has entered. In 2014, although she was still a junior, she competed as a senior at the OFSAA cross country championship and won a bronze medal. OFSAA is the Ontario Federation of Secondary Athletic Association and the highest level of competition for high school students in Ontario. In 2015, Madeleine once again qualified for the OFSAA cross country championship this time winning the gold medal in first place and named top cross country runner in Ontario.

She also competed in the OFSAA Track & Field Championship held at the University of Toronto and won a silver medal in the 3000 meters event. On November 28, 2015 Madeleine ran at the Canadian Under 19 National

Cross Country championships in Kingston, Ontario and won the silver medal placing second at the national level. This excellent result at the national level qualified Madeleine to be a member of the Canadian team and to represent Canada at the 2016 Pan Am Cup Cross Country Championships in Caraballeda, Venezuela on March 4, 2016. Madeleine ran in the Under 20 category against much older girls. She ran an incredible race and made Canada very proud by winning the silver medal for Canada. She missed the gold medal by only the smallest of margins: less than 1 second (39/100 of a second).

Sevanne is also an excellent and very accomplished runner. She trains with her twin sister and both girls just keep getting better by providing each other with competition, training and motivation.

In 2015, Sevanne also qualified for the OFSAA Track & Field Championships held at the University of Toronto and she won the bronze medal in the 3000 meters race. Both sisters finished the race almost side by side coming in at second and third place.

She also qualified for the Canadian Under 19 National Cross Country championships in Kingston, Ontario where the two sisters once again ran together. Sevanne had an excellent result placing 12th at the national level. Sevanne has also posted some very fast times in track & field at various distances. Some of her amazing accomplishments include running 800 meters in 2:13.88, 1500 meters in 4:28.55 and also 3000 meters in 9:44.20. These are incredible results for an athlete, especially one at her age.

Both sisters are presently focussing on the outdoor track season and are training to run the 3000m and 1500m races. They both train at the famous Speed River Track Club at the University of Guelph. As both Madeleine and Sevanne are ranked in Canada's top 10 for Under 19 girls, they are both being heavily recruited by universities in the U.S. for athletic scholarships. Of course Canada is their home but we will wait and see what the future will bring. We will be watching and cheering on these incredible athletes over the next few years at the international level.

Sevanne Ghazarian

\$3.2 million raised in support of the AGBU Humanitarian Emergency Relief Fund for Syrian Armenians

The past six months have brought an unprecedented wave of support for Syrian Armenians on the part of the global AGBU community. Since 2012, AGBU has raised \$3.2 million in support of the AGBU Humanitarian Emergency Relief Fund for Syrian Armenians still living in Syria or restarting their lives abroad.

Donations have helped distribute food and aid; provide medical services and equipment; offer educational and children's programs; and deliver displacement support. Emergency aid has been provided to more than 3,000 families in Syria, including food packages of cereal, cooking oil, dry meat, eggs, milk and baby formula; close to 400 patients have been treated and more than 50 major medical procedures performed for wounded Armenians; and tuition reimbursement scholarships have been given to close to 400 Syrian Armenian students studying in Armenia and full scholarships offered to Syrian Armenian students studying at AGBU schools in Lebanon and Montreal.

At the heart of the AGBU relief efforts is the #ICareICan campaign, which has encouraged the idea that even the smallest initiative can make a big difference. "These types of grassroots campaigns are not only essential to raising funds, but also to helping raise awareness of AGBU's relief efforts in support of the tens of thousands of Armenians impacted by the devastation in Syria. We're so grateful to see that the #ICareICan campaign has galvanized people of all ages and sparked countless acts of kindness and generosity," said Karen Papazian, Director of Development and Outreach at the AGBU Central Office.

The #ICareICan campaign, begun on AGBU's social media platforms, has galvanized AGBU members and chapters worldwide to do their part in contributing to the fund in their own ways. All participants in the campaign are asked to take a picture holding a sign that reads #ICareICan and post it on their personal Facebook, Twitter and/or Instagram pages with a message explaining what they have done for the cause. Pledges have ranged from donating money normally spent on coffee to organizing a community fundraising event.

The spirit of giving embodied in the #ICareICan campaign led AGBU chapters to hold fundraising events that bring the community together in support of the cause. One example is AGBU Sofia's November 28th charity ball at the Sheraton Sofia Balkan Hotel. The event, all the proceeds of which went to the AGBU Humanitarian Emergency Relief Fund for Syrian Armenians, was attended by many notable guests, including: Vice Foreign Minister of Bulgaria Hristo Angelichin; Ambassador of the Republic of Armenia to Bulgaria Arsen Shoyan; Ambassador of Syria to Bulgaria Nadra Sayaf; and many AGBU Sofia supporters. The evening raised money by auctioning the paintings of Bulgarian Armenian artists, including those of the late Edmond Demirdjian, Onnik Karanfilian, Luisa Medzikian and Arshak Nersisyan, and selling the jewelry of Jacklin Hugasyan.

AGBU schools have also taken the #ICareICan message to heart. In the fall of 2015, the AGBU Alex Manoogian School's program to welcome Syrian Armenian refugees received unprecedented coverage in Canadian and international media. The school is one of the few in Quebec to have a hands-on program to integrate Syrian Armenian refugee children and devise an educational model to help them succeed academically through training in French and English alongside their native Armenian.

The media attention from France24, Radio-Canada, Journal de Montréal, Radio de

AGBU Alex Manoogian School's program received unprecedented coverage in Canadian and international media.

Québec, Journal de Québec, Huffington Post, and Journal Metro led many non-Armenians to donate their time and money to help the program's mission, which was lauded, mostly notably, by Quebec's Minister of Education in the provincial National Assembly. "Our classes are filled with Syrian children who are suffering from post-traumatic stress. But that hasn't prevented many among them from later becoming the first in their class. The best remedy for their pain is education," said Principal Sébastien Stasse.

The AGBU community has also shown its creativity in organizing events for Syrian relief. On November 21, the AGBU Central Office in New York held a spinathon. Thirty-three spinners joined the event and appealed to their friends and family to sponsor them to participate in a spin class at a downtown gym. Together they raised more than \$75,000. The New York spinners were joined by counterparts in Los Angeles and Montreal. The New York spinathon inspired YP London to organize two events in February, donating all the proceeds to the Syrian relief.

New York spinner Maral Jebejian, who individually raised \$15,550, knows firsthand the desperate need for support to the Armenians of Syria: "When the opportunity presented itself to help Syrian Armenians, my reaction was immediate and visceral. I already knew the seriousness of the situation in Syria, not only through reading the news, but through a personal connection to the country. My uncle lost his home, was wounded by shrapnel fire and only escaped death by chance. My cousin was faced with the impossible decision to leave her family and her dying mother behind in an attempt to save herself and her future. My husband's cousin, whose son is in the army, also faces the uncertainty of what will become of his son. And these are just the tragic stories I know about personally. I'm certain that there are thousands more. It is absolutely necessary for those of us who are more fortunate to reach out and help. I had the support of my friends and my family who cheered me on, and it felt great to be able to help and give back in some way." Since November, similar events have been planned by AGBU members around the world.

Many AGBU members have used their expertise to raise money for relief efforts. Nancy Nalbandian, a jewelry designer who donated the money she earned selling her jewelry at a Christmas bazaar, drew on her own past as motivation: "My father, Leon Garabed Nalbandian, was a refugee orphan and a Syrian Muslim family took him in at a point in his long and difficult journey. I felt finally able to do something for others through my jewelry business," said Nalbandian. Luba Libarikian of the handmade baby accessories company Born on Bowery, the Homeland

Nora Janoyan Balikian in San Diego held a holiday brunch with #ICareICan as its theme.

In November 28, AGBU Sofia held a charity ball at the Sheraton Sofia Balkan Hotel

Development Initiative of Berd Bears, Aghasi Aghabalyan of the design boutique Gugoco, and Joseph Basralian, author of Mr Baboomian's Van, also generously donated their proceeds to the AGBU Emergency Humanitarian Relief Fund for Syrian Armenians through the AGBU Bookstore.

Other members have held luncheons or celebrations and encouraged the guests to donate to the cause. In December, Nora Janoyan Balikian in San Diego held a holiday brunch with #ICareICan as its theme. In lieu of gifts, Balikian asked her friends to donate to the fund and collected \$11,000. "Considering how blessed we all are, and thinking about making a difference in the lives of Syrian children, I decided to join the #ICareICan campaign and ask my friends to help me raise funds for this worthy and important cause," said Balikian.

On February 10, artist and hair stylist Vartan Geudelekian held a fundraising event, Art at Vartali, at his salon in New York. The cocktail reception, attended by members of the Armenian community as well as many members the wider New York community, served as the site for the opening night of Vartali's abstract art exhibit. The sale of his paintings, of which all the proceeds were donated, raised \$20,000 for the AGBU Humanitarian Emergency Relief Fund for Syrian Armenians.

The relief efforts have also helped Syrian Armenians restart their lives abroad. On January 27, the AGBU Young Professionals of Toronto (YP Toronto) organized a job fair for over 200 Syrian Armenian refugees at the AGBU Centre in Toronto. Canada has been

in the spotlight with the resettlement of over 20,000 refugees from Syria, among them many Armenians. The Armenian community in Canada, mostly in Toronto and Montreal, has quickly mobilized resources to sponsor hundreds of Armenian families. Sponsorship of refugees entails commitments from temporary housing to providing basic assistance with paperwork, job search and a range of settlement issues.

YP Toronto was quick in identifying the resources it could make available to Syrian Armenians already in Canada. Utilizing its professional networks and in cooperation with a number of Toronto-based organizations, YP Toronto helped organize the first in a series of job fairs, which attracted a number of potential agencies and employers. These initiatives were designed not only to connect prospective jobseekers with employers but also to create an intimate, informal space where refugees, through small onsite workshops, can receive practical advice on resumes, cover letters and the effective use of professional networking sites. Ancillary services, such as banking advice and opening new accounts, are also provided.

Join us

[www.facebook/
Torontohye](https://www.facebook.com/Torontohye) newspaper

Zoryan hosts conference on the rights of Indigenous peoples

A conference sponsored by the Zoryan Institute was held on March 8-9 at McGill University's Faculty of Law to examine the recommendations of the Truth and Reconciliation Commission and possible ways to implement its findings.

Titled "From Truth to Reconciliation: Towards a Just Future for the Indigenous Peoples of Canada," the event was an initiative of the International Institute for Genocide and Human Rights Studies (A Division of the Zoryan Institute) in partnership with the McGill University Centre for Human Rights and Legal Pluralism. The conference approached its subject from a legal, political, cultural and social perspective.

The gathering attracted a wide variety of participants, including academics and activists, while the audience comprised a wide-cross section of society ranging in ages, including many Indigenous people.

The two-day conference underlined the well-known advice that those who don't learn from history are doomed to repeat it.

Greg Sarkissian and his team at the IIGHS are doing their best to make sure that warning is heeded.

"Our mission is to educate," explained the Institute's president as it recently spotlighted the report of the Truth and Reconciliation Commission into abuses against Canada's Indigenous population.

Sarkissian hopes that with more knowledge will also come greater prevention of atrocities in the future.

David MacDonald, a University of Guelph professor who participated, noted Canada has recognized five genocides, including the 1915 Armenian genocide and the Second World War Holocaust. It described

its treatment of First Nations children in residential schools as "cultural genocide."

"Does it make a difference if it's UN (recognized) genocide or cultural genocide in terms of Canada?" said MacDonald. "I think it does. I think you would then be looking at a real need for land claims and other issues to be resolved quickly. Canadians could see in a real way that these are very serious issues."

For many Indigenous people, land does not correspond to property or ownership, but is rather something to be shared. They also view land as a broader concept that not only provides a place to live but serves as a teacher of how to conduct relationships and build character.

MacDonald said Canadians pride themselves on their human rights record and sometimes deflect criticism by saying Canada treated its Indigenous people better than the Americans, denying the trauma inflicted by the Indian residential schools until the late 1990s.

Compelling keynote speakers were also part of the conference and included Phil Fontaine, a former national chief of the Assembly of First Nations, and Chief Doug White, an accomplished aboriginal lawyer from British Columbia.

Fontaine, a tireless advocate, was among the 150,000 aboriginal, Metis and Inuit children who went through the reviled church-run residential school system that operated from the 1800s to 1996. He said it took him most of his life to recover from the assimilation attempt.

One of the architects of then-prime minister Stephen Harper's apology to aboriginals in 2008, he urged concrete action to eliminate poverty in First Nations communities. "Canada, at that moment, came

of age," Fontaine said of the apology. "Those words, spoken on June 11, 2008, are part of the national record. We will always be able to refer to the apology."

White pointed to the lengthy history of jurisprudence in Canada. He said afterward that there is a need to address that and work in a broader frame than solely the residential school experience.

"We have to connect to the long history of legal decisions in the country and the use of the legal process as one way of sorting out reconciliation (as well as) the main political streams, the main economic streams," he said. "We need to find a comprehensive and new approach to reconciliation."

White said, given the momentum he has seen, he is optimistic.

"There's a convergence of a number of different streams that have met, on the legal side, on the political side, on the social side. If it's ever going to happen, it's going to happen now."

The lively debate and touching personal stories related by speakers and audience members illustrated the Institute's efforts to spark understanding among all ages – but particularly the young – about the issues surrounding genocide.

The conference is only one of the educational initiatives being undertaken by the Toronto-based Institute, a part of the Zoryan Institute. Its two-week program on genocide and human rights will start Aug. 1 at the University of Toronto. The program has attracted participants from 40 countries since it started 15 years ago and will accept applications until May 31. The Institute also carries out extensive research.

Although many people associate genocide only with the horror of mass

Conference attendees during discussions

Phil Fontaine

Chief Doug White

graves and sunken faces looking out hopelessly from behind barbed wire, Sarkissian stressed these tragedies seldom happen in isolation.

He pointed out there are many global challenges on the horizon that could easily serve as catalysts, including overpopulation and scarcity of resources. He suggested, for example, one group could try to eliminate another for more living space or control of resources.

"People will not have fun coming to this field," said Sarkissian, who had relatives killed in the Armenian

genocide. "However, the only way that we can make this touch everybody's life is to make it current, to make it existential for them."

"I have trauma myself (as a descendant of genocide survivors) but my trauma is healed because of the way I have dedicated my time to education," he said. "I think if the students learn about this and it becomes part of their understanding of why they have to mobilize themselves, there is a hope that one day we can prevent this."

"Genocide after the Genocide" exhibition held in the European Parliament

The exhibition 'Genocide After the Genocide' taking place in the European Parliament, in Brussels, was officially opened on March 1, 2016, in the presence of over a hundred guests; present were members of the European Parliament, staff members, assistants and representatives of the Armenian community of Belgium. The exhibition was hosted by MEP Nikolaos Androulakis (S&D, Greece), co-organized by the Research on Armenian Architecture and the European Armenian Federation for Justice and Democracy (EAFJD).

The exhibition 'Genocide after the Genocide' consists of 32 photos, of Armenian churches and religious monuments, before and after the Armenian Genocide of 1915, perpetrated by Turkey. The photos depict the systematic destruction of Armenian monuments, culture and heritage, in Western Armenia, what is now Eastern Turkey. Turkey to this day, denies the reality of the Armenian Genocide, despite international condemnation and resolutions.

It is the first time, that the exhibition has been held outside the Republic of Armenia.

Heghine Evinyan, EU Affairs of the European Armenian Federation for Justice and Democracy, in her opening remarks, said "an honest and open process of dealing with its past is crucial for any democratic, healthy and forward-looking society. In fact, this is the only way to go. Therefore the Turkish society needs the recognition of the Armenian Genocide at least as much as the Armenian society needs it. Many Turkish intellectuals certainly realize this and openly speak about it, among them historian Taner Akçam and

writer, Nobel Prize winner for literature Orhan Pamuk. The exhibition "Genocide after the Genocide" is another step towards raising awareness about the state of material testimonies of Armenian civilization in today's Turkey".

Member of the European Parliament and host of the exhibition Mr. Nikolaos Androulakis, thanking all those who attended the opening, saying, "I am very pleased to host this exhibition today in the European Parliament. Last year we commemorated the 100th anniversary from the Armenian Genocide. I had the privilege to attend the events organized by the Armenian Government in Yerevan. As the Ottoman Empire was falling apart, other Christian population, especially the Pontus followed the fate of Armenians. At the exhibition you can see photos from religious and other buildings of Armenian culture as they were before the genocide and in their current situation. As these photos show, the millions of dead, deported and forced to exile Armenians were not the only victims. The purpose of the Genocide was the physical and cultural extinction of Armenia. Turkey must face historic truth and recognize the atrocities that took place at the beginning of last century. It is our duty to preserve the memory. It is essential if we want to have a better future and avoid repeating the mistakes of the past".

Eleni Theocharous, MEP from Cyprus, President of the EU - Armenia Friendship Group in the European Parliament, stated her long-term fight for the rights of the Armenian people, and drew a parallel between the destruction of the Armenian monuments and the Greek heritage in the Turkish occupied

North Cyprus. Arman Israelian, Counselor in the Mission of the Republic of Armenia to the European Union, said in his remark "Today's exhibition is an essential endeavor to draw attention to the issue of Armenian religious heritage in Turkey, and it supplements the efforts of the European Parliament in this regard. These silent witnesses of Armenian nation for so many centuries have immense cultural, religious and historical value not only for us, Armenians, and the Christian world, but also for the entire humanity".

On behalf of co-organizer of the exhibition, Research on Armenian Architecture, Movses Hrair Der Kevorkian mentioned that this exhibition summarizes decades of research, and hundreds of expeditions, during which the RAA Foundation has witnessed the extinction of an entire heritage. He brought attention to the fact that while Turkey was perpetrating the

deliberate annihilation of Armenian heritage, it was signing several international treaties regarding the Preservation of Cultural Monuments during times of War, including clear provisions for the care and preservation of cultural monuments pertaining to minorities as well as recognizing minority cultural rights. he also emphasized that the Armenian Genocide did not end when the killings stopped. This exhibition is proof of this statement.

The exhibition 'Genocide after the Genocide' has been prepared within the grant program of the Youth Foundation of Armenia, a partner organization of the President of the Republic of Armenia, as well as the 'Duty of Soul' NGO.

The exhibition in the European Parliament will run through to March 4th. Later in the year, it will be held in various European countries.

More than 30 U.S. Representatives Call for \$5 million in Aid to Karabagh; Over \$40 million to Armenia; \$10 Million for Syrian Armenians

A bipartisan group of more than 30 U.S. Representatives joined Congressional Armenian Caucus Co-Chairs Frank Pallone (D-N.J.) and Robert Dold (R-Ill.) in urging leaders of the House Subcommittee dealing with foreign aid to strengthen the U.S.-Armenia relationship through expanded assistance to Karabagh and Armenia, reported the Armenian National Committee of America (ANCA).

"Friends of Armenia from across America thank Representatives Dold and Pallone—Co-Chairs of the Congressional Armenian Caucus—for their leadership in advancing a broad array of foreign aid priorities that advance U.S. interests, promote regional peace and stability, and strengthen the enduring bonds that have long connected the American and Armenian peoples," said Aram Hamparian, Executive Director of the ANCA. "We are particularly encouraged by prospects for progress in supporting the Lady Cox Rehabilitation Center in Stepanakert, in suspending U.S. military aid to Baku, and in securing U.S. funding to help Armenia provide transition support to individuals from Syria who

have found safe haven in Armenia."

The letter, addressed to House Appropriations Subcommittee on State and Foreign Operations Chairwoman Kay Granger (R-Texas) and Ranking Democrat Nita Lowey (D-N.Y.) advocated the following foreign aid priorities:

- Allocate at least \$5 million in Fiscal Year 2017 for humanitarian and development programs in Nagorno-Karabagh.

- Allocate not less than \$40 million in overall Fiscal Year 2017 economic aid (including Economic Support Fund, International Narcotics Control and Law Enforcement, and Global Health Programs), is appropriated for Armenia.

- Suspend U.S. military aid to Azerbaijan until its government ceases cross-border attacks, ends its threat of renewed war, and agrees to a settlement of regional conflicts through peaceful means.

- Close gaps in the distribution of need-based aid to at-risk minority populations in Syria, including Armenians; and, ensure the allocation to Armenia of a proportional level of

Congressional Armenian Caucus Co-Chair Frank Pallone discussing Armenian foreign aid priorities with ANCA National Board Members and Vardan Tadevosyan, Director of the Baroness Cox Rehabilitation Center in Stepanakert, during the ANCA Advocacy Fly-In on March 15-16.

U.S. and international aid supporting the efforts to regional states to resettle those fleeing from Syria.

- Target at least 10 percent of aid to Georgia to fund sustainable job-creation programs in the Samtskhe-Javakheti.

- Narrow the President's waiver authority of Section 907 restrictions on U.S. assistance to Azerbaijan

- Reinstate the Nagorno-Karabagh Republic into the OSCE Minsk Group peace process as a full negotiating partner.

Sherman Presses Obama Administration on U.S.-Armenia Aid, Trade Priorities

Congressman Brad Sherman (D-Calif.), a senior member of the House Foreign Affairs Committee, has, in the past week, pressed several Obama Administration officials—including Treasury Secretary Jacob Lew and USAID Administrator Gayle Smith—for answers about proposed cuts in aid to Artsakh, foot-dragging on a U.S.-Armenia Double Tax Treaty, and the level of support being provided to help Armenia support refugees from Syria, reported the Armenian National Committee of America (ANCA).

In a U.S. House Financial Services Committee hearing on March 22, Sherman cited the importance of a U.S.-Armenia Tax treaty to build upon ongoing U.S. assistance to Armenia, and pressed for the negotiation of such an accord. Responding to Secretary Lew's assertion that there is no need for a Double Tax Treaty with Armenia, Sherman described the situation as a "chicken and egg" scenario, stating, "You don't get the business investment, because you don't have the tax treaty. Then you don't need the tax treaty because you don't have the business investment. Given that this Congress has provided well over a billion dollars in aid to Armenia, it would seem that having one member of your staff to achieve the same objectives would be appropriate." Sherman and Lew agreed to work together to review the matter.

"The ANCA thanks Representative Sherman for pressing Secretary Lew about the lack of a U.S.-Armenia Double Tax Treaty, and, more broadly, for his consistently principled and powerful leadership in supporting the views and values of Americans of Armenian heritage and all friends of Armenia," said ANCA Executive Director Aram Hamparian. "We echo the points he raised today and join with him in working to remove a key barrier to the growth of U.S.-Armenia trade and investment. A Double Tax Treaty would strengthen our

bilateral economic relationship, reinforce the longstanding bonds of friendship between the American and Armenian peoples, foster economic growth and opportunity in both nations, and provide Armenia with greater strategic options in dealing with regional powers."

Calls from Congress and the business sector continue to grow with Triada Studio and PicsArt recently joining global business leaders Microsoft, FedEx, NASDAQ, Marriott, Grant Thornton, and others that have been on record for years supporting stronger bilateral economic relations efforts, including through a Trade and Investment Framework Agreement (TIFA), which was adopted in May 2015, and a modern Double Tax treaty.

Other firms in support of these measures include Ameria Banking Group, Prudence Legal Advisory and Counseling, Baker Tilley Armenia, Synergy, Tufenkian Heritage Hotels, Altacode, Leda Campus LLC, Levon Travel, Unicomp, Synopsys, Megerian Carpet, National Instruments, Mentor Graphics, First Mortgage, Geoteam, Hylink, LC Distribution, and Linkgard Systems.

U.S. Representatives Judy Chu (D-Calif.) and Ted Lieu (D-Calif.) have appealed to Lew to begin negotiations for a new double tax treaty to address these concerns.

In August 2015, senior ANCA officials met with U.S. Treasury Secretary Jacob Lew in Washington, D.C., to press for a new U.S.-Armenia Double Tax Treaty.

Expanding Aid to Artsakh; Assisting Resettlement of Syrian Refugees in Armenia

During a House Foreign Affairs Committee hearing with U.S. Agency for International Development (USAID) Administrator Gayle Smith k, Sherman cited the importance of continued aid for Karabagh, expanded aid to

ANCA National and Regional Board Members and constituents meet with Representative Brad Sherman (D-Calif.) on March 15.

help Syrian refugees seeking a new life in Armenia and targeted aid for the predominantly Armenian Samtskhe-Javakheti region of Georgia.

Citing U.S. assistance for demining efforts, Sherman asked Administrator Smith why aid to Karabagh had decreased to \$1.5 million. Smith noted that additional humanitarian assistance had been sent to the region in the past and both Sherman and Smith agreed to work together to help meet additional humanitarian needs there. Sherman went on to express specific concerns about the low levels of U.S. assistance to Syrian refugees in Armenia and asked Smith for a report on the funds delivered to Armenia to date for this purpose.

Hamparian welcomed Sherman's leadership on this effort, noting: "We want to thank Congressman Brad Sherman for questioning USAID Administrator Gayle Smith about diminishing aid levels to Nagorno-Karabagh and encouraging her to continue to advance the cause of peace and meet pressing

humanitarian needs through this assistance program."

"Representative Sherman's pioneering 'Sherman Amendment' back in 1997 put in motion Congressional support for a direct U.S. aid program that has, since then, provided tens of millions of dollars in humanitarian assistance to Nagorno-Karabagh. He continues to be a forceful leader for this crucial investment in peace, and a thoughtful advocate for all our community's priorities, including aid to Syrian Armenians and targeted support for Samtskhe-Javakheti."

Sherman joined more than 30 of his colleagues this week in cosigning a letter to U.S. House appropriators highlighting these Armenia and Artsakh foreign aid priorities. Last week, Sherman met with ANCA national and regional board members and constituents about both Double Tax Treaty related issues and Armenia foreign aid priorities during the ANCA national advocacy Fly-In for Peace, Prosperity and Justice.

US House Unanimously Condemns Genocide of Middle East Christians, Minorities

With a vote of 393 to 0, the U.S. House of Representatives unanimously condemned as genocide the ongoing ISIL/Da'esh crimes against Christians—including Armenians and Assyrians—as well as Yazidis and other religious minorities in the Middle East by adopting H.Con.Res.75, reported the Armenian National Committee of America (ANCA).

"Armenian Americans welcome today's U.S. House vote as powerful encouragement for U.S. leadership in ending genocidal attacks—many being committed by allies of Ankara's—across the Middle East, and, more

broadly, as a meaningful step toward elevating America's response to genocide from a political choice to a moral imperative," said ANCA Executive Director Aram Hamparian. "For far too long, U.S. leaders have treated the recognition of genocide—very notably the Armenian Genocide—as a geopolitical commodity to be bartered or bargained away. We can, as Armenian Americans, be proud of our efforts to support H.Con.Res.75 and advance the core principal behind this legislation that America's stand against genocide must be unconditional."

H.Con.Res.75 was spearheaded by the co-chairs of the House Caucus for Religious Minorities in the Middle East, Representatives Jeff Fortenberry (R-Nev.) and Anna Eshoo (D-Calif.), both of whom offered powerful remarks following passage of the measure. Eshoo made specific reference to her Armenian and Assyrian ancestry, noting the importance of House reaffirmation of the Armenian Genocide.

House passage of the measure is timed just days before a March 17 deadline, when the Obama Administration will be offering its official determination on the matter. The

administration has been under increasing pressure from U.S. religious leaders and human rights and civic groups—led by In Defense of Christians (IDC), the Knights of Columbus, and the International Religious Freedom Roundtable and supported by the Prelacy of the Armenian Apostolic Church, the ANCA, and more than 100 organizations—to properly characterize the attacks against Christians in Syria and Iraq as "genocide."

Last week the Knights of Columbus and IDC issued a 300-page report detailing the genocide against Christians in the Middle East.

Tattooing

By Dr. Isabel Kaprielian-Churchill

Last year I visited the Musée du Quai Branly in Paris for an exposition of tattoos. The same exposition will be presented at the Royal Ontario Museum from April 2 to September 5, 2016. Titled *Tattoos: Ritual. Identity. Obsession. Art*, this exposition offers a fascinating insight into ancient practices, historic meanings, and the revival of the global phenomenon of body art.

I found the Branly exhibition an extensive and expansive display about tattooers, tattoos, and the tattooed, covering the topic in many different parts of the world, extending across the Americas, Europe, and Asia. The exhibition dealt with tattooing from ancient Egyptian times to the present.

In the past, tattooers and the tattooed were almost always men, and marginalized men at that: seamen, soldiers, prisoners, or circus performers. Today it is much more widespread. We see the breadth of the Branly exhibit as it portrays tattooing from Los Angeles based on chicano culture in the 1970s, to the current revival in China where tattooing has resurfaced, drawing aesthetic inspiration from pop culture as much as the vast Chinese heritage of cultural iconography.

It was disappointing, however, that the exhibition did not examine the former Ottoman empire, specifically Iraq and Syria, nor did it present much about the Arabs and Kurds of these same regions. Only one small

photograph showed an Armenian girl tattooed in Syria in the 1920s.

I studied her for some time. She did not look angry or vengeful. She looked sad. And I felt sad looking at this young face blemished with tattoos. As we know, many Armenian girls and women taken by Kurds and Arabs, especially Bedouins, were tattooed during and after the Genocide. Unlike the custom in other parts of the world at the same time, the tattooers among Arabs and Kurds were usually women and the tattooed were almost always women and girls.

The relationship of Armenian women and children with the Arabs and Kurds was a juxtaposition of race/ethnicity, religion, culture, and class. And nothing could emphasize these interstices more than tattooing.

Let us first examine some of the cultural/religious motives for tattooing. It is said that they enhanced beauty and promoted sexuality, induced pregnancy, ward off evil, healed disease, and prevented death. Most important of all, tattooing signified inclusion. Arabs and Kurds tattooed their own women and children; so they did not view the tattooing of Armenians as in any way prejudicial. Indeed it brought Armenians into the tribe. It identified them as part of the group. It was inclusive. If the woman or girl was ever abducted or if she ran away, she could be identified and brought back as a legitimate member of the tribe.

The Armenian/victim perspective was totally different. For Armenian women and

girls tattooing was considered a branding, a public stain exposing to the world their loss and their vulnerability. They had been violated, forced to convert, forced to marry a Muslim, forced into concubinage, forced into a life of slavery. Armenian girls were ashamed of their tattoos and many, after fleeing from the Arabs or Kurds, tried to gouge them out.

But the tattoos were indelible. They had been done using a sewing needle to puncture the skin, then adding an “ink” - usually a mixture of mother’s milk, lampblack, and urine from a sheep or goat. The designs were simple, even primitive, of a superstitious nature: the eye to ward off the evil eye, a sun or moon for long life, a star for happiness, animals for fertility.

Not all Arabs or Kurds engaged in tattooing. In fact, townspeople and the middle classes frowned on the custom; they considered it a practice of the lower classes, the nomads, and marginal elements of society. Many Armenians taken by the Bedouins and by others, were women and girls from refined and educated backgrounds. They viewed tattooing as savagery, an infringement on their persons, and totally foreign to their culture and their religion, with the exception that Armenians were tattooed for religious reasons as pilgrims to Jerusalem. What the Muslims had gained by including the Armenian women and girls in their tribe was seen by the Armenians as a loss of their faith, their ethnicity, their morality, and indeed of their national identity.

The exposition at Branly provides a

Islamized and tattooed Armenian woman, Karen Yeppe album, 1920s, AGMI collection.

generally positive view of tattooing, addressing its technical advances, its artistic beauty, and its spread and popularity among the middle classes, including women. I understand the old adage: “It’s my body. It’s my choice.” I can appreciate all those characteristics of tattooing.

But none of that can change my perception of tattooing as a personal and public experience. When I see tattooed skin, I cringe. For me, tattoos remain a defilement of the human body.

Genocidaire Talaat’s Last Interview Shortly Before his Assassination

Aubrey Herbert

By Harut Sassounian

Aubrey Herbert, British diplomat, adventurer, intelligence officer, and Member of Parliament, conducted a rare interview with Talaat Pasha, in February 1921, just days before his assassination in Berlin by Soghomon Tehlirian.

As all-powerful Grand Vizier of the Ottoman Empire, its despotic ruler and mastermind of the Armenian Genocide, Talaat had fled Turkey in November 1918 to avoid prosecution by the new regime. The 23-page interview with Talaat was published in 1924 (London) and 1925 (New York) in Herbert’s memoirs titled, “Ben Kendim: A Record of Eastern Travel.”

Herbert first met Talaat in 1908 while stationed at the British Embassy in Constantinople (Istanbul). Eleven years later, Herbert received an unexpected letter from Talaat seeking a meeting with him “in any neutral country.” Desperately seeking to rehabilitate his diabolical image in the West, Talaat claimed that “he was not responsible for the Armenian massacres, that he could prove it, and that he was anxious to do so.” Herbert turned down Talaat’s request telling him: “I was very glad to hear that it was not he who was responsible for the Armenian massacres, but that I did not think any useful purpose could be served by our meeting at that time.”

However, Herbert reversed his decision in February 1921, after Sir Basil Thomson, Director of British Intelligence, ordered him to leave immediately for Germany and meet Talaat. The secret rendezvous took place on February 26, in the small German town of Hamm.

Talaat told Herbert again that “he himself had always been against the attempted extermination of the Armenians.” More incredibly, Talaat claimed that “he had twice protested against this policy, but had been overruled, he said, by the Germans.”

Forgetting his own claims of innocence in the massacres, Talaat justified the mass killings by accusing Armenians of stabbing his country in the back during the war. Contradicting himself again, Talaat declared his support for Armenians by claiming that “he was in favor of granting autonomy to minorities in the most extended form, and would gladly consider any proposition that was made to him.”

Talaat then switched the blame to the British for the Armenian killings: “You English cannot divest yourselves of responsibility in this matter. We Young Turks practically offered Turkey to you, and you refused us. One undoubted consequence has been the ruin of Christian minorities, whom your Prime Minister has insisted on treating as your allies. If the Greeks and Armenians are your allies when we are at war with you, you cannot expect our Turkish Government to treat them as friends.”

Herbert and Talaat then decided to move to Dusseldorf, Germany, where they continued their discreet conversation for two more days. Herbert reported Talaat’s paradoxical attempt to cover up his role in the Armenian Genocide, while justifying this heinous crime. Talaat stated that “he had written a memorandum on the Armenian massacres which he was very anxious that British statesmen should read. Early in the war, in 1915, the Armenians had organized an army, and had attacked the Turks, who were then fighting the Russians. Three Armenian deputies had taken an active part; the alleged massacres of Moslems had taken place, accompanied by atrocities on women and children. He had twice opposed enforced

cont. on page 26

Talaat’s Personal Account of The Armenian Massacres

By Harut Sassounian

In my last week’s column, I reported that Talaat Pasha, the mastermind of the Armenian Genocide, had told British intelligence officer Aubrey Herbert in 1921 that he had written “a memorandum on the Armenian massacres.”

I would like now to present brief excerpts from Talaat’s lengthy account published in the November 1921 issue of *Current History*, the monthly magazine of *The New York Times*, titled: “Posthumous Memoirs of Talaat Pasha,” and subtitled: “The former Grand Vizier’s own account, written shortly before his assassination, of why and how Turkey entered the war — Secret alliance that preceded the conflict — Causes of the Armenian massacres as stated by the man who ordered them.”

In an introductory note, *Current History* editors explain how they obtained a copy of this revealing report: “...After Talaat’s death, the manuscript passed into the possession of his wife, who remained in Germany; she has not yet published the whole of it, but after the acquittal of her husband’s assassin she permitted the Paris correspondent of *Vakit*, a liberal Turkish newspaper published in Constantinople, to reproduce the most interesting portions of it. These have been translated from Turkish for *Current History* by M. Zekeria, a native of Constantinople. They represent about fifty pages of the original manuscript, the opening sentence of which, ‘I do not tell all the truth, but all I tell is truth,’ aroused a great sensation in Turkey.”

In his memoirs, as in his interview with Aubrey Herbert, Talaat tries to exonerate himself by blaming everyone else — Armenians, Russians, even Turks — for the Armenian massacres. He does not deny “the deportations of the Armenians, in some localities of the Greeks, and in Syria of some of the Arabs,” but claims that such reports “were exceedingly exaggerated.” Talaat then adds: “in saying this, I do not mean to deny the facts. I desire only to eliminate the exaggerations and to relate the facts as they occurred.”

The former Grand Vizier confesses: “I admit that we deported many Armenians from

Talaat Pasha

our eastern provinces, but we never acted in this matter upon a previously prepared scheme. The responsibility for these acts falls first of all upon the deported people themselves. Russia, in order to lay hand on our eastern provinces, had armed and equipped the Armenian inhabitants of this district, and had organized strong Armenian bandit forces in the said area.”

Attempting to repair his tarnished image, Talaat acknowledges the Turkish brutalities against Armenians: “I admit also that the deportation was not carried out lawfully everywhere. In some places unlawful acts were committed.... Some of the officials abused their authority, and in many places people took preventive measures into their own hands and innocent people were molested. I confess it.”

Continuing his face-saving rhetoric, Talaat concedes: “I confess, also, that the duty of the Government was to prevent these abuses and atrocities or at least to hunt down and punish their perpetrators severely. In many places, where the property and goods of the deported people were looted, and the Armenians molested, we did arrest those who were responsible and punished them according to the law. I confess, however, that we ought to have acted more sternly, opened up a general investigation for the purpose of finding out all the promoters and looters and punished them severely. But we could not do that. Although

cont. on page 26

Remembering April 24: A Personal Odyssey

Alan Whitehorn

Lead Up to 100th Memorial Year

I am the grandson of an orphan of the 1915 genocide. Several years ago I thought about what I should do as 2015, the 100th memorial year of the Armenian Genocide, approached. As a political historian, how could I contribute in that historic year of remembrance and further educate the world and ourselves about the genocide? Little did I know that instead of writing a few journalistic articles and chapters in academic books about the Armenian Genocide, I would embark on a more challenging odyssey. Early in 2012, I was invited by Holocaust scholar and rabbi professor Steven Jacobs, working with the major American publisher ABC-CLIO, to contribute to a new online genocide encyclopedia which later became the four-volume *Modern Genocide: The Definitive Resource and Document Collection* (2014). I would write entries on the Armenian Genocide for both versions. Soon thereafter, a much more monumental task arose. For the next three years, I edited and wrote entries for a related volume. It was to be the first-ever encyclopedia on the Armenian Genocide with the publication date goal of 2015. The *Armenian Genocide: The Essential Reference Guide* emerged as a 425 page major volume that included seven overview essays, 150 subject entries, a detailed chronological timeline, maps, photographs and an extensive selection of key documents (including portions of the British government's official 1916 report *The Treatment of the Armenians in the Ottoman Empire*, American Ambassador Morgenthau's memoirs and 1915 press reports from *The New York Times*).

Literary Ark Writers' Workshop and the Global Forum

While working on the encyclopedias, I received an invitation to participate at the Yerevan Literary Ark Festival in April 2015. This was an ideal opportunity to share with other writers our reflections on the centennial of the Armenian Genocide. The Literary Ark Festival took place for ten days and overlapped with the two-day Global Forum Against the Crime of Genocide that was held at Yerevan's great hall of the Sports and Concerts Center. On the two sides of the plenary hall were various displays about the Armenian Genocide. The National Library mounted a major book display, organizing the sections by country of origin of publication. It was quite a revelation for me to see so many books, some for the first time.

During a brief break in the Global Forum, President Sargsyan visited the book display. I had a few moments to talk with him about my books and gave the president a copy of

Just Poems: Reflections on the Armenian Genocide along with Return to Armenia/Veradardz depi Hayastan. I also showed him the mock-up of the new Armenian Genocide encyclopedia.

As I listened to the various speakers during the 10 day Literary Ark seminar, I wondered if the Young Turk dictators of 1915 had projected that virtually none of the elderly and orphaned Armenians would survive. No doubt, the Turkish triumvirate arrogantly believed that the elderly Armenians would surely soon perish and the orphans would rapidly disappear through assimilation. History, however, can unfold in complex and ironic ways. Many Diaspora Armenians, often from mixed marriages, who in their youth might have wished to assimilate and "fit in" to their new society, have in their later years sought to seek out and explore their Armenian identity.

Thus, on the eve of and during the centennial year of 2015, we have witnessed a renaissance of Armenian writings, particularly on genocide-related themes. For example, we can read historical novels by Chris Bohjalian, *Sandcastle Girls*, 2012 and Dana Walrath, *Like Water Like Stone*, 2014. We also note the following journalistic and academic volumes by Meline Toumani, *There Was and There Was Not*, 2014; Eric Bogossian, *Operation Nemesis*, 2015; Vicken Cheterian, *Open Wounds: Armenians, Turks and a Century of Genocide*, 2015; Mathew Karanian, *Historic Armenia After 100 Years*, 2015; Mariam Mesrobian MacCurdy, *Sacred Justice: The Voices and Legacy of Operation Nemesis*, 2015; Armen T. Marsoobian, *Fragments of a Lost Homeland: Remembering Armenia*, 2015; Rubina Perroomian, *The Armenian Genocide in Literature: The Second Generation Responds*, 2015; Ronald Suny, *'They Can Live in the Desert but Nowhere Else': A History of the Armenian Genocide*, 2015; and Alan Whitehorn, ed., *The Armenian Genocide: The Essential Reference Guide*, 2015. The Diaspora literary and academic voices are very much alive and growing.

From Academic to Poet and Back Again

In teaching university courses on comparative studies of genocide, it is crucial to be able to explore and develop advanced analytical and theoretical frameworks. After several weeks of teaching such diverse models, inevitably the senior students ask for a summary. After one very long evening class, I tried to pen a one-page synopsis. The already compacted and dense draft page was a complex piece of prose, but the early contours of a poem could be seen. As I went into heavy editing, I stripped down the text to its essence. In a minimalist fashion, all unnecessary

descriptors and connectives were pruned. What remained was a stark, minimalist poem -- one word per line -- but which in only a few key words captured the essence of the various phases of genocide. The poem was composed of a series of malevolent verbs. A university course on genocide had given birth to a new poem, the "Verbs of Genocide". It has been several years now since the poem was published in *Return to Armenia/Veradardz depi Hayastan* and elsewhere. It has also been read at Armenian community gatherings and even recorded on You Tube by Armenian Canadian students.

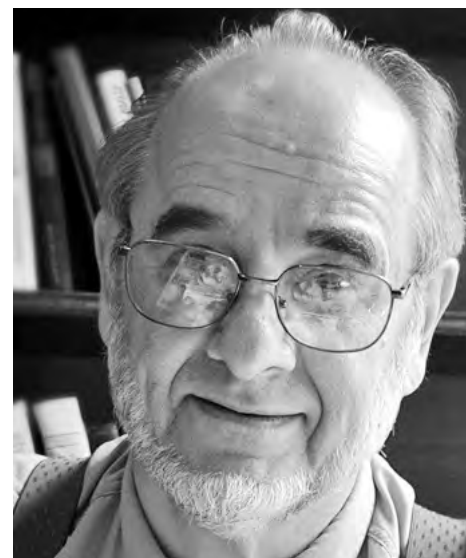
About a year ago, one of my translators told me that a German editor/publisher, who had done significant outreach work on genocide with young students, had used my "Verbs of Genocide" poem in some of his workshops. Jurgen Jankovsky had not only used the poem as a key introductory overview piece in a collection of children's accounts about genocide, but he had chosen to use the poem's two closing lines "Verleuegnet... Vergessen?" [Denied Forgotten?] as the title of the newly edited German volume.

April 24 and Armenian Families Mourning and Remembering

April 24th is a unique date in the Armenian calendar. Almost all normal commercial activity in Yerevan, the capital city, comes to a complete halt. Much of the downtown traffic is either totally blocked off or dramatically altered to allow the hundreds of thousands of pilgrims to walk kilometers up the steep hill to Tsitsernakaberd Park, where the Armenian Genocide Memorial monument and flame are located. Whether rain or shine, wave after wave of extended families, entire school classes of students, organized groups of Armenian citizens, foreign student Diaspora delegations, and even some visiting scholars and tourists line up patiently for hours. Slowly the mass of the Armenian nation inches solemnly towards the massive grey stone memorial. Near the end of the procession, each person on the pilgrimage usually acquires a flower, often a tulip, to lay with loving respect in a circle around the eternal memorial flame.

I am always in awe at the vast wave of the humanity peacefully making its collective homage to those who perished in the 1915 deportations and massacres. On this day, nothing else matters and the Armenian nation is united as one in remembering and seeking long overdue recognition and justice. As a member of the Armenian Diaspora, I am always humbled by this profound moment of solidarity with both our ancestors and with one another.

When I went back to the Armenian Genocide memorial site a day later on April 25 of last year, I was struck by how the long

Alan Whitehorn

lines remained. Armenians were still waiting patiently. They stretched as far as my eye could see. Twenty-four hours after the official dignitaries had left, the Armenian people were still waiting to show respect. The spirit of "we remember" continued to prevail.

Remembering Metz mama on April 24th

As I stood on these dark stone steps at Tsitsernakaberd, I was surrounded by hundreds of thousands of mourners from around the world. There was a collective sense of enormous grief amongst Armenians, particularly in that historic 100th memorial year of 2015. Our parents and grandparents had endured so much terrible and unnecessary suffering. However, there was also a feeling of pride that the Armenian people have survived. Not only survived, but throughout the diverse Diaspora and the Republic of Armenia, we have rebuilt our family lives.

A great many of us owe our very existence to those brave few who helped the so many emaciated orphans. On the very special historic day of April 24, I think of my metzmama -- my grandmother -- and what enormous suffering she endured for so many years in one refugee camp and orphanage after another. But she possessed a remarkable will to survive, a passionate desire to live a life full of love and joy and to raise her own family.

This journey that I travel is very much inspired by her. I owe it to tell her story and that of the so many other countless orphans of the genocide. And so on a wet, windy day, I bow my head at the memorial flame and shed a tear of both sadness and joy. Metz mama, we remember. We remember.

This article is an abridged and updated version of a chapter in "Literary Ark 2014: Armenia Hosts Literature" (Yerevan, AOKS, 2015).

Genocidaire Talaat's ...

cont. from page 25

migration, and he had been the author of an inquiry which resulted in the execution of a number of guilty Kurds and Turks."

Ironically, Talaat boldly told Herbert that he was not afraid of being assassinated. "He said that he never thought of it. Why should anyone dislike him? I said that Armenians might very well desire vengeance, after all that had been written about him in the papers. He brushed this aside." Two weeks later, Talaat was assassinated in Berlin by Soghomon Tehlirian!

Concluding his interview of Talaat, Herbert observed:

"He died hated, indeed execrated, as few men have been in their generation. He may have been all that he was painted — I cannot say. I know that he had rare power and attraction. I do not know whether he was responsible or not for the Armenian massacres."

Only experts of that time period can verify the authenticity and accuracy of this lengthy interview. If true, what exactly were Talaat's aims in proposing "an Anglo-Turkish alliance" and why was the British government so anxious to talk to him?

Talaat's Personal ...

cont. from page 25

we punished many of the guilty, most of them were untouched."

Talaat proceeds to provide excuses for not pursuing perpetrators of the Armenian massacres who "were short-sighted, fanatic, and yet sincere in their belief. The public encouraged them, and they had general approval behind them. They were numerous and strong. Their open and immediate punishment would have aroused great discontent among the people, who favored their acts. An endeavor to arrest and to punish all these promoters would have created anarchy in Anatolia at a time when we greatly needed unity."

To set the record straight, Talaat's claims that Armenians

stabbed Turkey in the back during WWI are completely false. Minister of War Enver Pasha, Commander-in-Chief of the Ottoman Armed Forces, in a letter to the Bishop of Konya, praised the bravery of Turkish-Armenian soldiers fighting against the Russian Army in the winter of 1914-1915.

Ironically, Talaat's assertion that his government would have taken brutal actions against Armenians even at "a time of peace," reconfirms long-standing Turkish genocidal practices as previously demonstrated by the Hamidian and Adana massacres of Armenians which were carried out when there were no wars.

Գրեցեք մեզի

«Թորոնթոհայ» իր
ընթերցողներեն
անձնական
գրութիւններ, ինչպէս
նաեւ խմբագրութեան
ուղղուած կարծիքներ
կը ստանայ
մեքենագրուած եւ
ուղղուած հետեւեալ
Էլեկտրոնիք հասցէին՝
Email:
torontohye@gmail.com

On the Road to Exile: 100 Years Later in Ayntab

By Aris Nalci

Special for the Armenian Weekly
I have reached the final point of my journey on the road to exile: Antep. Or as we say in our Armenian language, Ayntab. I mentioned this before. As we advanced on our itinerary, my emotional burden became increasingly heavier. I started feeling exhausted once we reached Ayntab. With every new town I visited, I thought about the people who had walked this road before me, without rest or water, and the thought of this suffering weighed down on me like a heavy, oppressive humidity. When I reached Ayntab at night, I began looking for a barber so that I could take a little rest and pull myself together. In the former Armenian neighborhood, now dimly lit by the light of the Kurtulus Mosque, I found a barber sharpening his straight razor. I thought it would be a good place to not only get a shave but to learn a bit about the local history of the neighborhood as well.

Before I came to Ayntab, the former Meryem Ana Armenian Church, which had functioned as a prison during the 1980's and was now the Kurtulus Mosque, had been intensely renovated. When I went to the barber, I overheard a conversation between the shop owners who worked underneath the mosque. The homes of the priests, located behind the church, are currently being renovated. According to the barber, "It's taking forever to restore everything in this neighborhood. Maybe only 10 people are coming to that mosque every Friday." The city is full of museums at every corner thanks to the 'Museum City' project launched by the municipality of Ayntab. And these museums were once Armenian homes.

A Turkish Flag to Cover Up the Cross
I encounter people with beautiful and smiling faces in the city. Every single one of them is a valuable person. I am on the streets of Ayntab in the company of people my dear friend, the historian Umit Kurt, recommended to me.

Murad Ucaner has a deeper and more detailed knowledge of Ayntab than many historians in Turkey. He taught himself Armenian and translated numerous books relating to Ayntab history, and is the best guide we can have for this region.

First we go to the Meryem Ana Church. After looking at the restoration of the priests' homes, I take a look inside. For years, a huge flag was hung in the apse of this church: a Turkish flag, hung in order to cover up the cross in the background. The flag remains there, even as the restoration work continues. It's clear that some people think that if the past of Kurtulus Mosque remains hidden, if there are no crosses visible, people will forget that it used to be a church.

Right across from the church, the Armenian neighborhood is undergoing intense restoration work. Nearly all the houses in the neighborhood have been given a new stucco exterior. The interiors, on the other hand, are still in ruin. And the Vartanyan School located next to the church has been left to rot.

The Nazaryans

While walking around the Armenian neighborhood with Ucaner, we enter an old house now used as a cafe after a small restoration. "You're really going to love it," he excitedly tells me, and I understand what exactly I am going to experience as I step inside. The left side of the building is left completely unaltered at Ucaner's request. The owners of Papyrus Cafe left this part of the

building as it once was. The right side, which was then used by the servants and workers of the house, has been turned into a cafe. The Nazaryans were one of the richest and most powerful families of the city in the 1700's. The head of the family, known as "Kara Nazar" (Black Gaze), had this residence built in 1825. Its name is written in many places around the building in Armenian letters. The most important feature of this building is that the walls, doors, and ceilings of these rooms have survived and still hold many pictures and writings that are important to Armenian history. In my travels throughout Anatolia so far, I have not seen such a well-preserved and solidly standing building as this one. With a few more improvements, the Kara Nazar home could become an Armenian addition to the local government's dream of a "Museum City."

The Wife of Kevork Chavoush

Murad Ucaner shows me another house as we walk around—a house that he started restoring himself but was not able to finish. He explains how on the top floor he found a picture of Heggine, the wife of the famous Armenian revolutionary Kevork Chavoush, holding a gun.* There are restorations going on everywhere in Ayntab. We can still randomly come across traces of the Armenians' presence. The locals of Ayntab are honestly quite open-minded on this topic as well. We sit down for a tea break. Celal Deniz and his friends join us as well. Two cups later, the conversation around the table deepens with new faces joining.

'The smell was so sharp they couldn't sleep'

Uncle Nusret, a painter who was sitting quietly at the corner of the table, suddenly begins to talk. "So many were slaughtered in Urfa and in Adiyaman. Our grandfathers told us: 'We killed them, we threw them into the river, there were so many bodies that a bridge formed from one bank to the other.' There was a stench from over 5 kilometers away," he said.

The current condition of the Vartanyan School

I don't know what to say. I have been so used to hearing the story from Armenians, now hearing it from "the other side" in Ayntab is almost like a direct confrontation. Uncle Nusret continues, "From Adiyaman, they collected them from 5 villages. 'We will give you soldiers,'

we told them. Then we bayoneted all of them.' This is what my grandfather told me."

One part of me is a traitor; the other, a rescuer

The Cenanis are a family dating back to Ottoman times. Ali Cenani was one of the founding members of the Committee for Union and Progress (CUP), and also an Ottoman deputy. It's known that he was close to Atatürk, and is famous for making inflammatory propaganda for the Armenians to be deported. He was also a commerce minister in 1924. This man's name lives on in the form of a cultural center named after him in the city, located right in the middle of the Armenian and Turkish neighborhoods. It is known to have hosted interesting gatherings. It's said that the debate about the deportation of the Armenian people was carried out here.

A distant relative of Cenani's is sitting at the far corner of our table. Haluk Soysal. He explains that a portion of the Cenani family actually sheltered Armenians during the time of the deportations: "One side of my family are traitors, the other rescuers," he says, with a bitter laugh. "In fact, it's still said that the

The Armenian Protestant Church now a cultural center

The Meryem Ana Church, now the Kurtulus Mosque

little online research and found out that one of the founders of Tarsus College, and its administrator from 1888-93, was someone with the name of Harutyun Cenaniyan. I find this out on the school's website. The same source tells me that Cenaniyan was from Ayntab. Can all of this be mere coincidence, I asked myself. But this is another research topic in itself.

There are many Armenian structures and cultural heritages in Ayntab. And just as many oral histories as well. I was able to transfer a small amount of information to you, but in the short conversation I had, there were at least 10 times as many memories and knowledge shared by our friends. How nice it is that Ayntab has a community, albeit a small one, that is not willing to let the history of the city be forgotten.

Author's acknowledgment: This journey was supported by the Open Society Foundation, Istanbul.

In Roupen DerMinassian's memoirs, the author notes that Chavoush's wife's name was Yeghso (not Heggine). In addition, there is no evidence that Yeghso was a fedayee.

(The Armenian Weekly)

Keeping Cool in the Sandbox

By Talyn Terzian Gilmour

Isn't it amazing how, no matter your age, you still find yourself in the sandbox? That metaphorical playground for society, or your own social circle – the one where “they” decide your status, as much as you think only you do. Either you're blocking your eyes from the stinging sand that someone is flinging in your face or you're fighting off the hordes from filling your deep hole to China that took forever to dig and getting the only shovel in the pit? All the while, trying to maintain your “cool status.” Yes, the sandbox is truly a metaphor for life...

One look south of the 49th parallel only confirms that even those who have reached the world's pinnacle are very much playing in a sandbox. In the run-up to the US Presidential elections, it's amazing how candidates for the leadership of the world's most powerful country can act, well, totally insane, territorial, and like they're on the island with Jack and Piggy from Lord of the Flies. I mean, Trump's whole idea of building a wall is like barricading the sandbox from “infiltrators” and making sure that he doesn't have to share his “shovel”. And (I can't believe I'm going to say this) given his polish, Jeb Bush could've been a more qualified choice for the GOP ballot but he just couldn't hold onto his cool against Trump's golden blowout. No...I don't believe we ever truly leave the sandbox...

As bewildered and confused as I can get when I find myself engaged in the sort of the behavior that I would equate with the happenings in an elementary school playground (“It's my turn!” “Oops! Did she hear me say that?” “She copied MY outfit!”), I'm also concerned about the kind of sandbox that our kids are going to inherit: suicide bombings, being under high alert, curfews, and the sort of terror that one used to mostly see in the movies. Thankfully my boys are still at an age where they only actually fight over real toys and not any metaphorical ones...

Though well advanced and in my early forties, I feel like my own innocence, my swagger, my cool, is also dissipating (and quite frankly, under attack). Am I supposed to fight and try to hold onto it? Most days all I want to do is watch the politicians vying for power in House of Cards and the hordes fight in Vikings rather than navigate the social scene and fight off the hordes myself. I want to wear “Blublocker” sunglasses and block out the stinging sand, filter out the light, and climb out of the sandbox. Press pause on the fight? Peace out?

Ahhhh...I think back to my singleton days...

Me: Hey, pick me up at 8:30 tonight so we can go to my BFF's birthday party dinner for 9pm.

Mr. Niceguy: OK. Usual gang tonight?

Me: Yes. I even got us all on the guest list! No waiting around outside. Just please don't wear messy jeans...dress code is tidy jeans. And no sneakers...or purple docs. ***Please, oh please, oh please be cool in front of my friends tonight. Oooouff boys!***

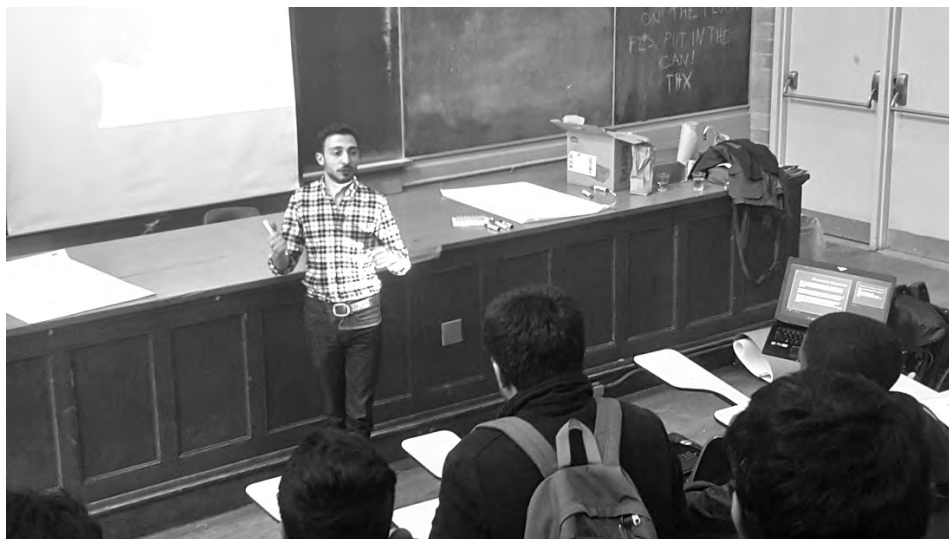
One of my very dearest friends put it well when she asked, “Will I ever be cool again?” She recounted how she knew she was in a total state of “un-cool” because she kept looking at our children (in a very misty way) and saying, “God bless them” – akin to the style of the old granny who had Tweety Bird for a pet...remember her?

So is she right? Did we actually lose our cool? Somewhere along the way with all the baggage we picked up, did we just decide to put it down and never went back to retrieve it? This most certainly is a thought in my brain that can occupy a great deal of space if I let it...

When she first brought it up my initial reaction was indeed to fight back. I responded, “Who even cares?!” Like any of that really matters anymore. I mean, I'm just going to rock my mom jeans and comfy orthopedics if I want to. I earned it. I'm not going to sweat the small stuff. I'm going to have my chicken soup for the soul. But then I thought – wow. How uncool. And I know that's not me. And it's not her either. Nor is it most of the women of our generation. We. Want. It. All. Including that cool status we put down for a moment. It did NOT go out the door as soon as we hit a milestone or start to pop babies and begin our families. We just forgot to focus on it and we forgot about the sandbox... Cool is just on PAUSE.

Unlike when we're in our roaring twenties, we now know that we can push the pause button anytime we want. PRESS. Like my parents and my grandparents before them, I'm happy to say to my boys, “Oh, life is so easy for you now – just wait until you have kids of your own,” or “When I was your age I used to walk 5 miles to school in hip deep snow with no shoes on” Or my favourite Armenian saying, “Medznass ne, geuh mornass.” UNPRESS. I danced on the bars on the beaches of Mykonos! I hopped up on stage and played the piano in a random restaurant in London! I'm going to blaze my own trail, you don't have to like it, you don't need to “get it”, just watch me rock it – mom jeans or not.

From Remembrance to Action: Exploring Upstanders Facing History and their Importance Today

Shaunt Chakmakian of Sara Corning Centre during a workshop.

On March 8, the Corning Centre co-organized a TDSB student conference at the Central Technical School, in cooperation with Alpha Education, Facing History and Ourselves, Holodomor Research and Education Consortium and the TDSB Aboriginal Education Centre.

The conference, which was attended by over 100 students, was titled “From Remembrance to Action: Exploring Upstanders Facing Difficult History and their Importance in Today's World”.

The Corning Centre participated with two workshops: “Canadian Upstanders During the Armenian Genocide” and “100 Voice: Survival, Memory an Justice”.

During the “Canadian Upstanders During the Armenian Genocide” workshop, students had the opportunity to view the Canadian Upstanders in the Ottoman Empire exhibit. Students examined and discussed the role played by Canadian individuals and institutions

in providing humanitarian assistance during the Armenian Genocide. Primary sources and artifacts were available for students to view and examine.

During the “100 Voice: Survival, Memory an Justice” workshop, students had the opportunity to view videos from the Corning Centre's 100 Voices Project dedicated to the 100th anniversary of the Armenian Genocide. The 100 Voices Project is a series of interviews with descendants of survivors or victims of the Armenian Genocide which was developed to encourage the sharing of youth voices and encourages student activism. The workshop focused on the themes of memory, survival and justice as they relate to the Armenian Genocide seen through the lens of Armenian youth.

The students were introduced to the idea that justice requires a voice, and as individuals living in a free society, we have a responsibility to assume that role.

Armenian Genocide documentary wins Audience Award at New York Film Festival

Two Egyptian films – ‘Before the Spring’ and ‘Who Killed the Armenians?’ – garnered top awards at the Socially Relevant Film Festival in New York, Ahram Online reports.

The festival runs from 15 to 22 March, with both films screened on 19 March at the Bow Tie Chelsea Cinemas.

Before the Spring, directed by Ahmed Atef, won the festival's Grand Prize for Best Narrative Feature Award.

The feature film – which is based on true stories and stars Ahmed Tawfik, Hanan Metawe and Hana Shiha – centres on a young blogger who lost both his eyes during Egypt's 2011 revolution, telling his story in flashbacks.

Who Killed the Armenians? is a documentary prepared by Egyptian satellite TV anchor Myriam Zaki and director Mohamed Hanafi.

The film, which is a documentary on the

Armenian genocide, won the Audience Award and The Vanya Exerjian: Empowering Women and Girls Award, which went to Zaki.

Through rare footage and documents from World War I, the film investigates the different aspects of the genocide and how it occurred, with filming taking place in Egypt, Armenia and Lebanon.

Hanafi and Zaki were both present at the festival for a Q&A session after the screening.

The Socially Relevant Film Festival's mission is “raising awareness towards social issues through the powerful medium of cinema,” as stated on its website.

Films selected for the festival centre on “human interest stories, character driven situations and good storytelling without the need to rely on gratuitous violence, crime and violent forms of storytelling.”

Հայաստան Պիտի ...

նէն: Մենք լաւ գիտենք, թէ ինչ կը նշանակէ գաղթական ըլլալ եւ ապաստան տալ մեծ թիով տեղահանուածներու, եւ, անշուշտ, այս քննարկումին կը մասնակցինք համերաշխութեան եւ պատասխանատուութեան բարձր զգացումով», շարունակած է նախարարը:

Այնուհետեւ Նալբանդեան հաստատած է, որ Հայաստան պիտի շարունակէ իր առաւելագոյնը ընել՝ հոգ տանելու Հայաստանի մէջ ապաստան

Շար. Ա. Էջէն

գտած սուրիացիներուն. «Մենք կ'ողջունենք Հայաստանին օժանդակութեան տրամադրումը՝ Սուրիայէն հասած գաղթականներուն առաջնահերթ մարդասիրական կարիքները հոգալու եւ մեր երկրին մէջ անոնց համարկման աջակցելու նպատակով: Ատիկա կատարելու համար Հայաստանի կառավարութիւնը իրականացուցած է համապատասխան օրէնսդրական փոփոխութիւններ»:

Armenian Government Reveals New Draft Electoral Code Opposition Accuses Government of Employing Dishonest Tactics

(A.W.)—On March 3, Armenia's government endorsed a new draft electoral code. Parliamentary elections, according to the code, will be the only national elections to take place in Armenia, and will be conducted entirely by proportional representation.

The draft was published by the government of Armenia on March 2, several days after its English version appeared on the Venice Commission's website—a move that has been criticized by the opposition, according to ArmeniaNow.

At a cabinet meeting, Minister-Chief of Government Staff David Harutyunyan announced that the draft confirmed by the government differs from the one submitted to the Venice Commission. He also said that international experts are expected to visit Armenia in mid-March, when they will be familiarized with the changes made to the draft after it was sent to the commission, reported ArmenPress. Harutyunyan added that the draft can be used as the basis for public discussions.

The debate on the draft code in Armenia's National Assembly is expected to begin on March 14. Armenian President Serge Sarkisian has urged parliament to adopt the code by June.

Under the new system, Armenia would work with a minimum of 101 parliamentary seats with a 5-year term elected entirely by proportional representation. Under the current system of government, there are 131 members of parliament, with 41 elected in first-past-the-post constituencies and the rest by proportional representation. The draft code also suggests establishing 13 electoral districts to replace the existing 41—4 in Yerevan and 9 in the provinces. Local elections would also be based on a proportional voting system, with city councils electing mayors.

During a joint press conference on March 1, Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian and the European Union's High Representative for Foreign Affairs and Security Policy and Vice-President of the European Commission Federica Mogherini stressed the importance of consensus between the government, opposition, and civil society regarding the new code, ArmeniaNow reported.

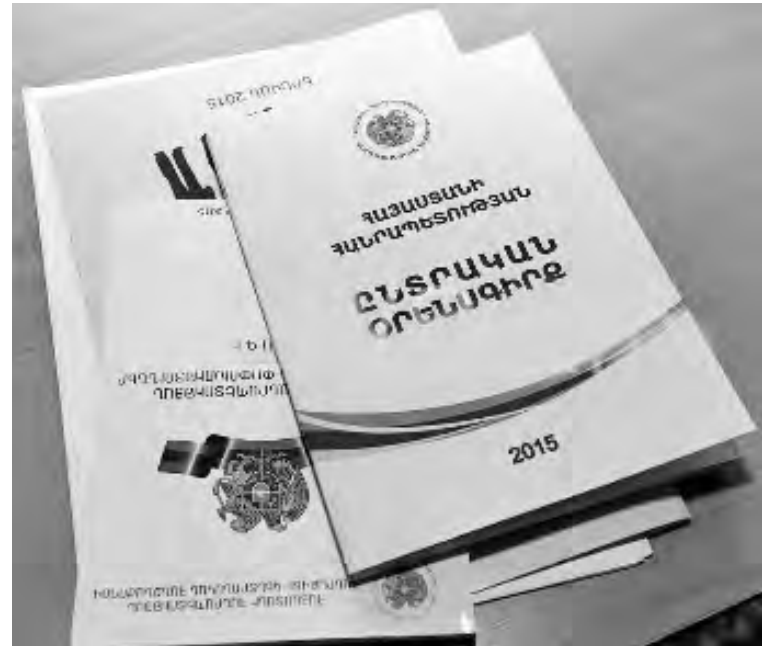
Opposition to the Draft

Several opposition groups criticized the government shortly after the draft was published, saying the process was not done inclusively,

and that the draft was secretly submitted to the Venice Commission before officially being released. The head of the Armenian National Congress (ANC) parliamentary faction, Levon Zurabyan, said the ANC is ready to push for changes in the parliamentary debates.

"If the government was honest and had good intentions, it would discuss the new electoral code with its own people, public, and the opposition, and would not have sent the draft to the Venice Commission in the first place," Zurabyan was quoted as saying by ArmeniaNow. He added that by sending the draft to the commission ahead of the discussions, Armenian authorities had sought "approval" for the document. "This is their tactic that once again shows that they are dishonest and fraudulent and that they plan to rig elections," Zurabyan said.

One of the major demands from opposition groups concerned about electoral fraud has been to publish voter lists after elections, which the draft electoral code does not stipulate. The draft proposes compiling lists of and registering voters electronically; according to the draft, this would clarify whether citizens are eligible to vote and whether they have

already voted. The system will automatically print a ballot only if it recognizes the voter and verifies that s/he has not yet voted.

Following a meeting of the executive body of the Republican Party on March 3, party spokesperson Eduard Sharmazanov tried to address some of the concerns voiced by the opposition. "The main discussions will be held

in the National Assembly. Naturally, there will also be hearings, with all stakeholders participating in the discussions. We must also listen to the opinions of civil society representatives, the opposition. One should not state categorically that the views of the opposition and civil society have been rejected," he was quoted as saying by ArmeniaNow.

Pope Very Popular In Armenia, Poll Shows

Pope Francis greets the pilgrims during his weekly general audience in St Peter's square at the Vatican on October 22, 2014.

(RFE/RL)- Three in four Armenians have a favorable opinion of Pope Francis, according to a worldwide opinion poll conducted by WIN/Gallup International.

The pollster asked people in 64 countries about their attitudes toward the head of the Roman Catholic Church and found that 54 percent of them think well of him.

"Our study shows that an ample majority of citizens of the world, of different religious affiliations and across regions, have a favorable image of the Pope," the WIN/Gallup International president, Jean-Marc Leger, said recently, presenting the findings of the survey.

The poll put Francis's approval rating in Armenia at 75 percent, making him more popular in the South Caucasus state than in the United States, Russia, Germany or France.

Only 7 percent of Armenians surveyed disliked the pontiff, with the remaining 18 percent saying that they do not know much about him.

Francis's popularity in Armenia appears

to stem from not only his down-to-earth style and advocacy of social justice but also his public statements referring to the 1915 mass killings of Armenians in Ottoman Turkey as genocide.

As recently as in April 2015, the pontiff presided over a mass at the Vatican's St. Peter's Basilica to mark the 100th anniversary of what he called "the first genocide of the 20th century."

The unprecedented liturgy was attended by President Serzh Sarkisian and Catholicos Garegin II, the supreme head of the Armenian Apostolic Church. It was also broadcast live on Armenian television.

Garegin and Sarkisian personally invited Francis to visit Armenia in 2014, underlining increased links between the Catholic and Armenian churches.

A spokesman for the Vatican said last week that Francis plans to pay such a visit in June.

Oskanian's Party Eyes Strong Presence In Next Parliament

Former Foreign Minister Vartan Oskanian (L), Stepan Markarian (second from left) and other senior Prosperous Armenia members hold an election campaign meeting, Yerevan, April 2013.

(RFE/RL)- A new opposition party to be set up by Vartanian Oskanian will comprise many "prominent figures" and do well in next year's parliamentary elections, an ally of the former Armenian foreign minister said on Wednesday.

Stepan Markarian expressed confidence that the party will have "serious presence" in Armenia's next parliament which is due to be elected in April or May 2017.

"I'm sure that there will be quite a few prominent figures in the party," Markarian told RFE/RL's Armenian service (Azatutyun.am). He declined to name any of them. He said only that he will "closely cooperate" with the new opposition group.

Oskanian announced plans to form the new party in a weekend interview with RFE/RL's Armenian service. He said that it will strive for significant changes that would end the current "state of stagnation" in the country.

Oskanian, Markarian and several other members of the current parliament officially or

unofficially severed their links with the Prosperous Armenia Party (BHK) a year ago after its founding leader, businessman Gagik Tsarukian, retired from politics under strong government pressure. Unlike the new BHK leadership that took over from Tsarukian, they continued to challenge President Serzh Sarkisian.

Oskanian, Markarian and the other dissident members of the BHK's parliamentary faction are widely regarded as supporters of former President Robert Kocharian, who has increasingly criticized the Sarkisian administration in recent years. Some Armenian commentators have speculated that Oskanian's party will serve as Kocharian's new support base.

Markarian refused to be drawn on the ex-president's alleged links with the party or the reasons why he and his allies failed to further their agenda through the BHK. "Frankly, I wouldn't like to talk about the BHK," he said.

Surp Giragos Armenian Church among Expropriated Properties in Diyarbakir

(A.W.)—A list of lands and buildings in Diyarbakir's Sur district—including the Surp Giragos Armenian Apostolic and Armenian Catholic Churches of Diyarbakir—have been expropriated by the Turkish government, according to reports.

Turkish-Armenian newspaper Agos reported that an "urgent expropriation" cabinet decision was taken regarding 6,300 plots of land, citing the March 25 issue of the Official Gazette of the Republic of Turkey (T.C. Resmi Gazete), the country's official journal that publishes new legislation and official announcements. Based on the report, the Surp Sarkis Chaldean Church, Virgin Mary Ancient Assyrian Church, and the city's Protestant church have also been expropriated.

Diyarbakir Metropolitan Municipality Cultural Heritage Director Nevin Soylukaya told Agos that some properties belonging to the municipality have also been expropriated, and that the local government will initiate legal action. She also urged owners of other expropriated properties to take legal action. Armenian Weekly contributor and member of the Surp Giragos Church reconstruction project Raffi Bedrosyan said that there will be a strong effort to reclaim the lands. "All legal and political channels will be mobilized within Turkey and

internationally to stop this legalized robbery," Bedrosyan told the Armenian Weekly.

According to Agos, lands in Abdaldede, Alipasa, Cemal Yilmaz, Camikebir, Cevatpasha, Dabanoglu, Hasirli, Inonu, *skenderpasha, Lalebey, Malikahmet, Ozdemir, Suleymangazi, Savash, Shemhane, and Ziyagokalp neighborhoods, as well as two neighborhoods in Yenisehir province have been expropriated through the decision.

On Feb. 14, reports emerged that the Armenian Catholic Church of Diyarbakir had suffered extensive damages during clashes between Turkish armed forces and Kurdish militants in recent months. A series of images depicting the extent of the damage to the church were posted on the "Armenian Church Surp Giragos and Surp Sarkis in Diyarbakir" Facebook page. The Armenian Catholic Church is located in the historic Sur district of Diyarbakir, which has been a target of military operations by the Turkish state.

Bedrosyan in a Jan. 7 article had written that "[The historic Sur district] is now mostly in ruins. Most of the buildings have been destroyed by rockets and cannon fire from army tanks. The Surp Giragos Church has escaped relatively unscathed with only broken windows and some bullet holes. But the

The interior of the newly renovated Surp Giragos church.

Armenian Catholic Church had its doors broken down and some internal damage. The most important mosque in Sur, the historic Kursunlu Mosque—originally the St. Theodoros or Toros Armenian Church, converted to a mosque in the 16th century—has been completely burned down."

Armenians from around the world flocked

to Surp Giragos Church in Diyarbakir on Oct. 22, 2011, to attend both the consecration of the largest Armenian Church in the Middle East and the Badarak held the following day. The church was renovated by the Surp Giragos Armenian Foundation, with the support of the local Kurdish-controlled municipality of the time.

An Encounter with Martin the Armenian

By Tom Vartabedian

I've always been fascinated by the accomplishments made by Armenians to world civilization. Obviously, the fact we were able to overcome a genocide was monumental. The fact we were able to establish a democratic state after 70 years of servitude by the USSR was another.

Let's not omit the fact we were the first nation in history to accept Christianity as a state religion (301 A.D.). I look to the father of plastic surgery (Kazanjian) and the entrepreneur who saved the USS Constitution (Galician) from being scrapped as other reasons to celebrate.

But one that always stirs the pot is this. You may or may not know that the first naturalized citizen of what we today call America was an Armenian.

Look in the history books and you'll come across the name of Martin the Armenian. Yes, the first recorded Armenian immigrant on American soil was a Virginian. He goes back to 1607 when he settled in Jamestown with Capt. John Smith.

Martin introduced the cultivation of "silkworm" into the New World. Virginia records show that he gave testimony in a trial in Jamestown in 1619 and also worked as a tobaccoist.

I enjoy throwing out these historical

nuggets whenever I'm invited to a speaking engagement, not necessarily among Armenian circles but more notably inside the American mainstream.

Outsiders are amazed by our unique history, beginning with the landing of Noah's Ark on Mount Ararat, giving some credence to Armenia as the birthplace of the human race. Don't call it trivia unless you intend to minimize fact.

But Martin the Armenian four centuries ago? A listener not long ago questioned the veracity of that tidbit during a library presentation concerning my new book, Armenians of the Merrimack Valley. I don't recall how we approached the subject, unless I went off on a tangent and started rambling, which is often the occasion.

"America wasn't born at that time," he reminded me.

"I realize that," I answered back. "Territories had not been ratified into statehood back in the 1600's. The land we know now as Virginia was still a state in waiting. The Puritans came here and many Armenians joined the movement with Capt. John Smith."

I don't know if my answer appeased the gentleman, but who was he to argue with history? A week later, I was at a Boston hospital undergoing some tests when a woman approached me for some blood work. She looked Armenian to me—and I to her.

Like when two Armenians meet in the most unsuspected places, they create a new Armenia, as Saroyan tells us.

She recognized the name after being a long-time subscriber to the Armenian press. Turns out, she had read many of my articles.

"What's your name?" I inquired.

"You would never know I'm Armenian by my name. It's a long story."

"You can tell me all about it while you're drawing my blood sample."

"My name is Martin," she interjected. "I'm Martin the Armenian."

"You shortened your name from Martinian, then? I knew an Armenian like that. Had he dropped the 'ian' he would have been Martin Martin and that would have posed some question on the part of skeptics."

Strange as it may seem, she knew nothing about Martin the Virginian but was surprised to hear this whole subject had been discussed only days before at the library. You will not believe how many Armenians never knew this about Martin.

I've only known one other Armenian named Martin. That would be Ken Martin, a very accomplished photographer in the Greater Boston community. We last worked together shooting the 100th anniversary of the genocide in Boston last April.

Martin the photographer has been on top of his game for decades. We exchanged

Capt. John Smith

pleasantries and agreed to share our photographs.

I know of many Armenians who share identical first and last names, except for the "ian." A couple of close friends are Garabed Garabedian and Sarkis Sarkisian. My cousin was named Krikor Yedejanian. He Americanized it to Greg Janian.

What he didn't realize was how commonplace that name became. People often confused him with the musician. They never did meet far as I know.

Your Most Reliable Transportation Partner To/From Armenia & Worldwide

- Ocean, Air & Land Int'l Transportation
- Door to Door Services Available
- 20', 40', LCL and Break-Bulk
- Insurance Coverage
- Export Documentation, Letters of Credit Handling and Banking Negotiations
- Dedicated Agency Network Worldwide

METRAS

**SHIPPING &
FORWARDING INC.**

2175 Sheppard Ave. E.
Suite 215 Toronto ON, M2J 1W8

Tel.: 416-497-0377

Fax: 416-497-0783

info@metrasshipping.com

www.metrasshipping.com

Women In Charge Of Armenian Village Hit By Male Migration

Ruzanna Gishian

(RFE/RL)- Seasonal labor migration of men in an Armenian village has left women in control of the local administration body.

For two years now all members of the local council in Antarashen are women. The only man in the village administration is mayor Rafik Kharatian. In a country where women have limited representation in government bodies, the male official says working with only women in running the community is a lot easier.

"They understand things better, they attend the [council] sessions and really work," says the leader of a community in Armenia's northern Lori province, which is home to approximately 260 residents.

Outmigration of particularly adult male population is a problem common in many villages and towns in Armenia's economically depressed northern provinces. In Antarashen, however, the sex ratio appears to be particularly extreme.

•**Յիշխարատյան**, a man in his sixties, says he'd like to make presents to all councilwomen on the occasion of International Women's Day, which is marked on March 8 and is a public holiday in Armenia. "But there is no extra money in the community budget for that purpose," he regrets.

Residents in Antarashen say their village used to be prosperous during the Soviet times as they raised animals with valuable hides. In the post-Soviet reality and market relations, however, animal husbandry does not appear that profitable an industry, while the soil around the mountainous village is not fertile enough for farming. As a result, an estimated half of all community residents, virtually all working-age men, are now in Russia doing seasonal migrant jobs. Local families mainly live off the remittances wired back home by their male relatives from abroad.

Members of the all-women council of Antarahen complain that despite all their efforts they still can't find solutions to even the most vital problems of the community where

Local Council meeting in Antarashen, March 8, 2016

there is no school or kindergarten. The village situated some 16 kilometers from the regional center of Vanadzor does not even have a store of its own where the locals could buy essential goods. Antardash residents have to walk several kilometers down a rundown road every day to the neighboring village of Lermontov to buy bread and other staples.

Sessions of the village council in

Antarashen are held inside a dilapidated building, which hasn't been repaired for two decades now. Only a relevant sign prompts that it is a local administration building. Guests are extremely rare in Antarashen and government officials do not normally visit this area. Still, the village's head and several members of its council are affiliated with the ruling Republican Party of Armenia.

IDEA Foundation and National Geographic team up for development of tourism in Armenia

Initiatives for Development of Armenia (IDeA) Charitable Foundation and National Geographic Partners have signed a memorandum of understanding to conduct a preliminary review of sustainable tourism development opportunities in Armenia.

The initial research will include recommendations on product potential for developing Armenia's cultural and natural attractions based upon the three pillars of sustainable tourism:

- Environmentally-friendly practices;
- Support for the protection of cultural and natural heritage;
- and delivering social and economic benefits to local people.

Costas Christ, editor at large for National

Geographic Traveler, will travel to Armenia in late April to lead a preliminary tourism development assessment on behalf of National Geographic.

Christ, who is recognized as one of the world's foremost experts on sustainable tourism, works with National Geographic's Travel group, for which he serves as director of sustainable tourism and oversees field audits for the National Geographic Unique Lodges of the World.

As part of the Armenia research trip, Christ will meet with government representatives, community leaders, business owners and tourism operators to assess the challenges and opportunities for sustainable tourism development to promote economic growth.

while safeguarding Armenia's natural treasures and rich cultural heritage for future generations.

Working closely with IDEa, Christ's recommendations will provide guidance on tourism strategy based upon globally recognized criteria for sustainable tourism principles and practices.

"Global scope and collaboration and using best international practices and standards for creating new local benchmarks are among the key principles of IDEa Foundation and based on that we are starting to work with National Geographic Partners. I am sure that this cooperation will help us to explore the best ways of presenting Armenia to the world and include them in the IDEa's Tourism Development Strategy," said Edgar Manukyan.

CEO of IDeA Foundation.

"Armenia is a beautiful country with a rich and proud cultural heritage. Protecting that heritage and caring for the environment are fundamental to Armenia's sustainable tourism development strategy to deliver economic and social well-being for the Armenian people."

"I am looking forward to working with such a visionary organization like IDeA to introduce Armenia to the world," said Christ.

MARKHAM “PEACE FOREST”

Dear friends,

The Centennial Committee of Canada (Ontario), with participation of most representatives of the Community organizations and Churches, appealed to you in February, 2016 for fundraising to realize one of the Centennial projects, Construction of the "PEACE FOREST" in the ASHTON MEADOWS park in the City of Markham (Woodbine Ave. north of 16th Ave.).

To make the fundraising easier and equitable, the committee apportioned the cost of the project of about \$75,000 to our thirteen main Community organizations and churches.

To date we have not received any information about progress of your fundraising activities, and the committee thought we should write to you about this issue, and expect that through your representatives and chairmen, you inform the committee about your organizations progress

The fundraising will be done by completing the pledge cards prepared for this purpose which you can

find in our four churches and community centres.

An electronic copy of the pledge card is attached to this email for easy access. The donors can sponsor a tree with a donation of \$500, or they can donate smaller amounts as they wish.

Tax deductible receipts for donations will be issued by the two churches only as shown on the pledge cards, therefore the cheques should be made to either of the two Armenian churches.

We have completed the landscape design of the project, which is done by Landscape architect HAIG SAFARIAN, of Safarian Design Group.

Bids from the contractors will be received during the first week of April, 2016 and the construction will commence in mid April to complete the project by the end of May 2016.

Given the tight schedule and the short window of planting season, we appeal to the chairmen and representatives on the Centennial Committee to double their efforts in fundraising the allocated amounts; realizing that the time is of the essence to achieve the Toronto Community's collective goal.

ՄԱՐԹԱՄ ՔԱՆԱԲԻ «ՅԻՇԱՏԱԿԻ ՊՈՌԱԿ»

Յարգելի բարեկամներ,
Հայկական Տեղասպանու-
թեան Հարիւրամեակի յանձնա-
խումբը իր վերջին նիստին
քննարկեց Մարքամի քաղաքա-
պետութեան կողմէ վաւերացու-
ած «Յիշատակի Պուրակի»ի
ծրագիրը, ապա՝ անդրադար-
նալէ ետք ցարդ կատարուած
նուիրատուութիւններուն և ստա-
ցուած խօստումնագրերուն, ո-
րոշեց հետեւողական այս եւնա-
մակը յղել մասնակից բոլոր
կազմակերպութիւններու պա-
տասխանատուներուն և Հարիւ-
րամեակի Յանձնախումբի ներ-
կայացուցիչներուն, որպէսզի
աւելի մօտէն հետեւին այս շատ
կարեւոր համգանակային աշ-
խատանքին, կարենալ յաջողու-
թեամբ մարտնչելու այս կարեւ-
որ նախաձեռնութիւնը, որու
հողօրհնէքը կատարեցինք
անցեալ տարուան Դեկտեմբեր
19-ին: Հօս տեղին կը համա-
րենք յիշել թէ արդէն իսկ թրքա-
կան դէսպանատունն ու «լո-
պին» գործի անցած են
հակազդելու մեր աշխատան-
քին նամակներով և հանդի-
սալովներով:

Նախորդ հաղորդակցության մը, տեղեկացուցած էինք արդէն իրաքանչիւր մասնակից կազմակերպութեան հանգանակալին պարտաւորու-

թեան գումարը, զոր կ'անկնկա-
լենք որ Հարիրամեակի Յանձ-
նախումբի ներկայացուցիչներ
լրջօրէն հետապնդեն և Հան-
գանակութեան առնչութեամբ
առ որ անկ է տեղեկութիւն փո-
խանցեն՝ խոստումնագրերուն
հետ միասին, առ որ անկ է:
Խոստումնագրերը կարելի է
ստանալ հայկական եկեղեցի-
ներէն և կեդրոններէն, ինչպէս
նաև յանձնախումբի անդամնե-
րէն: Տուրքէ գերծ ստացագիր-
ներու համար ձեր վճարագիր-
ները պէտք է գրուին Սուրբ
Երրորդութիւն կամ Սուրբ Աս-
տուածածին Հայաստանեաց Ա-
ռաքելական Եկեղեցիներուն ա-
նուններով:

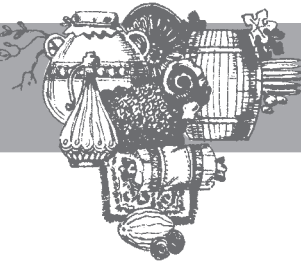
Շնչափարարական աշխատանքի ծրագրային մասը արդեն իսկ ավարտած է բնավայրի ճարտարագետ Յայկ Սաֆարեանի կողմէ։ Մինչեւ Ապրիլի առաջին շաբաթը կ'ակնկալենք գինեւրու առաջարկներ պահովել կապալառուներին և բնութեան ընձեռած մէկ ամսուան ծառանկումի շրջանին գործը ամբողջացնել։ Մայիսի վերջաւորութեան բացումի ակնկալութեամբ։ Նկատի ունենալով ժամանակի սեղմ պայմանները, պէտք է քաջալերենք Մեծն Թորոնթոյի նաև Օնթարիոյի մեր գաղութի անդամները մասնակցելու Ցեղասպանութեան հարիրամեակի յիշատակին նուիրած այս շատ կարեւոր ծրագրի իրականացման։

 <p>Հայկական Յեղասպանության Հարիւրամեակի Գանատայի Մարմին The Armenian Genocide Centennial Committee of Canada Յեղասպանության Ցիշատակի Պուրակ, Մարքամ Զաղաքին մէջ Armenian Genocide Memorial Grove, in the City of Markham</p>		<p>I would like to donate:</p> <p>☐ \$100 ☐ \$250 ☐ \$500 ☐ \$1000</p> <p>(Other) <input type="text"/> \$ _____</p>
<p>☐ Այո, ել փախագիմ մասնակցի Յեղասպանութեան յիշատակի պուրակի հանգանակութեան Yes, I would like to donate to the Armenian Genocide Memorial Grove, in the City of Markham</p>		
<p>Name <input type="text"/></p> <p>Address <input type="text"/></p> <p><input type="text"/> City <input type="text"/></p> <p>Province <input type="text"/> Postal Code <input type="text"/></p>		
<p>Home Phone <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> Cell Phone <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/></p> <p>Business Phone <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> E-mail Address <input type="text"/></p>		
<p>My donation is enclosed</p> <p>☐ Cash ☐ Cheque*</p> <p>☐ Visa ☐ Master Card</p> <p>Credit Card # <input type="text"/></p> <p>Exp. Date <input type="text"/> / <input type="text"/> 3 digit security code <input type="text"/></p> <p>Signature <input type="text"/></p>		<p>Please make your cheque payable to</p> <p>① Holy Trinity Armenian Apostolic Church ② St. Mary Armenian Apostolic Church</p>

Տափիկի խոհանոց

ՊՈԶՈՎ ՇՕՐԿԱ

Սոնիա Թաշճեան

Հայ ժողովրդական ստեղծագործական մտքի մէկ փոքր արտայատութիւն է նաեւ այս ապուրը, զոր իր բազմաթիւ տարբերակներով ցարդ հանելուկ էր ինծի համար, թէ ինչու «պոչով» ապուր. արդեօք ատենօք իր մէջ օգտագործուած է ոչխարի պոչը՝ դմակը, այդտեղէն ալ յառաջացած է անուանումը:

Առհասարակ պոչով ապուրը կը յիշատակուի որպէս պահքի ապուր, զորս կը պատրաստուի սիսեռով, արիշտայով (տնական մակարոն), եւ ընկոյզով: Հետեւաբար հնարաւոր էր մսային-իւղային ինչ որ բնամթերք ըլլար մէջը: Լոռիի պոչով ապուրը կը պատրաստեն սոխառածի վրայ լեցնելով սմբուկ եւ կանաչ լուբիայ, ապա ալիւրի խիւ: Գիւմրիի պոչով ապուրին մէջ հատիկ լուբիայ եւ արիշտայ է, որոն առկայութիւնը ապուրին մէջ կը նմանցնեն պոչի...: Գուցէ: Արցախի տարբերակին մէջ, պոչապուրի համար հարկաւոր է ոսպ, արիշտայ եւ գետնախնձոր:

Վերջին շրջանին, երբ կ'ուսումնասիրէի ու կը գրէի Պատմական Հայաստանի Արաբկիր գաւառակի խոհանոցի մասին, բանահաւաքութեան ընթացքին այցելեցի Երեւանի Արաբկիր թաղամասի հին արաբկիրցիներու ընտանիք մը. տան մեծ մայրիկը՝ Տիկ. Ռոզա Թորոնթոն-Ղազարեանը, ծնած է Երեւան, սակայն գաղթական ծնողներու զաւակ է. ամուսինն ալ՝ Ֆիլիպ Ղազարեանը Արաբկիրէն գաղթած հայերու ժառանգ է. Տիկ. Ռոզան հասակ առնելով բնիկ արաբկիրցիներու գերդաստանի մը մէջ, իր մօրմէն, մեծ մօրմէն եւ կեսուրէն սորված եւ իւրացուցած է Էրզրի ասանդութիւնները եւ իր հերթին զայն փոխանցած՝ իր զաւակներուն եւ թոռներուն: Ունկնդրելով անոր պատմածները, միաժամանակ ընթերցելով Արաբկիրի մասին ազգագրական գիրքեր, բաղդատելով իմ լսածն ու կարդացածը, զարմանքով եւ հիացմունքով նշմարեցի, որ ժամանակն ու տարածութիւնը, գաղթականութիւնն ու նոր միջավայրը չեն խաթարած մեր նախնիներու կենցաղը. Տիկ. Ռոզան այնքան հարազատօրէն կը պատմէր իրենց երբեմնի մեծ տան

գեղեցիկ ասանդութիւններն ու ճաշատեսակները:

Եւ այստեղ ահա ես պարզեցի ասանդական պոչով ապուրի կամ «կոթով շօրվայ» ի գաղտնիքը: Ամրան ընթացքին, սմբուկ օգտագործելու ժամանակ, սմբուկին պոչը կը կտրեն 2 սմ. հաստութեամբ, խաչածեւ ճեղք կ'ընեն կլոր մասի վրայ եւ աղաջորի մէջ թաթխելէն յետոյ՝ կոթերէն կը կախեն չորնալու: Երբ պիտի պատրաստեն ապուրը, կը գործածեն ամրան ընթացքին կոթերով (կամ պոչերով) հանդերձ չորցուած սմբուկները. եւ այդտեղէն ալ ծագած է անուանումը: Օգտագործելու ժամանակ նախօրոք կը լուան եւ կը թրջեն տաք ջրովով: Ապուրի կողքին կը մատուցեն թուրշիի ջուր, որպէսզի անելի մարսողական ըլլայ: Ի դէպ, սովորութիւն եղած է նաեւ չորցնել կարմիր ամբողջական պղպեղը, որուն «փարչա» անունը կու տան եւ զորս առանց փշրելու, լրի կը դնեն ճաշին մէջ, իւրայատուկ համ եւ բոյր տալով ճաշին: Տիկ. Ռոզան մառանէն բերելով ցոյց տուաւ իր չորցուցած պղպեղն ու սմբուկի կոթերը: Արաբկիրի խոհանոցի ամենաշատ օգտագործուող համեմունքը՝ ռեհանն ու կարմիր տաքդեղն են. ի դէպ «տաքդեղ» բառը կազմուած է տաք եւ դեղ արմատներէն, զորս ենթադրել կու տայ, որ մեր նախնիները գիտէին անոր բուժիչ եւ օգտակար յատկութիւնները: Եւ ուրիշ հետաքրքիր նրբութիւն մըն ալ, որ անցուց զարմանքս... Տիկ. Ռոզան բացատրեց, որ ապուրին մէջ սմբուկի կոթերը ամբողջութեամբ կ'եփեն եւ ճաշակելու ընթացքին, սմբուկին կոթէն բռնելով կը տանին բերան... Արաբկիրի պոչով ապուրը նման է մուսալերեան փրփր-փրփր ապուրին, որուն մէջ հատիկեղէններու հետ ընկոյզ կը դրուի եւ սխտոր՝ սոխի փոխարէն: Թէեւ այս բաղադրատոմսին մէջ ընկոյզ չկայ, սակայն նկատի առնելով այն համգամանքը, որ առանց ձէթի կամ իւղի կը պատրաստուի, եւ այն՝ որ այլ շրջաններու մէջ ընկոյզ կ'աւելցնեն նոյնանուն ապուրին մէջ, իմ առաջարկած բաղադրատոմսին մէջ անցուցի նաեւ ընկոյզ:

Բաղադրութիւնը

0.5 գաւաթ լուբիայ
0.5 գաւաթ սիսեռ
0.5 գաւաթ ծաւար
0.5 գաւաթ ոսպ
0.5 գաւաթ ընկոյզ
1 քկ. սմբուկ
0.5 քկ. սոխ
3 կարմիր պղպեղ
չոր ռեհան
աղ

Պատրաստութիւնը

Նախապէս թրջել ապա խաշել հատիկները:
Աւելցնել մանրուած սմբուկները, պղպեղն ու սոխերը:
Միասին շարունակել խաշել առատ ջրով. համեմել սեւ պղպեղով եւ չոր ռեհանով, անցնել մանրուած ընկոյզը:

MTO Approved BDE Course Provider

iDRIVE

DRIVING SCHOOL

- G2 and G driving affordable lessons
- Early Road Test Booking
- Professional in-car and in-class instructors
- New cars for the lessons
- School certificate for insurance discount (40%)

Anania Hakobyan **647-860-6646**

idriveschool.ca

5330 Yonge Street, unit 215, North York

Ontario driver's test G1 քննութիւնը
արդէն կարելի է արաբերէն լեզուով տալ՝ բոլոր
Driver's test կերպովներէն ներս:
Հետեւեցէք ներքեւ տեղադրուած ցուցմունքներուն.

الحصول على رخصة القيادة الكندية
يتم الحصول على شهادة رخصة القيادة في كندا عبر ثلاث مراحل

(G1) رخصة الجي 1-1

، يحق لكل من تجاوز عمره الستة عشر عاما التقدم اليها للحصول علي الجي 1 لا بد من اجتياز فحص للعيون أولا ثم اختبار كتابي يتضمن اسئلة عن قوانين السير في كندا و اشارات المرور . يتم التحضير للامتحان بدراسة كتاب دليل مركز و يمكن الحصول عليه من Driver's Handbook السائق فحص القيادة او بعض المحال التجارية

تسمح لك مقاطعة أونتاريو أن تتقدم للامتحان باللغة العربية ويمكنك ان تتدرب على الامتحان باللغة العربية عن طريق الموقع التالي

<http://www.apnatoronto.com/ontario-g1-test-arabic/>

لا تستطيع قيادة سيارة في هذه المرحلة الا بوجود سائق G. جانبك يحمل شهادة

وهي اختبار طرقي داخل المدينة فقط (G2) رخصة الجي 2-2 بعد مرور 12 شهر على حصولك G2 يمكنك التقدم لرخصة ال ل أبرزت وثيقة على الجي 1 كما يمكنك التقدم مباشرة في حا . مترجمة تثبت أنك تمتلك خبرة بالقيادة لا تقل عن عامين شهادة الجي تو تؤهلك للقيادة على أي طريق لكن صلاحيتها تنتهي بعد مرور خمس سنوات على حصولك على رخصة الجي 1 G لذا عليك ان تتقدم للحصول على رخصة ال الطريق وهي ايضا اختبار طرقي لكن على G رخصة الجي 3-

بحصولك عليها تصبح مهيناً للقيادة على اي طريق في كندا (الهائي وي) السريع صلاحيتها خمس سنوات يمكن تجديدها بالبريد او عن طريق . الانترنت او شخصيا عند زيارتك لأقرب مركز خدمات حكومية

ԹՈՐՈՆՏՈՆԻԱՅ
TORONTO HVE

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոնիայ» պարասխանապատ է իր էջերուն մէջ յոյս փետած ծանուցումներու բովանդակութեան: Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու գրութիւնները ենթակայ են որոշ խմբագրումի:

Հանդիպում – Թէյասեղան

Հայ Օգնութեան Միութեան Թորոնթոյի «Ռուբինա» Մասնաճիւղի
Վարչութիւնը, սիրով կը հրաւիրէ **քաղաքս նոր
հաստատուած Սուրիահայ քոյրերուն** անխտիր,
ծանօթացման թէյասեղանի հիւրասիրութեան,
որ տեղի պիտի ունենայ, Չորեքշաբթի, 27 Ապրիլ, 2016,
երեկոյեան ժամը 7:30-ին, Հայ Կեդրոնի մէջ, առիթ ընծայելով
ծանօթացնելու ՀՕՄ-ի «Ռուբինա» Մասնաճիւղի գործունէութիւնը,
ծրագիրները, ինչպէս նաեւ ծանօթանալու, լսելու եւ առնչուելու
մեր հայրենակից քոյրերուն եւ մայրերուն:
Բոլորդ սիրով հրաւիրուած էք:
Հաճեցէք ձեր ներկայութիւնը հաստատել մինչեւ 23 Ապրիլ, 2016,
հեռաձայնելով
Ընկ. Արշօ Փիլաճեանին 416-913 9811 կամ 416-706 9004 թիւին:

Armen's Math Corner

(April 2016)

Junior Problem :

In only one week, *ARS Student Council* sold 75% of the tickets printed for the upcoming concert on the occasion of commemorating the 101st anniversary of the Armenian Genocide. If 120 tickets remain unsold at the end of the first week of ticket sale, how many tickets were printed initially?

Senior Problem :

An intelligence quotient, or IQ, is a score derived from one of several standardized tests designed to assess intelligence.

An IQ test has the following question:

What is the next number in the following sequence?

492 , 366, 189 , 810 ,

With your high-enough IQ level, could you find the correct answer?

see the answers reversed on this page

FOR RENT

ՎԱՐՁՈՒ ԲՆԱԿԱՐԱՆ

DETACHED HOUSE,
MARKHAM AREA

Մանրամասնութեան համար
հեռաձայնել Երվանդ Սաֆարեանին
Please call 647-760-7790

Painters Needed

Looking for full time professional
commercial painters.

Must be able to roll, brush and spray.
Must have tools and should have car.
Projects are on construction sites.
Hourly pay based on experience.

Please call 905-780-1468

SOPHIE'S ELEGANT HOME ORGANIZING

TRUSTWORTHY & ON TIME

OUR SERVICES:
- MOVE MANAGEMENT
- RESIDENTIAL ORGANIZING
- WARDROBING
- HOME OFFICE
- ROOM DECORATING
- BASEMENT
- SEASONAL DECORATIONS

CELL: 416 878 2447

www.eleganthomeorganizing.ca
Speak Armenian, Arabic, English

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ TORONTOHYE

Խմբագրութեան կողմէ

«Թորոնթոյի» պատասխանատու չէ
իր էջերուն մէջ լոյս տեսած ծանուցումներու
բովանդակութեան:

Մեզի յղուած բոլոր թղթակցութիւններն ու
վիճաբանումը չենք կրկնելով ընդունել:

Dr. Raffi Aynaciyan

D.D.S., M.C.I.D., F.R.C.D.(C)

Orthodontist

braces
for children
and adults

Richmond Hill (Hillcrest Mall):
9350 Yonge Street, Suite 216
905-884-4161

North York:
3333 Bayview Avenue, Suite 203
416-221-0660

Downtown Toronto:
11 King Street West,
Suite C115
416-363-3018

Answers to April 2016 issue of Armen's Math Corner
Sr. prob.: 480 ; Jr. Prob.: 88

Dr. Tatevik Shaboyan, Optometrist

- ✓ Comprehensive Eye Exams
- ✓ Contact Lenses
- ✓ Visual Field Testing

- ✓ Evening & Weekend Appointments
- ✓ Direct Insurance Billing! (Most major carriers)
- ✓ New Patients, Emergencies & Walk-ins Welcome!

Call or visit us for
your vision care needs

3410 Sheppard Ave. East, Suite #205
Toronto, ON M1T 3K4
(Sheppard & Warden)
(416) 700-3003

www.drshaboyan.com

ԹՈՐՈՆՏՈՅԷ TORONTOHYE

Torontohye Newspaper

Publisher
Torontohye communications Inc.
45 Hallcrown Place
Willowdale, ON
M2J 4Y4

Email: torontohye@gmail.com
Phone: (416) 491- 2900 ext. 3215
Fax: (416) 491- 2211

Խմբագիր

Կարին Սաղոյրճեան

Աշխատակիցներ

Լարա Օսաեաք
Թամար Տոնապետեան
Զաթիա Տէր Յովակիմեան

Էջադրում

Արա Տէր Յարութիւնեան

Վարչական Պատասխանատու

Զաթիա Տէր Յովակիմեան

Ծանուցումներ

Սեւակ Յարութիւնեան
Հեռ.՝ 416-878-0746

sales.torontohye@gmail.com

Editor

Karin Saghdejian

Administrator

Katya Der Hovagimian

Advertisements

Sevag Haroutunian (416- 878-0746)

Design & Graphics:

Ara Ter Haroutunian

2016 ARS Summer Camp Staffing Opportunities

ARS Summer Camp Counselors, Volunteers and Specialists
Temporary Full Time and Part Time positions July 4 - August 26, 2016

All staff must be fluent in Armenian and must be committed to communicate in Armenian with campers, parents and other staff.

Job Summary/Essential Job Functions:

- Providing an enjoyable and safe Armenian environment for children in the context of a summer camp
- Building professional rapport with children, parents and co-workers
- Planning will begin 8 weeks prior to camp commencement, counsellors must be prepared to participate in May and June.
- Mandatory training to be scheduled the week prior to camp start

Minimum Qualifications:

Counselors:

- Fluently bilingual, Armenian and English speaking
- Experience working with children (age 4-12) in a camp setting is an asset.
- Minimum age 17, must be returning to school in September
- Motivated, energetic, and engaged individuals who have leadership skills and are positive role models
- Skill or experience in **music, in photography/website/media, Art, Sports, Science or performance arts** are assets

Volunteers:
Volunteers are essential to our camp's success
Opportunity to gain work experience and complete high school volunteer hour requirements
Minimum age 16. Weekly commitment required for scheduling.

Specialized Roles:

- Individuals with ECE or teacher designations for kindergarten
- Armenian specialists in Music, Dance and Curriculum Planning
- Specialists for Arts and Crafts
- Administrative role requiring some background in finance (bondable)

More information can be found on our website at www.ARSSummerCamp.com
Interested candidates should forward their resume to jobs@arssummercamp.com by APRIL 30, 2016

ՀՕՄ-ի Ամառնային Ճամբարի Անձնակազմ 2016

ՀՕՄ-ի Ամառնային Ճամբարը **խորհրդական, կամավոր եւ մասնագետ պաշտօնեաներու** կարիքը ունի 2016-ի Յուլիս 4-էն մինչեւ Օգոստոս 26-ի Ճամբարի համար

Պատասխանատուութիւններու հակիրճ նկարագրութիւն
Ամառնային Ճամբարէն ներս, փոքրերուն համար ստեղծել հաճելի մթնոլորտով ապահով միջավայր
Պարտադիր է Հայերէն լեզուով հաղորդակցիլ Ճամբարի միջավայրէն ներս
Պարտադիր է աշակերտներու, ծնողներու եւ գործակիցներու հետ լաւ փոխ-յարաբերութիւն մշակել
Մասնակցի նախապատրաստական աշխատանքներու եւ արհեստանոցներու (պարտադիր այս պաշտօնին համար), Ճամբարը սկսելէ 8 շաբաթներ առաջ Մայիս եւ Յունիս ամիսներու ընթացքին

Անկապութիւններ
Խորհրդական Պաշտօնեաներ:

- Հայերէն եւ Անգլերէն խօսելու հմտութիւն
- 4-12 տարեկան փոքրերու հետ Ճամբարի մէջ աշխատած ըլլալու փորձառութիւնը առաւելութիւն է
- Խորհրդական պաշտօնի դիմողը պարտի ըլլայ 17-30 տարեկան որ արձանագրուած է ուսումը շարունակելու 2016-ի Սեպտեմբերին
- Մասնաւորապէս կը քաջալերենք անոնք որոնք ունին փորձառութիւն երաժշտութեան, մարզական, արուեստի, պարի կամ լուսանկարչութեան ու մամուլի մէջ եւ կամ անոնք որոնք ուսուցչական ասպարէզ գտած են

Կամավորներ
Նկատի ունենալով կամավոր օգնականներու կարեւորութիւնը Ճամբարի առօրեային, կը քաջալերենք որ փափաքողները դիմեն մեզի: Առիթը պիտի տրուի անոնց գործի փորձառութիւն ձեռք ձգելու: Կամավոր օգնականը պէտք է ըլլայ 16 տարեկանէն վեր:

Այլ Մասնագիտութիւններ
Կարիքը ունինք

- փորձառու փոքրիկներու հոգատարներու եւ կամ վկայուած մանկավարժներու (ECE)
- Հայերէնի ուսուցիչի եւ Հայերէն բաժնի ծրագիր մշակող փորձառու անձերու
- ձեռային աշխատանքի հմուտ անձերու

Ընդհանուր
Այն թեկնածուները որոնք կարողութիւն ունին ղեկավարելու աշակերտութիւնը, նաեւ Հայերէն լեզուով յարաբերելու անձնակազմի, փոքրերու ու ծնողներու հետ, կրնան իրենց դիմումագիրները (resume) դրկել jobs@arssummercamp.com ե-նամակ հասցէին մինչեւ **Ապրիլ 30, 2016**
Ցաւնեալ տեղեկութեան համար այցելեցէք մեր կայքէջը հետեւեալ հասցէին՝ www.ARSSummerCamp.com

(416) 491-2675 ext 6 | jobs@arssummercamp.com
50 Hallcrown Place Toronto, Ontario M2J 1P6
www.arssummercamp.com

Fresh bread, pastries & more

NEW STORE OPEN NOW

451 MCNICOLL AVE.
NORTH YORK | ONTARIO
416 499 2424

Ամէն օր

ՀԱՄԵՂ ԹԽՈՒԱԾՔՆԵՐ ԵՒ ԽՍՈՐԵՂԵՆՆԵՐ

ԹԱՐՄ ՀԱՅ

Կազմակերպւթեամբ՝
ՀՅԴ «Սողոմոն Թէլիքեան» Կոմիտէութեան,
ՀՅԴ «Արմէն Գարօ» Ուսանողական Միութեան եւ
ՀՅԴ ԳԵՄ «Սիմոն Զաւարեան» Մասնաճիւղի

Հայաստանի Անկախութեան Տօնակատարութիւն

Ուրբաթ, 27 Մայիս 2016
Հայ Երիտասարդական Կեդրոնէն Ներս

Պաշտօնական Ձեռնարկ՝ Երեկոյեան Ժամը 7:30-ին
«Համազգային» Թատերասրահէն Ներս
Օրուայ Բանախօս՝ Ընկ. Միւր Գարագաշեան
Մուտքը Ազատ

Ազգային Երգերու Խրախնանք՝ Երեկոյեան Ժամը 8:30-ին
Մասնակցութեամբ Սիրուած Երգիչ՝ Յարութ Պետրոսեանի
ՀՄԸՄ-ի Մարգարտահէն Ներս
Մուտքի նուէր՝ \$30 // 10 հոգինոց սեղան՝ \$270
Հոյս աղանդերներու սպասարկութիւն՝ Lara's Restaurant

Տոմսերու համար եւտածայնէկ
Անդրանիկ Բաւա Գունտաֆեանին՝ (647) 985-1752 կամ Լոռի Մելիտոնեանին՝ (416) 801-9328
կամ զրէկ armen.karo@gmail.com հասցէին

NOR SEROUNT
CULTURAL ASSOCIATION
presents

Yeté
by
Vahé Berberian

- Gates open at 7:00 pm
- Dinner served at 8:00 pm
- Vahé performs at 9:00 pm

Saturday, May 21, 2016
AGBU Alex Manoukian Cultural Centre
930 Progress Avenue, Toronto

For tickets please call:
Suzy: 416-528-6477
Taline: 647-863-8649
Nourits: 647-984-5664
Rose: 647-868-2151

Donation \$75

ՄԱՅԻՍԵԱՆ ՓԱՌԱՏՕՆ
Հայաստանի Ա-Հանրապետութեան Անկախացման
98-Ամեակի Տօնակատարութիւն

Հովանաւորութեամբ՝ Հ.Յ.Դ. «Արամ-Դրօ» Կոմիտէի
Կազմակերպութեամբ՝ Հ.Մ.Ը.Մ. Գեմալիի

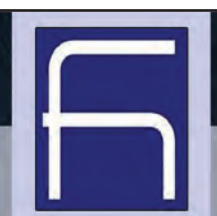
Օրուան պատգամաբեր՝ Ընկ. Միւր Գարագաշեան

Ազգային Յեղափոխական Երգերով ելոյթ կ'ունենայ
Մերօր Յակոբեան (Լիբանանէն)
Ընկերակցութեամբ՝ Մեղօ Պաղտասարեանի
(Լիբանանէն)
Ռազմիկ Զարմարեան (Գանատայէն)
Պերճ Եաթարեան (Գանատայէն)

Saturday May 7, 2016, 8pm
Entrance \$40
At The Armenian Community Centre Of Cambridge

For reservation call:
Araz 1-226-218-1814
Tamar 1-519-588-6249
Zara 1-519-721-5600
Tsoler 1-519-212 1526

Համազգային Հայ Կրթական
Եւ Մշակութային Միութեան "Գլաճոր"
Մասնաճիւղի Գրադարան - Գրատարածի
Յանձնախումբը կը հրաւիրէ ձեզ՝
Բժիշկ Կարպիս Հարպոյեանի
Գիրքերու շնորհահանդէսին
Գիրքերը պիտի ներկայացնէ
Գերաշնորհ Տ. Մեղրիկ Ս. Եպս. Բարիքեան
Չորեքշաբթի, 13 Ապրիլ 2016, երեկոյեան
Ժամը 8:00-ին Սբ Աստուածածին եկեղեցւոյ
ներքնասրահին մէջ:
Մուտքը Ազատ

**Հայոց Ցեղասպանության
101-ամեակի Ոգեկոչում
Վերապրումէն Ճշմարտութիւն,
Արդարութիւն եւ Վճռորոշում**

**Commemoration of the 101st
Anniversary of the Armenian
Genocide:**

**From Survival to Truth,
Justice, and Resolution**

Հայոց Ցեղասպանության Թորոնթոյի Ոգեկոչման Ձեռնարկը
տեղի կ'ունենայ
Կիրակի, 17 Ապրիլ 2016ին: Դռները կը բացուին կ.ե. ժամը 2:30ին:
Բանախօս՝ Դոկտ. Հայկ Օշական
Հայ Կեդրոն: 45 Hallcrown Place

Organized by The Armenian Genocide Commemoration
Committee (Toronto)
Sunday, April 17th, 2016 at 2:30PM
Keynote Speaker: Dr. Hayg Oshagan
Armenian Community Centre
45 Hallcrown Place, Toronto, ON M2J 4Y4

Կիրակի 24 Ապրիլին, առաւօտեան ժամը 6:00ին
հանրակառքերը կը մեկնին դէպի Օթթաւա Հայ
Երիտասարդական Կեդրոնէն,
Տեղեր ապահովելու համար հեռաձայնել
Հակոբ Տիգրէանին (416) 315-5195

Sunday April 24th, 2016 at 6:00AM
Busses will depart from the Armenian Youth Centre for Ottawa
To reserve your seat contact Hagop Tikjian (416) 315-5195